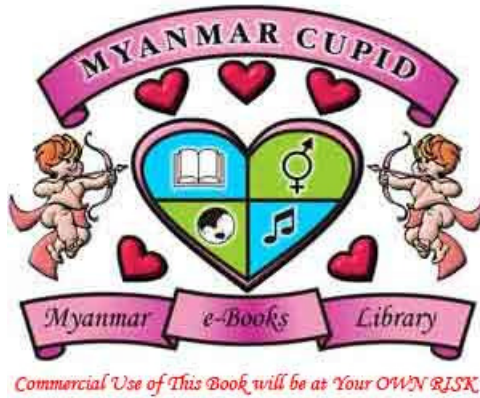

ရုပ်ပုံလွှာ ဒဂုန်တာရာ

မြန်မာကျူးပစ်ဖိုရမ် မှ တင်ဆက်သည်။

နေ့သစ် (www.naythit.com) မှ ကူးယူပါသည်။

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ - ဗဂျီအောင်စိုး (nnaing မှ ကျေးဇူးပြုသည်)

စာအုပ်အပြင်အဆင် - cohtet

၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

ရုပ်ပုံလွှာ

ဒဂုန်တာရာ

ဇော်ဂျီ၏ အမှာ

စာရေးသူ၏ အမှာ

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ (သို့မဟုတ်) ငြိမ်းချမ်းရေး ပိသုကာ

အောင်ဆန်း (သို့မဟုတ်) အရိုင်း

ကိုဘဟိန်း (သို့မဟုတ်) ကဗျာ

သခင်နု - မုန်တိုင်းထဲက သစ်ရွက်တရွက်

သခင်သန်းထွန်း - အနီကို လေ့လာကြည့်ရှုချက်

ကိုဗဆွေ - လျှို့ဝှက်သော အပြုံး

ဂျာနယ်ကျော် မမလေး စာပေဖြန့်ချိရေး

၁၃၆၊ ဘီဂင်ဒက်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၉၅၅

နိဒါန်း

ဇော်ဂျီ အမှာရေးသည်

စာဖတ်ပရိသတ် အချို့သည် ဤစာအုပ်၌ပါရှိသော ရုပ်ပုံလွှာ ဆောင်းပါးများကို (ဝါ) စာတန်းများကို အချို့ချို့ဒုသာ ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းတို့၌ ၁၉၄၆ ခုနှစ်မှစ၍ ထုံပိုင်း ထုံပိုင်း ဖတ်ရှုခဲ့ပြီးဖြစ်မည်ဟု ထင်ပါသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် ဤစာအုပ်ကို 'ရုပ်ပုံလွှာ' ဟု အမည်မှည့်ထားရာ၊ ထိုသို့ပင် အမည်မှည့်ထိုက်သည်ဟု ယူ ဆပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဆောင်းပါးများတွင် ဒဂုန်တာရာသည် မိမိ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဘဝက သိကျွမ်းခင်မင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြောင်းကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး အမူအယာများ မှင်း၊ တစ်တစောင်း အကွက်အကောင်းယူ၍ ရေးစီရင် ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အပေါ်၌ ထားရှိခဲ့သော ဒဂုန်တာရာ၏ အချို့အချို့ဒုသာ အယူအဆ အကြားအမြင်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စာဖတ်ပရိသတ်သည် ဒဂုန်တာရာ နှင့် သဘောချင်းတိုက်ဆိုင်ခြင်း ရှိချင်မှရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဒဂုန်တာရာ၏ စေတနာနှင့် ကလောင်သွေးဆောင်မှုတို့ကိုကား လေးစားကြရမည်သာ ဖြစ်လေသည်။ စင်စစ်မှာ ဒဂုန်တာရာ၏ ဆောင်းပါးများကြောင့် မြန်မာစာပေတွင် လူ့သမိုင်းရေးပုံရေးနည်း အသစ်တမျိုး တိုးလာပြီဟုပင် ဆိုနိုင်လေသည်။

စာဆိုဉာဏ်ရှိသူတို့သည် လူ့သဘာဝ၌၎င်း၊ လောက အဖြစ်အပျက် ၌၎င်း၊ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်အကွက်၊ ကျေကွဲဖွယ်အကွက် စသောအကွက်များကို မြင်တတ်ကြသူများလည်းဖြစ်၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်ပြတတ် သူများလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ မြင်တတ်၍ ထိုသို့ တင်ပြတတ်သောသူများ၏ စာပေမျိုးသည် ပြည်သူ လူထု၏ ဉာဏ်ပညာတိုးတက်ရေးတွင် ရှေ့ဆောင်

ရှေ့ရွက်သဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ ထိုစာပေမျိုးသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိမမူ နေတတ်သူတို့အား သတိမူချင်လာအောင် ပြုပေးတတ်လေသည်။ နားမျက်စိကို ဖွင့်ပေးတတ် လေသည်။ စေတနာကို နှိုးဆော် ပေးတတ်လေသည်။

အကြင်နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိမမူခြင်း၊ နား၊ မျက်စိ မသုံးခြင်း၊ စေတနာ ထုံထိုင်းခြင်းတို့ ရှိ ၏။ ထိုနိုင်ငံတွင် တိုးတက်ခြင်း မရှိ ဖြစ်တတ်သည်။ ရှိစေကာမူ နှေးကွေးတတ်သည်။ ဤသို့ပင်ထင် မိလေသည်။ ဤစာအုပ်တွင် စာခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိုင်ငံကသိသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်းဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတိတ်ကို ဆောင်ပြထားပုံမှာလည်း နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ဖြစ်လေရာ ဤစာအုပ်သည် စာရေးဆရာလောက ဌာနင်း၊ စာဖတ်ပရိသတ် လောက ဌာနင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် သတိမမူခြင်း၊ နားမျက်စိ မသုံးခြင်း၊ စေတနာ ထုံထိုင်းခြင်း တို့ကို ဖယ်ရှား၍ ဉာဏ်ပညာကို ပွင့်လန်းအောင်ပြုရာတွင် အားကောင်း တခုဖြစ်မည်ဟု ယူဆ ပါသတည်း။

ဇော်ဂျီ

၂၂၊ ၅၊ ၅၅

စာရေးသူ၏ အမှာ

စာရေးသူသည် ၁၉၄၆ က 'လူကို လေ့လာခြင်း' ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ 'အောင်ဆန်း သို့မဟုတ် အရိုင်း' ဟု သော စာတပုဒ်ရေးလိုက်၏။ ထိုအခါက ဖဆပလမှာ အင်အားကောင်းချိန်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမှာ တပြည်လုံးက တသက်သက် ကြည်ညိုခြင်းခံနေရသော အချိန်ဖြစ်ရာ၊ အချို့က 'အရိုင်း' ဟု ဆိုရပါမည်လော ဟူ၍ မကျေနပ်ကြ။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကမူ 'ဌေးမြိုင်ကတော့ ကိုယ့်ကို အရိုင်းလို့ရေးတယ်။ ကိုယ်ဒီလောက် မရိုင်းသေးပါဘူးကွာ' ဟု ပြောသည်ဟု ကြားရ၏။ ဘဟိန်း သို့မဟုတ် ကဗျာ 'လူကိုလေ့လာခြင်း' ကိုဖတ်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက 'ဘဟိန်းကတော့ ဘဟိန်းသို့မဟုတ် Romance လို့ဆိုရင် ပိုမှန်မယ်' ဟုပြုံးရယ် ကာ ပြောလေသည်။

စာရေးသူကား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို အရိုင်းဟူ၍ ပုတ်ခတ်မည်၊ ဘာမည်၊ ညာမည်စသည့် စေတနာထား၍ ရေးခြင်းမဟုတ်။ သူ၏စိတ်၌ ရေးချင်စိတ်ပေါ်လာ၍ ရေးလိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ကိုဘဟိန်း ကွယ်လွန်သော အခါ စိတ်၌ထိခိုက်၍ ရေးလိုက်မိသည်။ ကွန်မြူနစ်များ တောခိုစက သခင်သန်းထွန်း ကိုရေးသည်။ ကိုဗဆွေနှင့် ပြည်သူ့စာပေတိုက်၌တွေ့ပြီး ပြန်လာသောအခါ လျှို့ဝှက်သော အပြုံးရှင် အကြောင်း ရေးလေသည်။

စာရေးသူသည် စီကာစဉ်ကာ ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့ဆင် ကြံစည်၍ ရေးသည် မဟုတ်။ သူ၏စိတ်၌ သတိရပေါ်ပေါက် လာသည်ကို စာလုံးများဖြင့် ကုံးသီ လိုက်သည်သာ ဖြစ်၏။ ကိုဗဆွေကို ရေးမည်ဟု စားပွဲ၌ထိုင်လိုက်သော အခါ အတိတ်မှ အခင်းအကွက်လေးများသည် မှတ်ဉာဏ်မှ ဖြတ်ကန် ဖြတ်ကန် ထွက်ကာ စာပေစိတ်ကူး တံခါးဝသို့ ဝင်လာကြလေ၏။ သူသည် ထိုဝင်လာ သမျှကို ဆေးစက်တို့၍ ပုံကားကို ခြယ်သည်။

ထိုသို့ ခြယ်ရေးရာ၌ အဝေးကား၊ အနီးကား ဟူ၍ကားရှိပေမည်။ နီး၍ မမြင်တာလည်းရှိမည်။ ဝေး၍ ပိုမြင်တာလည်း ရှိချင်ရှိမည်။ သူသည် သူ့စိတ် စေတနာ၌ လာ၍တိုးမိ တိုက်မိသောအခါမှသာ ရေးလိုက်သည်ကား ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်အခါနှင့် စိတ်အခြေအနေ၏ အချင်းအရာများလည်း ပါမည်။

သူသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးနေခြင်းမဟုတ်။ သူသတိရသော အခင်း၊ သူသိသော အကွက်၊ သူမြင်တွေ့ ရသောပုံပန်းတို့ကို ဖွဲ့စည်း ၍သာ ခြယ်ရေးခြင်း ဖြစ်သည်။ အတိတ် ရာဇဝင်ကို သူ၏တွေ့ကြုံရချက်များမှ ကောက်နှုတ်၍ နောက်ကား ခံထားသည်။

သူသည် သူ၏ ‘လူကိုလေ့လာခြင်း’ များကိုပေါင်းချုပ်၍ စာတအုပ် ထုတ်ဝေရကောင်းမှန်း မသိ။ ဇော်ဂျီက စာအုပ်တအုပ် အဖြစ် ပေါင်းချုပ်၍ ထုတ်ဝေအပ်သည်ဟု အကြံပေး၍သာ ယခုကဲ့သို့ ရုပ်ပုံလွှာစာအုပ် ပေါ် လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူက ဇော်ဂျီအား ကျေးဇူးတင်သည်။

‘လူကိုလေ့လာခြင်း’ စာအချို့မှာ တာရာ၊ ရှုမဝ၊ ဂန္ထဝင်ဂျာနယ်တို့၌ ပါပြီးသားများ ဖြစ်၍ အချို့မှာ အသစ် ရေးထားထားသော စာများဖြစ်သည်။ ပုံနှိပ်သောအခါ ပုံနှိပ်ပြီးသား စာများတွင် ရေးသည့် ရက်စွဲပါသည်။ ရက်စွဲကို ကြည့်၍ ခေတ်ကာလကို သိရာသည်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဆိုလျှင် စတာလင်ဆု မရမှီက ရေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူများသည် ရေးသောခေတ်ကို မမေ့ရန် မှာကြားလိုသည်။

သူ၌ ရည်ရွယ်ချက် ရှိသေးသည်။ ယနေ့ခေတ်၌ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးသည် ကွဲပြားနေသည်။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး မရှိသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိ။ တခါက အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲ၌ ညီညွတ် စုပေါင်းသော တပ်ပေါင်းစု အင်အားဖြင့် ကိုလိုနီစနစ်၊ ဖက်ဆစ်စနစ်တို့အား လက်တွဲ၍ တိုက်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဤကား ဖျက်၍မရသော ရာဇဝင် ကမ္ဘာဦးကျောက်စာ ဖြစ်သည်။ ဤရာဇဝင်ကို သူသည် ပြန်၍ဖော်လိုသည်။

အကယ်၍ ဤစာအုပ်သည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးကို အားဖြည့်ပေးသော အမျှင်တမျှင်မျှ လူတို့၏စေတနာ ကို သစ်လန်းလာအောင် လှုံ့ဆော်ပေးမည်ဆိုပါက သူ၏ နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက်သည် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပြည့်မည်ဟု ကျေနပ်ရပေမည်။ ။

ဒဂုန်တာရာ

၁-၆-၅၅

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း (သို့မဟုတ်) ငြိမ်းချမ်းရေး ပိသုကာ

(၁)

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို အမျိုးသား ကဗျာဆရာကြီးအဖြစ် စာပေမှ စတင်သိသော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး ပိသုကာ ဆရာကြီးအဖြစ်နှင့် ချစ်ကျွမ်း ခင်မင်ရခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဒေါင်းဇွဲကာ၊ မျောက်ဇွဲကာ၊ စသော စာအုပ်များကို ကျောင်းနေစဉ်က ဖတ်ခဲ့ရ၍ သွက်လက်သော ကာရန်ဖြင့် စကားရွန်းရွန်း၊ ဇနညာဏ်ရွှင်ရွှင် ရေးသားသည့် ဆရာကြီး၏ ဟန်တို၌ စွဲငြိခဲ့၏။

မစ္စတာမောင်မှိုင်း မှာတော်ပုံ ဝတ္ထု၌ ကိုပေါ ညည်းပုံကို...

‘တမယားသေလျှင် တမယားနေ စမြဲပေမဲ့၊ စံလျားအခြေ နှစ်ပါး ဂဟေမြဲမယ့်သူရဲ့ (အမယ်မင်း) မယား အနေရဲရမလားတဲ့လို့၊ အလကား အမေကမဲမဲပြီး (ခင်အုံရယ်) အဖွားအေက ဆဲမှာက တမူပါ။’ စသော လူ့သဘာဝ သရုပ်ကို လေးချိုးကြီးဖြင့် ခပ်ရွှင်ရွှင် ရေးသားခဲ့၏။

လူချင်း စတင်ဆုံတွေ့ဖူးသည်ကား စစ်မဖြစ်မှီခေတ် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ၌ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး အဖြစ်ဆောင်ရွက် ခဲ့စဉ်က ဖြစ်ပေ၏။ အမျိုးသားနေ့၌ ညဘက်တွင် တရားပွဲများချပေးရာ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် ဆရာကြီး ဟောပြော ပြီးနောက် မြေနီကုန်းတွင် ဆက်စရာရှိသဖြင့် ကျွန်တော်ပင် လိုက်ပို့ပေးရ၏။

ဆရာကြီးမှာ ထုံးခြောက်ရောင် ခပ်ဖျော့ဖျော့ပုဝါကို လျော့တိလျော့ရဲ ရစ်ပတ်ထားသည်။ ဆရာကြီးသည် ဘယ်တော့မှ မပေါင်း၊ လက်နှင့် ကဗျာကရာ ရစ်ပတ်လိုက်သည်သာ ဖြစ်၏။

ငွေရောင်ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးသော ဆံစများမှာ ထုံးခြောက်ရောင်ထက်မှ သွယ်ရရယ်ကျနေ၏။ နှုတ်ခမ်းမွေးဖြူဖြူ မှာဇရာ၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သော်လည်း ပြုံးကြည်ရွှင်ပြသော မျက်လုံးအကြည့်မှာ ခိုင်မာလေးနက်ခြင်း အရောင်ဖြင့် တောက်ပနေသည်။ စကားပြောလိုက်သောအခါ ခေတ်မှီသော သဘောများကို ကြားရလိမ့်မည်။ လူငယ်ကဲ့သို့ တက်ကြွပျိုလွင်ခြင်းကို တွေ့ရှိရလိမ့်မည်။

ကားပေါ်တွင် ဗဟန်းကောလိပ်ခေတ်ကို တတွတ်တွတ် ပြောပြရာ နားထောင်၍ ကောင်းလှ၏။ ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့မှာ မွေးစသာရှိသေး၏။ ဆရာကြီး၏ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောနေသည်မှာ အားရစရာ ကောင်း လှသည်။

တချက်တချက် ကွမ်းသွေးထွေးလိုက်ပြီးနောက်စကားကိုဆက်ပြန်၏။

'ဒီတုန်းကဆိုတာ ဆရာစိတ်ထဲမှာ တခါထဲ လူမျိုးခြား အနှောင်အဖွဲ့ကလွတ်ပြီး ကိုယ့်မင်းကိုယ်ချင်း ဘဝကို သာ ရောက်တော့မလို စိတ်မာန်က တက်နေတုန်းပေါ့'

ကျွန်တော်က ၁၉၂၀ သပိတ်အရေးတော်ပုံမှ ပေါက်ဖွား လူးလွန် လာသော အမျိုးသားကောလိပ်ကြီးကို စိတ်ကူးနှင့် မှန်းကြည့်နေခဲ့ရ၏။ အမ်အေမောင်ကြီးတို့ အကြောင်းရောက်ကာ အမျိုးသား ကောလိပ်ကြီး ပျက်ရပုံကို ပြောပြနေပြန်၏။

'ဒို့လွတ်လပ်ရေးဟာ မင်းတို့လူငယ် ကျောင်းသားတွေ လက်ထဲမှာ ရှိတယ်။ မောင်အောင်ဆန်းဟာလဲ လူတော်ကလေးကွဲ' ဟု ကျွန်တော်တို့ ဘက်သို့ လှည့်ကာ ပြောနေသည်။

မော်တော်ကားသည် မြေနီကုန်း အဝိုင်းကြီးကို ပတ်လိုက်လေပြီ။

ဓာတ်မီးတိုင်မှ အလင်းရောင်များကြောင့် ဆရာကြီး၏ မျက်နှာမှာ လင်းနေသည်။ ဆရာကြီး၏ မျက်လုံးတို့မှာ အသက်အရွယ်ကြောင့် မီးခိုးရောင်ရှိသော်လည်း အကြည့်၌ကား ထက်မြက်လျက်ပင်ရှိသေး၏။ ပင်နီအပေါ်ဖုံး အဖြူထက်မှ ကွမ်းရိုးစင်းပန်းရောင်နု လှံချည် စသော ဗမာဆန်သော အသွေးမှာ ဆရာကြီး၏ဟန်ပန်နှင့် ပဏ္ဍာရနေ၏။ ယခုခေတ်တွင် နိုင်ငံခြားအငွေအသက်မပါ၊ ဗမာဆန်ဆန် အမျိုးသားကြီးတဦးကို ပြပါဆိုလျှင် ဆရာကြီးကို ပြရပေမည်။

စကားပြောရာ၌ လက်ညှိုးကိုထောင်ကာ ခေါင်းကိုငဲ့လျက် ဖြေးညင်း ညင်သာစွာ ပြောသည်။ အသံမှာ သိမ်မွေ့သည်။ လူငယ်များကို ရင်းနှီးချစ်ခင်စွာ ဆက်ဆံသည်။ ဟာသရွှင်ရွှင်နှင့် ဝေဖန်ပြောလေ့ရှိသည်။ ဆရာ ကြီးပြောလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာ အမြဲ ရယ်မောကာ နေကြရသည်။

သူ၏ လေးချိုးကဗျာကဲ့သို့ အမြီးအမောက် မတည့်သော လူနေမှုစနစ်၊ မမှန်ကန်သော လူ့သဘာဝတို့ကို ဟာသဖြင့် ပြက်ရယ် ပြုတတ်သည်။

မြေနီကုန်း တရားပွဲလုပ်နေရာ၌ ကားသည်ရပ်လိုက်သည်။ လက်ဦး ပြောသူများကား ပြောလျက်ပင်ရှိသည်။ ထိုညတွင် ဆရာကြီးသည် တရား(၃) ပွဲ (၃) နေရာ၌ ဟောရမည်ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးသည် ကားပေါ်မှဆင်းပြီး 'အေး အေး ကြီးစားကြကွယ်။ မကြာခင် လွတ်လပ်ရမှာပေါ့' ဟုဆိုကာ ခေါင်းတငြိမ်ငြိမ်နှင့် နှုတ်ဆက်ကာ ထွက်သွားသည်။

ဓာတ်ခွက်မှ ဒေါမာန်ပါပါနှင့် ပြောနေသော အမျိုးသားနေ့လူထုတရားပွဲ ပရိသတ်ကြီးထဲသို့ တိုးဝင်သွား သော ဆရာကြီးကို လှမ်းမြင် လိုက်ရသည်။

ထုံးခြောက်ရောင် လျော့ရဲရဲ ပဝါ၊ ပင်နီ၊ ပန်းနနှင့် ကွမ်းရိုးစင်း၊ နှုတ်ခမ်းမွေးဖြူဖြူ၊ ကိုယ်နေ မတ်မတ် ဖိုင့်ဖိုင့်၊ ဤသဏ္ဍာန်မှာ ပဌမဦးဆုံး တွေဖူးသာ ဆရာကြီး၏ ရုပ်သွင်ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်တော့မှာ လူထုကြီးထဲသို့ တိုးဝင်သွားသော ဆရာကြီးအား အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး၏ အမှတ်တံဆိပ် အဖြစ် ရင်တွင်း၌ စွဲလမ်းမှတ်သား ထားခဲ့ပေသည်။

(၂)

ဂျပန်ခေတ်၌ ရွှေတောင်ကြားတွင် ဆရာကြီးနှင့် နီးကပ်စွာ တွေ့ဆုံ
ရပြန်သည်။

ထိုအခါက ဆရာကြီးမှာ ရွှေတောင်ကြားလမ်းနှင့် ချင်းချောင်းရိပ်သာ
လမ်းဒေါင့်ရှိ ကုန်းမြင့်ပေါ်ထက် ထင်းရှူးပင်များနှင့် တိုက်ဝယ် နေထိုင်လျက်
ရှိသည်။ ကျွန်တော်မှာ တအိမ်ကြားရှိ ဗိုလ်ဇေယျနှင့်အတူ နေခိုက်ဖြစ်သည်။
ဆရာကြီးထံသို့ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ သခင်တင်မောင် (ယခု ကွယ်လွန်ပြီ)
နှင့် သွားတတ်ကြသည်။ သခင်တင်မောင်မှာ ကျွန်တော့်ကို မကြာခဏ
လာခေါ်လေ့ရှိသည်။

ဆရာကြီးမှာ အမျိုးသားနေ့ တရားပွဲတုန်းက ရုပ်သွင်ကဲ့သို့ပင်
ခပ်ရွှင်ရွှင် အမူအယာနှင့်၊ ပင်နီရှပ်အင်္ကျီ အဖြူခံပေါ်မှာ အနက်ကွက် ပလေကပ်
လုံချည်နှင့် တွေ့ရတတ်သည်။ ပင်နီရှပ်မှာ ရင်ခွဲဖြစ်၍ လုံချည်အပြင် ထုတ်ဝတ်
ထားသည်။ လမ်းလျှောက်သည့်အခါ လက်တဘက်က လုံချည်ကိုခပ်ဆတ်ဆတ်
ကြွ၍ကြွ၍ သွားလေ့ ရှိသည်။

လဘက်ကို တွင်တွင်စားသည်။ နှမ်းဆီဖြင့် ရွှဲနေသောလဘက်ခွက်ကို
တိုးပေးကာ 'စားကွ' ဟု ကျွန်တော် တို့ဘက်သို့ လှည့်ပြောလေ့ရှိသည်။

လဘက်ခွက်ထဲရှိ ဆီထဲ၌ကား ပုဇွန်ခြောက်နှင့် ကြက်သွန်ကြော်တို့မှာ
နန်းချင်းဖြစ်ပေ၏။ ဧည့်သည်များကား ဥဒဟို ဝင်ထွက်သွားလာလျက်
ရှိကြသည်။ အများအားဖြင့် တပည့်တပန်းများ ဖြစ်ကုန်သော သခင်များ
ဖြစ်ပေကြသည်။

ဆရာကြီးသည် နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောဆိုသည့်အခါ
ဘယ်သူ့ကိုမှ မညှာ။ ရှင်းရှင်းဘွင်းဘွင်းပင် ပြောသည်။ စောစောပိုင်းကပင်
ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးသမား ဖြစ်ကာ သခင်အောင်ဆန်းတို့အား 'မင်းတို့ ပင့်လာတဲ့

ဘုရား နှင်ချလို့ မရဘူးလား’ ဟု ပြောင်ပြောလေသည်။ တနေ့လုံး နိုင်ငံရေး စကား ပြောလေသည်။

နိုင်ငံရေးစကား ပြောလျှင် မောပန်းသည်မရှိ။ ထမင်းစား လာခေါ်မှ ထစားသည်။ တခါတရံ ဂျပန်သတင်းစာဆရာများ ပေါက်လာတတ်၏။ ထိုအခါ မျိုးတွင် သခင်တင်မောင်က စကားပြန် လုပ်ရ၏။

ဂျပန်များ ရှေ့တွင်ပင် ဗမာများသည် ရာဇဝင်အစဉ် အလာအရ ဘယ်သူ့ကျွန်အဖြစ်မှ မခံဘဲ နေလာခဲ့ပုံများကို အခြေခံကာ အမျိုးသား ဇာတိမာန်ကို ဖော်လှေ့ရ၏။ ဂျပန်များကား လေးလေးစားစားပင် နားထောင် နေကြရ၏။

ဆရာကြီးသည် ဗုံးရန်ကိုလည်း အမှုမထားတတ်။

တည၊ သခင်တင်မောင်က အတင်းဆွဲထားသဖြင့် ဆရာကြီး၏ အိမ်တွင် အိပ်ရပေသည်။ လေယာဉ်ပျံလာ၍ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းကာ ခြံထောင့်ရှိ ဗုံးကျင်းထဲ ပြေးဆင်းကြ၏။ ဆရာကြီးမှာ ဘယ်သူခေါ်၍မှ မရဘဲ စိတ်ပုတီးကိုင်ကာ လသာသာ၌ ခြံထဲရှိ လမ်းကလေးတွင် လမ်းလျှောက် မပျက်၊ ပုတီးစိပ် မပျက်....။

ဗုံးကား တဝေါဝေါ ကြချလျက်ရှိရာ သမီးဖြစ်သူ ဆရာယော(ဇေယျ) ၏ ဇနီးက ‘ဖေဖေ.. လူရိပ်မြင်မယ်။ ဖေဖေက ကိစ္စမရှိဘူး။ ဂျပန်တွေက တမျိုးထင်နေအုံးမယ်။ အိမ်ထဲဝင်နေပါ’ ဟု စိုးရိမ်ကြီးစွာ လှမ်းပြောလိုက်မှ ‘ဟင်’ ဟု တချက်ဆိုကာ မှောင်ရိပ်ရှိသော တံခါးဝ၌ အသာကပ်လိုက် လေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် သခင်တင်မောင်မှာ ဥဩ အရှည်ဆွဲလိုက်မှ ဗုံးကျင်းထဲမှ ထွက်လာကြသည်။ ဆရာကြီးကား သူ့အခန်းထဲ၌ အေးဆေးစွာပင် ထိုင်နေကာ ‘အင်း ... ဘယ်နေရာတွေများ ချပြန်ပလဲမသိဘူး။ သတ္တဝါတွေ သေကြကျေကြ အုံးတော့မှာပဲ။ စစ်ကြီးပြီးမှ ဖြစ်မယ်ဟေ့’ ဟု တည်ငြိမ်စွာ ပြောနေလေသည်။

(၃)

သည့်နောက်၌ကား ဆရာကြီးနှင့် တော်တော်ကြာ မဆုံတွေ့ဘဲ နေခဲ့ကြသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆရာကြီးမှာ ကျွန်တော့်ကို ဖြတ်ကနဲ ဖြတ်ကနဲသာ တွေ့လိုက်ရ၍ မှတ်မှတ်ရရ ရှိချင်မှလည်းရှိပေမည်။ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့်သာ အတူတွေ့သည်ဖြစ်၍ နိုင်ငံရေး နယ်ပယ်ထဲကဟုသာ သာမန်မှတ်ထင်မည်ဖြစ်၏။ စာအကြောင်း ပေအကြောင်းလည်း တခါမျှ မယ်မယ်ရရ မဆွေးနွေးဖူးဖြစ်။

၁၉၅၀ ခုက၊ ကျွန်တော် စာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်စဉ်က စာဆိုတော်နေ့ လူထုအစည်းအဝေး၌ ဆရာကြီးနှင့် စကားပြောလိုက်ရပြီး နောက် တရုတ်ပြည်သွားကြတော့မှ လက်ပွန်းတတီးနေခွင့်ရကာ ခင်မင် ရင်းနှီးလာလေ၏။

ထိုအခါကား သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး ပိသုကာဆရာကြီး ဖြစ်နေပေပြီ။

လေးကန်ဖင့်နွဲ့ခြင်း မရှိ။ လူငယ်များထက်ပင် ဖျတ်လတ်တက်ကြွ နေသည်ကို အံ့ဩစွာတွေ့ရ၏။ တရုတ် ပြည်တွင် လည်စရာကြည့်စရာ အစီအစဉ်များရှိရာ ဘယ်အစီအစဉ်မှ မလိုက်ဟူ၍ ချန်နေရစ်သည်မရှိ။ ‘ဆရာကြီး ပန်းနေမယ်။ နေချင် နေရစ်ခဲ့ပါလား’ ဟု အလိုက်တသိ ပြောသည့်အခါ လက်ကာလိုက်ကာ ‘လိုက်တာပေါ့။ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ဆရာ လိုက်နိုင်ပါတယ်’ ဟုပြောကာ ပန်းရောင်ပဝါကို အသာ ခွေပတ်လိုက်သည်။

ဟန်ချောင်၌ ဥယျာဉ်ကြီးတခုသို့ သွားလည်ရာ တောင်ပေါ်သို့ တက်သည့်နေရာ တနေရာရှိ၏။ တချို့မိန်းမ ကိုယ်စားလှယ်တော် များမှာ တောင်အောက်ရှိ သစ်ပင်အောက်၌ အပန်းဖြေရင်း နေရစ်ခဲ့ကြ၏။ ဆရာကြီးမှာ မမောမပန်း တက်လိုက်သွား၍ တရုတ်ရဲဘော်များမှာ အံ့ဩနေကြရသည်။

‘လိုက်တာပေါ့ကွ’ ဟု အစီအစဉ်တိုင်းကို လွယ်လွယ်ကူကူပင် လက်ခံသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ အသက် (၇၆) နှစ် အရွယ်နှင့် သည်လောက် ဖျတ်လတ်ပျိုလွင် နေခြင်းရှိသည်ကို အံ့သြနေကြရသည်။

ခရီးလမ်း တလျှောက်လုံးလည်း ဆရာကြီးကြောင့် စိုပြေနေခဲ့သည်။

ကောလုံမှ ဟောင်ကောင်ဘက်သို့ အကူး ကူးတို့ဆိပ်တွင် ကူးတို့ကြေး ထုတ်ပေးသည်ကို မြင်ရသောအခါ ‘ဂိတ်ကြေးလားကွ’ ဟု ဆရာကြီးကပြော၍ ကျွန်တော်တို့မှာ မရယ်ဘဲ မနေနိုင်ကြ။ မော်စီတုန်း၏ ဧည့်ခံပွဲ တွင်လည်း လက်၌ပတ်ထားသော ပုတီးကို ကဗျာကရာဖြုတ်ကာ အိတ်ထဲထည့်ပြီး ‘သခင်နနဲ့ မှားနေပါအုံး မယ်ကွာ’ ဟု ပြောရာ ကျနော်တို့မှာ ရယ်မောနေရပေ၏။

ဆရာကြီးသည် ကွမ်းနှင့် လဘက်ကိုကား ကြိုက်သည်။ တရုတ်ပြည် သွားသောအခါ ကွမ်းရွက်များ ယူသွားသည်။ တရုတ်သံရုံးမှ ဂရုတစိုက် ထည့်ပေးလိုက်သည်။ သို့သော် (၁၀) ရက်ခန့်အကြာ ပီကင်းက အထွက် ထိအောင်ကား မခံတော့။ နွမ်းခြောက်ကုန်ပေပြီ။ ဆရာကြီးမှာ ညည်းညူသည် မရှိဘဲ ကွမ်းသီးကိုဝါး၍နေ၏။

စကားပြောလျှင် ကွမ်းစားမပျက် ပြောလေ့ရှိ၏။

အစားအသောက်၌ ဇီစာမကြောင်။ အအေးကို မခံနိုင်မရှိ။ မြောက်ပိုင်း မုကဒင်ဘက်သို့ ရောက်ရာ အတော်အေးနေ၍ ‘ဆရာကြီး အေးသလား’ ဟုမေးလျှင် ‘မအေးပါဘူး’ ဟု ဖြေလေ့ရှိ၏။

သခင်ဘဦးက ဆရာကြီးအတွက် စိုးရိမ်၍ အခန်းပြင်သို့ မထွက်ဘဲ နေစေရာ သခင်ဘဦးကွယ်ရာတွင် ‘သခင်ဘဦး လုပ်တာနဲ့ ဆရာမလဲ လူမမာကြီး ကျနေတာဘဲ ဆရာဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး’ ဟု ကျွန်တော်တို့အား ပြော၏။ တကယ်လည်း ဆရာကြီးမှာ ဘာမှမဖြစ်။

စိတ်ဓာတ်ကလည်း ထက်သန်လှ၏။

ပီကင်းတွင် ရောက်ရှိနေသော ဗမာကိုယ်စားလှယ်တော်များထဲတွင် ဆရာကြီးမှာ အသက်အကြီးဆုံးဖြစ်၍ အားလုံးက ဆရာကြီးကို ကိုင်းရှိုင်းလေးစားကြသည်။ အံ့လည်းအံ့သြ ကြသည်။ လူကြီးချင်း ဖြစ်သော ဘူလ်ဂေးရီးယား မှ အသက် (၆၀) ခန့် ဆံပင်ဖြူဖြူနှင့် ကဗျာဆရာကြီးနှင့်ကား အလွမ်းသင့်နေ၏။ နှစ်ယောက်သား တွေ့လျှင် ဖက်လဲတကင်း နေကြ၏။

ဆရာကြီးမှာ အသက်အရွယ် ကြီးပြီဆို၍ ထူထူထဲထဲ မဟုတ်။ စူးရှ၏။ သိမြင်တတ်၏။ အင်မတန်လည်း ပါးသည်။

တခါက ကျွန်တော့်အား နိုင်ငံရေးသမား ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးနှင့် ပတ်သက်၍ ‘ဟေ့ တာရာ၊ သူတို့က ဆရာ့ကို အာဏာရရင်ပေါ့လေ၊ သမတမြောက်ရမယ် ဘာမယ်နဲ့ လာပြောတယ်ကွ။ ဆရာ့ကို အထင်သေးတာ။ ဆရာက ဘာလာဘ်လာဘ၊ ဘာရာထူး ဌာနန္တရမှ မျှော်ကိုးပြီး ခုလိုနိုင်ငံရေး လုပ်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒို့ဗမာပြည်ကြီး ကောင်းစားတာ မြင်ချင်တဲ့ စေတနာနဲ့ သွားလာ လုပ်ကိုင်နေတာ။ ရာထူးနဲ့များလို့ ရတယ်များ အောင်းမေ့နေသလားမသိဘူး’ ဟု ကွမ်းဝါးရင်းက ရယ်ကာပြောနေ၏။ ကျွန်တော်က ‘ဆရာကြီးကိုကြည့်ညိုတဲ့ စေတနာနဲ့လည်း ပြောတာပါ ဆရာကြီးရယ်’ ဟု ပြန်ပြောသောအခါ ‘ဆရာက ဒီလောက် မအပါဘူး။ လူထုက တင်မြှောက်မှ ရတာ’ ဟု ပြောနေ၏။

အမှန်အားဖြင့် ဆရာကြီးမှာ နိုင်ငံချစ်စိတ် သက်သက်နှင့် ရိုးသား ဖြူစင်စွာ သွားလာလုပ်ကိုင်နေခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း တတိုင်းပြည်လုံးက ကြည်ညို ချစ်ခင်ကြပေသည်။

(၄)

ငြိမ်းချမ်းရေး ပိသုကာ ဆရာကြီးအဖြစ်ကား မြင့်မြတ်လေသည်။ လူအများ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာမှုကို ရှေ့ရှုသည်။ ယနေ့ ဖြစ်ပျက်နေသော ပြည်တွင်းစစ်ကို ရပ်စဲစေချင်သော ဆန္ဒရှိသည်။ တဘက်နှင့် တဘက် အတိုက်အခိုက် ရပ်ကာ အမျိုးသား အချင်းချင်း စည်းလုံးစွာ ရှိကြဖို့ စေတနာမှာ ပြင်းပြသည်။

‘ဆရာ သဘောကတော့ အားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် ဖြစ်တာသာ မြင်ချင်တာ ပါပဲကွာ။ တယောက်နဲ့ တယောက် သီးဦးခံပြီး စေ့စပ်ရင်တော့ အောင်မြင်မှာပဲလို့ ဆရာယုံကြည် နေတာပဲ’ ဟု ဆရာကြီးသည် မနှစ် တနှစ် ကတည်းက ပြောနေခဲ့၏။

ဆရာကြီး စေတနာကို ကျွန်တော်တို့ အကြွင်းမဲ့လည်း ယုံကြည် လေးစားသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၁၉၅၂ ခု၊ မေလက ကျင်းပခဲ့သော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံကြီး၌ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကော်မတီကို ရွေးသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆရာကြီးကို တင်မြှောက်ရန် မရရအောင် တိုက်တွန်း ကြိုးပမ်းခဲ့ကြ၏။

အသက်အရွယ်ကြီးပြီ၊ ဘာပြီစသည်ဖြင့် တချို့ကစဉ်းစားကြရာ၌ ‘ဒီနေရာဟာ ဆရာကြီးနဲ့ အသင့်လျော် ဆုံးပဲ။ ဘယ်ပါတီ သံယောဇဉ်မှလည်း မရှိ။ တပြည်လုံးက ကြည်ညိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတနာကလည်း အင်မတန် မှ ဖြူစင်တယ်’ ဟု ဆရာကြီးကိုပင် အားလုံး၏ သဘောတူချက်ဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့ကြလေသည်။

ယနေ့ ပြည်တွင်းစစ်ကြီး၌ တဘက်နှင့်တဘက် တိုက်ခိုက်နေသူများမှာ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများ၌ အတူလုပ်လာခဲ့ကြသော ရဲဘော်ရဲဘက်များ ဖြစ်၍ ဆရာကြီး၏ တပည့်တပန်းများ ဖြစ်ကြ သည်။

ဤတပည့်များ ညီညွတ်စည်းလုံးစွာ ရှိစေချင်သော စေတနာနှင့် တပြည်လုံး လူအများ အေးချမ်းစွာ ဖြစ်စေချင်သော အာသီသတို့ဖြင့် ထားရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောထားမှာ ဆရာကြီး၏ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး ယုံကြည်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။

‘ချိုးတို့၊ ခါတို့၊ ဇရက်တို့ဆိုတဲ့ ကျေးငှက် ကလေးများတောင် သူ့အသိုက်နဲ့သူ အေးချမ်းစွာ နေချင်ကြတယ်။ အခြားတိရိစ္ဆာန်များက ကျူးကျော်တာကို မခံချင်ကြဘူး။ လူသားတွေမှာ ဘယ်မှာပြောစရာ ရှိပါ့မလဲ။ နယ်ချဲ့ခြင်းကို ဆရာတို့က မကြိုက်ဘူး’ ဟု ပီကင်းမြို့ အပြည်ပြည်မှ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ထမင်း စားပွဲ၌ ပြောကြားသောအခါ ကျွန်တော်တို့စားပွဲရှိ ဟန်ဂေရီမှ စာရေးဆရာများမှာ ဆရာကြီး၏ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး စကားရပ်များကို နှစ်သက်အားရခြင်း ဖြစ်ရသည်။

ကျွန်တော်နှင့် အေးအေးဆေးဆေးကြိုတိုင်း ‘ဟေ့ တာရာရ... အာဏာ လက်ရှိသူတွေရော၊ တောထဲက လူတွေရောဟာ ဆရာ့တပည့်တွေပဲကွ။ သန်းထွန်းဆိုတာ အင်မတန် အလုပ်လုပ်တဲ့ အကောင်။ သခင်နဆိုတာလဲ ပုတီးနဲ့နေတာပဲ။ အားလုံး တလုံးတစည်းထဲရှိရင် တို့ပြည်ဟာ သိပ်ကောင်းမှာပဲ’ ဟု ပြောလေ့ရှိ သည်။

အာရှငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံကိစ္စနှင့် ပီကင်းရောက်သည့် အခါ သံအမတ် ဦးလှမောင်ကိုသာ တမေးထဲမေးနေသည်။ ‘လှမောင်ဟာ ဆရာ့ တပည့်ပဲကွ’ ဟု တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သူ ကိုလှမောင်အား ခင်မင်ရင်းစွဲ ရှိလေသည်။

‘ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ လူတိုင်းကြိုက်ရမယ်ကွ။ အားလုံးပါဝင်နိုင်ရမယ်’ ပြောလေသည်။ ဆရာကြီး၏ ကျယ်ပြန့်စွာ ထားရှိသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောထားမှာ မှန်ကန်လှပေသည်။

ဆရာကြီးနှင့် ကျွန်တော်တို့မှာ တသဘောတည်း ဖြစ်ကြသည်။

အစည်းအဝေး သဘာပတိ လုပ်စရာ၊ တရားဟောစရာ စသော အသင်းအဖွဲ့ရေးရာနှင့် ပါတ်သက်၍ ငြင်းဆန်သည်မရှိ။ သွားခေါ်လျင် ခေါင်းပေါင်းကလေး အသာရစ်ကာ လိုက်ပါလာ၏။ အများအကျိုးဟုဆိုလျင် ပင်ပန်းသည် မရှိ။ ဘယ်တော့မှ မညည်းညူ။

အာရှနှင့်ပစိဖိတ် ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံကြီးအတွက် ဒုတိယအကြိမ် ပီကင်းသို့ သွားရမည်ရှိသောအခါ ရှောရှောရှူရှူပင် ထလိုက်လာခဲ့၏။

နမော်နမဲ့နေသည် မဟုတ်။ အခြေအနေကို အမြဲတမ်း လေ့လာ အကဲခတ်လေ့ ရှိသည်။ ဆရာကြီး မသိဟူ၍ ထင်ထား၍မဖြစ်။ ပါးလည်းပါး၍ သိတတ်မြင်တတ်သည်။ မကြာခဏ ကျွန်တော့်ကိုခေါ်ကာ မေးမြန်းတိုင်ပင်လေ့ ရှိသည်။

‘ဆရာ စေတနာက အားလုံးကောင်းဖို့၊ အေးချမ်းဖို့လုပ်နေတာ။ ကမ္ဘာကြီး ငြိမ်းချမ်းစေချင်တဲ့ ဆန္ဒအမြဲရှိ တယ်။ တပါတီ၊ တဖွဲ့ကောင်းစားဖို့၊ ဘယ်သူတွေ ဝန်ကြီးဖြစ်ဖို့ လုပ်နေတာမဟုတ်ဘူး တာရာရ’ ဟု ကွမ်းပါးရင်း ပိုးခန်းဆီးပါးကလေးအကြား မြင်ရသော နောက်တွင် တရိပ်ရိပ် ဖြတ်သန်း ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် တရုတ်ပြည် ဂန္ဓာရတောရွာ ကျေးလက်များကို ငေးကာ ပြောတတ်လေသည်။

ဆရာကြီးသည် မည်သူ၏ ဩဇာမှမခံဘဲ ကင်းကင်းရှင်းရှင်း၊ ရိုးရိုးသန့်သန့် ဆောင်ရွက်သော နိုင်ငံရေးကို လုပ်သည်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ‘ဟေ့ ...တာရာ ကျွန်ဝယ်ရာ အဆစ်မပါစေနဲ့’ ဟု သတိပေးလေ့ရှိ၏။

ဆရာကြီးမှာ ဘယ်အဖွဲ့စည်းမှာ ဖြစ်ဖြစ် ရိုးသားစွာ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အမြဲလိုလားသည်။

ဆရာကြီးသည် ဤ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော စေတနာကြောင့်ပင် အေးသည့် ရာသီတွင် တိုင်းတပါးရပ်ခြားသို့ သွားခြင်း၊ အစည်းအဝေးများ၊ တရားပွဲများသို့ စိတ်အားထက်သန်စွာ တက်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။

ဆရာကြီး၏ အမူအယာမှာ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း၊ နွမ်းနယ်ခြင်းတို့ မရှိဘဲ လန်းလန်းရွှင်ရွှင်၊ ဖျတ်လတ်မြန်ဆန် နေသည်မှာ သူ၏ ပြင်းပြသော စိတ်မာန်ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

(၅)

ပီကင်းရောက်သည့်ညက ဧည့်ခံပွဲတခုရှိရာ ဆရာကြီးသည် ပင်နီရင်ဖုံး၊ ရွှေဖလားရောင်တွင် ပန်းဖျော့သွေး အစင်းကြီးများဖြင့် စင်းထားသော တောင်ရှည်ပုဆိုးနှင့် ဝတ်ထားသည်ကို မြင်ရရာ မြင့်မားထွားခိုင်သော ကိုယ်ဟန် အသွေးအမွှေးနှင့် ကြည့်ကောင်းနေသည်။ ဗမာပြီပြီ ခွံခွံညားညားနှင့် ကြက်သရေရှိသော ရုပ်သွင်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်နှင့် သခင်လွင်က 'ဆရာကြီးက ဖိုးစိန်ကြီးကြနေတာပဲ' ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ဆရာကြီးသည် ခါးပုံစကို သိမ်းရင်း 'အေး...အေး' ဟု ရယ်မောနေသည်။ ရယ်ပုံမှာ စိတ်ကြည်လန်းစရာ ကောင်းနေသည်။

အသားအရောင်မှာ ဝါညံ့ညံ့၊ ဖြူဖွေးသော ငွေရောင်နှုတ်ခမ်းမွှေးမှာ အသက်အရွယ်ကို ပြသည်မှန်သော် လည်း ရင့်ကျက်ကြည်လင်သော ဣန္ဒြေကို လေးနက်အောင် ဖြည့်စွမ်းလျက်ရှိပေသည်။ ပညာရှိ ကဝိတို့၏ ဟန်ပန် ပေါ်နေ၏။

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းကြီးကို အစိုးရ၏ အတိုက်အခံသဘော ဘယ်တော့မှ မထားရှိခဲ့ပေ။

ချီလီကဗျာဆရာကြီး နီရှဒါဇနီးမောင်နံဆိုလျှင် ဆရာကြီးကို များစွာ လေးစားကြသည်။ နိုင်ငံခြား ကိုယ်စားလှယ်များမှာ ဆရာကြီး၏ တည်ငြိမ် ကြည်လင်သော ရုပ်သွင်ကိုကြည့်ကာ ချစ်ခင်လေးမြတ်ခြင်း ရှိကြသည်။ ကဗျာဆရာကြီးဟု ပြောပြသောအခါ]ဆရာကြီး၏ ကဗျာတပုဒ်လောက် ရွတ်ပြပါ' ဟု တောင်းပန်တတ် ကြသည်။

ဆရာကြီးနှင့် ခရီးသွားရသည်မှာ လူကြီးတဦးနှင့် သွားရသည်နှင့်မတူ ရွယ်တူလူငယ်များ နှင့် သွားရသလို ပျော်စရာကောင်းသည်။

ဆရာကြီး၏ ဟာသကြောင့် ရယ်မောကာပင် နေရလေ၏။

နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံများသူဖြစ်၍ ဝံသာနုခေတ်မှ ဖဆပလခေတ် အထိ အဖြစ်အပျက် ဇာတ်ကြောင်းများကို ပြောပြသည်ကို နားထောင်ရသည်မှာ အသိအမြင် တိုးပွားမှတ်သားလောက်ပါပေ၏။ အအိပ်အနေ၌ ဇီစာမကြောင်။ ပူသည်၊ အေးသည် ဘယ်တော့မှမည်ည်း။ လူငယ်များရှေ့ကပင် ဖျတ်လတ်စွာ သွားလာနိုင် ၏။

မျက်စိမှာ အရွယ်နှင့်စာသော် မမှုန်သေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာရေးရာ၌ တွေဝေဖင့်နှေးခြင်း မရှိ။ တောက်လျှောက် ဖြူးဖြောင့်စွာ ရေးချ သွားနိုင်သည်။ လေးချိုးကို တခါတည်း စပ်သွားနိုင်သည်။

တရုတ်-မြန်မာ မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်းမှ သဝဏ်လွှာကို ကျွန်တော် ရှေ့ပင် ရေးချသည်။ ဧည့်ခံစားပွဲကလေးတွင် ရေးချသည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသ ၏ 'ကဝိမဏ္ဍပါလ' ကျမ်းမှ အကိုးအကားပင် ထည့်သွင်းသွားသည်။

ခေါင်းရင်းဘက်စားပွဲမှ ကော်ပီစာအုပ်နှင့် ကူးထားသော 'မူ' တခု ကိုယူလာကာ စာရွက်များကို ကြာကြာ မလှန်ရဘဲ သုံးလိုသည့် အပိုဒ်ကို တွေ့သဖြင့် 'တာရာရေ...ဖတ်စမ်း' ဟု ကျွန်တော်လက်သို့ ကမ်းသည်။

ကျနော်က (မျက်စိမှုန်လှသူဖြစ်၍) သေးသော စာလုံးများကို မနည်း
ကြည့်ယူရ၏။

'တရုတ်ပြည်တွင်၊ သုံးမည်လွှင့်ကျော်၊ လောင်းရှင်တော်လျှင်၊
မဟောသမာ...လား ဘာလဲမသိဘူး ဆရာ ကြီး၊ ဖတ်လို့ မရဘူး၊ သမာတော့
မဟုတ်ဘူး'

ဆရာကြီးက မျက်မှန်မပါ၊ စာအုပ်ကို အနားယူကြည့်ကာ
'မဟော်မည်သာ' ဟု ဖတ်နေလေသည်။

ထို့နောက် ဆရာကြီးက ပုဂံခေတ် ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာတော်
တရုတ်ပြည်သို့ သံတမန်ကိစ္စနှင့် သွားပုံကို ရှေးကဗျာ၊လင်္ကာ ဂန္ထဝင်များမှ
ထုတ်နှုတ်ကာ ပြောနေသည်။

'တပြည်နဲ့တပြည်ဟာ ကူးလူးဆက်ဆံခြင်း ရှိရမယ်ကွ။ ဒါမှ
ယဉ်ကျေးမှု ရင်းနှီးမှုရှိမှာ။ ရင်းနှီးမှုရှိမှ မုန်းစိတ် ဘာစိတ်မရှိဘဲ နီးစပ်ပြီး
တပြည်နဲ့တပြည် စစ်ဖြစ်နိုင်ဖို့ဆိုတာ ဝေးမှာပဲ'

ပြောရင်း သဝဏ်လွှာကို ရေးနေသည်။ လက်သန်း၊ လက်သူကြွယ်များ
ကို စာရွက်နှင့်ထိရှပ်ကာ ရှေးမူရာနှင့် ကာရန်သွားကိုဟပ်နေသည်။

'နဘောတွေ ပါလား ဆရာကြီး'

ဆရာကြီးက ရေးနေလျက်က 'နဘောဆိုတာ စာပေါ့တာပေါ့ကွ'

သဝဏ်လွှာရေးပြီးလျှင် ရောက်တတ်ရာရာ စကားစမြည်ပြောရင်းက
၁၉၅၃ - ခုနှစ်တွင် အလင်္ကာကျော်စွာ ဘွဲ့ထူးများပေးသည့်အကြောင်း ရောက်
သွားရာ 'ပုလွေမှုတ်တဲ့ လူတွေတောင် အလင်္ကာကျော်စွာ ရကုန်ကြ ပြီကွ' ဟု
ကွမ်းသွေးများနှင့် ရယ်မော ပြောနေသည်။

ဆရာကြီးသည် ကွမ်းဝါးနေပြန်သည်။ ကျွန်တော့်အား ငြိမ်းချမ်းရေး အခြေအနေများကို မေးမြန်း၍ ပြောပြ နေရ၏။ အသက် (၈၀) သို့ ချဉ်းကပ်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း ဆရာကြီးသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စ၌ စိတ်ပျက် အားလျော့သည် ဟူ၍ မရှိဘဲ စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိပေသသည်။

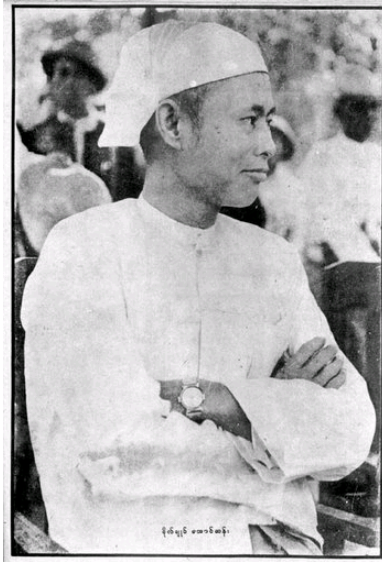
‘အေး... ပြည်တွင်းမှာ အေးချမ်းအောင် လုပ်ကြရမှာပဲကွ’

ကျွန်တော့်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေး ပီသကော ဆရာကြီးအဖြစ် တိုး၍ ခင်မင် လာပေသည်။ ။

ဒဂုန်တာရာ

မတ်လ၊ ၁၉၅၅

အောင်ဆန်း (သို့မဟုတ်) အရိုင်း

(၁)

သူ၏အောက်မှ လူထုကြီးသည် စည်းကမ်းသေဝပ်ခြင်း အတန်ငယ် ကင်းမဲ့စွာ နားထောင်လျက်ရှိ၏။ လူထုကြီးသည် စူးစိုက်ခြင်းမရှိ။ တချို့က ပြုံးရယ်၍နေ၏။ နောက်နားရှိ လူထုအစိပ်အပိုင်း တခုကား အချင်းချင်း ခေါင်းချင်းကပ်ကာ တီးတိုးပြောနေကြ၏။ သို့သော် ပျက်ရယ်ပြုခြင်းကားမရှိ။ လေးစားခြင်းသည် အားလုံး၌ တညီတညွတ်တည်း ရှိ၏။

အစိမ်းရောင် ကတ္တီပါကားကြီးသည် သူ့ကိုနောက်ကားခံ၍ ထား၏။ ကားလိပ်ကြီးမှာ ဘာရပ်ပုံ တောတောင် မှ ခြယ်လှယ်ထားခြင်း မရှိ။ ပကတိ ပိန်းပြောင်ပြောင်ဖြစ်၏။ ကတ္တီပါကားသည် အခြား ဘာအဓိပ္ပာယ်ကိုမျှ

ကျောင်းသား ညီလာခံသို့ တက်ရောက်စဉ် အောင်ဆန်း စကားပြောသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၃၆-ခု၊ သပိတ်မှောက်ကိစ္စ တောက်လောင်တော့မည့် ဆဲဆဲ၊ မီးခိုးရောင် အူနေသည့် အခိုက်၊ ‘အောင်ဆန်း’ အမည်ကို သတင်းစာများတွင် ဖတ်ရသောအခါ သူ့ကို သိချင်သောစိတ် ထက်သန်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ အောင်ဆန်းမှာ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအသင်း၏ ကြွေးကြော်သံဖြစ်သော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်မှာ စာပေဝါသနာပါသူဖြစ်ရာ အောင်ဆန်းကို အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ အဖြစ် စိတ်ဝင်စား၏။ အားကျ၏။ သူ့အကြောင်းကို သိချင်၏။ တွေ့ဖူးချင်၏။

သို့သော် ဂျူဗလီဟော ကျောင်းသားများညီလာခံတွင် သူ၏ ရုပ်သွင်နှင့် သူစကားပြောသည်ကို တွေ့မြင်ကြားနာရသော အခါ အထင်နှင့်အမြင် ကွာနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ကျွန်တော် ထင်ထားသည်မှာ ကောလိပ် ကျောင်းသား၊ ရုပ်ဖြောင့်၊ ဂိုက်ကျ၊ စကားပြောကောင်းဟု ဖြစ်၏။ အယ်ဒီတာ လည်း ဖြစ်သဖြင့် အတော် အထင်ကြီးထားလေ၏။

တွေ့ရသောအခါ ရုပ်ကလည်းမဖြောင့်။ စကားပြောကလည်း မပြေပြစ်။ သို့ဖြစ်၍ စိတ်ထဲက မကျေနပ်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်မှာ အရွယ်နနယ်သေး၍ စိတ်ကူးယဉ်ယဉ်ဖြင့်သာ အောင်ဆန်းကို ရုပ်ဖြောင့်စေချင်၊ စကားပြော ကောင်းစေချင် နေ၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်ထဲက မကျေနပ်။

(၂)

နောက် ၁-နှစ်ခန့် ကြာသောအခါ ကျွန်တော်လည်း တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်၍နေသည်။ ကျနော် တက္ကသိုလ် ရောက်သည့် ၁၉၃၇-၃၈ ခုနှစ်က၊ ကိုအောင်ဆန်းသည် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်၏။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် ကိုအောင်ဆန်း နှင့် အသိဖြစ်လာ၏။ အသိသာ ဖြစ်ရုံဖြစ်သည် မရင်းနှီးခဲ့ပေ။

သူနှင့်ကား ရင်းနှီး၍မဖြစ်။ သူသည် ရင်းနှီး၍ရသော လူစားမျိုးမဟုတ်။ နိုင်ငံရေး အတူတူ တွဲဖက်လုပ်လျှင်သာ သူနှင့်ရင်းနှီးမည်ဖြစ်၏။ တက္ကသိုလ်တွင် နေစဉ် ကျွန်တော်သည် သမဂ္ဂနိုင်ငံရေးကိုသာ တဘက်သတ် မလိုက်။ စာပေ၊ ကဗျာလည်း ရေးချင်၏။ ဂီတကိုလည်း လိုက်စား၏။ သည်လိုအစုံ လုပ်ချင်သဖြင့် သူနှင့် မရင်းနှီးနိုင်ပေ။ သူကား နိုင်ငံရေးသမား သက်သက် ဖြစ်သည်။

ကိုအောင်ဆန်းနှင့် ကျွန်တော့်ကို သခင်ဘဟိန်းက အသိဖွဲ့ပေးခဲ့၏။ သို့သော် ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံရေး သမားသက်သက် မဟုတ်သဖြင့် သူ၏ အသိထက် လွန်မြောက်၍ ရင်းနှီးသောအဖြစ်သို့ မရောက်သွားခဲ့ပေ။

သခင်ဘဟိန်းကား သည်လိုမဟုတ်။ သခင်ဘဟိန်းသည် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့သူဖြစ်၏။ စာပေကဗျာလင်္ကာ ကိုနှစ်သက်၏။ ဂီတကိုချစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်နှင့် ခဏနှင့်ပင် ရင်းနှီးချစ်ခင်ကာ သူကွန်မြူနစ်ဖြစ်နေသည့် ဘဝအထိပင် ရင်းနှီးချစ်ခင်ခြင်းမပျက်။ ကျွန်တော်ကား နိုင်ငံရေးသမားလည်း မဟုတ်။ သို့သော် ချစ်ခင်ရင်းနှီး၏။ ကိုအောင်ဆန်းနှင့်ကား သည်ကဲ့သို့မဟုတ်။ ကျွန်တော် စာရေးဝါသနာပါသည်ကို ကိုအောင်ဆန်းသိသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်ရေးခဲ့သော ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှ ရတုပိုဒ်စုံစသော ကဗျာများ၊ ဝတ္ထုတို၊

ဆောင်းပါး စသည့် စာပေများကို သူ့အကုန် ဖတ်ဖူးလိမ့်မည် မထင်။ ဂရုစိုက်၍ ဖတ်မည့် လူမျိုးလည်းမဟုတ်။

သို့သော် တခါက ကိုဗဟိန်းနှင့်အတူ သမဂ္ဂအမှုဆောင် ကော်မတီခန်း တွင် ပင်းယမဂ္ဂဇင်း၌ ပုံနှိပ်ထားသော ကျွန်တော်၏ ဆောင်းပါးတစ်ခုကိုကား ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် ဖတ်သည်ကိုတွေ့ရဖူး၏။ ဖတ်ပြီးလျှင်ဝေဖန်ချက် ပေး၏။

ကိုအောင်ဆန်းသည်လည်း အင်္ဂလိပ်-ဗမာ ဆောင်းပါးရှင်တစ်ဦး ဖြစ် ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားသော သူ၏ ဆောင်းပါးများကို ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖတ်ဖူးရသည်။ သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်နှင့် ပတ်သက်သော ဆောင်းပါးများကို ရေး၏။ ကျောင်းသားများ အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်ရေး ပြဿနာကို သူသည် ဂန္ထလောကတွင် ပန်းတနော် ဦးသန်းနှင့် အပြန်အလှန်ရေးသည်။ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအသင်း၏ ကြွေးကြော်သံ 'မျိုးညွန့်' မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါသော သူ၏ 'လောကဝိဟာ' အမည်ရှိ ဆောင်းပါးတိုကလေးကိုကား သဘောကျခဲ့၏။ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ကိုယ်တွေ့ ပညာ ဗဟုသုတ အမြင်တို့ကို ပေးသော စာသင်ကျောင်းနှင့် ဥပမာတင်၍ ရေးသားထားသည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည် ဗမာစာ အရေးညံ့သူ မဟုတ်ပေ။ တိတိကျကျ ရေးတတ်၏။ ပါဠိကို မှန်ကန်စွာ သုံး၏။

တခါတရံ ဟာသဉာဏ် ပါ၏။

ပုသိမ်မြို့တွင်ကျင်းပသော ကျောင်းသားများ ညီလာခံ၌ သူ၏ ဥက္ကဋ္ဌ မိန့်ခွန်းတွင် ကင်းဘဲလ်အစီရင်ခံစာကို 'ပညာရေးပူရာဏ် ကျမ်းကြီးပေတကား..' ဟု ပြောင်လှောင်ထားသည်မှာ သရော်ချက်ပါပေသည်။

ကျောင်းမှထွက်ပြီး ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး သို့ ဝင်သောအခါ ငတ်ပြတ် ၍လား မပြောတတ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးလိုကြောင်း ကျွန်တော့်ကိုပြော၏။

ကျွန်တော်လည်း တိုက်ရှင်တို့နှင့် စီစဉ်၍ လစဉ် ကိုအောင်ဆန်း ဆောင်းပါးများ ပါစေသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းက ကိုအောင်ဆန်း ရေးသော ဆောင်းပါးများ အတွက် ငွေချီးမြှင့်၏။ သူရေးသော ဆောင်းပါးကား ‘နိုင်ငံရေးအမျိုးမျိုး’ ဟူသော ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ ဂရိတ်နိုင်ငံရေးက အစချီ၍ မျက်မှောက်ဗမာနိုင်ငံရေး အခြေအနေအထိ ရေး၏။ စာပြောင်၏။ ဖတ်၍ ကောင်း၏။

သူလည်း ဒဂုန်တွင် ကြာကြာမရေးရ။ မကြာခင် ဂျပန်ပြည်သို့ ထွက်သွားသဖြင့် သူ့ဆောင်းပါးလည်း ရပ်၍သွား၏။ အစိုးရကလည်း ပြီးထား၍လား မပြောတတ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ ထိုနှစ်မှာပင် ပိတ်ခြင်းခံရရှာလေ သည်။

(၃)

သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော ၁၉၃၈-၃၉ ခုနှစ်ကသူသည် ဘီ-အယ်လ်တန်း တွင်ရှိ၍ ပဲခူးကျောင်းဆောင် အလယ်ထပ်တွင် နေသည်။ သူ၏အခန်းသည် သပ်ယပ်ခြင်း ကင်းမဲ့၏။ အခန်းတွင် စာအုပ်များ ပြည့်နက်နေ၏။ စာအုပ်များ သည် စားပွဲပေါ်တချို့၊ ဗီဒိုပေါ်တချို့၊ ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် တချို့ပြန့်ကြဲကာ ရုန်းရင်း ဆန်ခတ် ဖြစ်နေကြ၏။ သူသည် အင်မတန် စာဖတ်သူတယောက် ဖြစ်၏။

သူသည် ဒေါသကြီးသူ တဦးဖြစ်၏။ သည်လို အများကထင်၏။ ကျွန်တော့်အဖို့ကား ဒေါသကြီးသည် မကြီးသည်ကို မသိ။ သူ့တွင် စိတ်လိုက်မာန်ပါ စိတ်တွေ့ရှိသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်၏။

နှစ်ကိုကား အသေအချာ မမှတ်မိတော့။ သပိတ်မှောက် နှစ်လည် အထိမ်းအမှတ်ပွဲတခု တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် ကျင်းပ၏။ ပရိသတ်ထဲကထ၍ ဝေဖန်စကားများ ပြောကြ၏။ ထိုသို့ ပြောကြသည့်အထဲတွင် စစ်ကိုင်း ကျောင်းဆောင်မှ ကုလားကျောင်းသားတဦးက ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း မစ္စတာရာရှစ်ကို

ဝေဖန်ရာ၌ အတော်ထိခိုက်သော အပြစ်တွေကို ထုတ်ဖော်ပြောလေသည်။ ကုလားကျောင်းသား ပြောသည့် စကားများသည် အခြေခိုင်သည် မခိုင်သည် ကိုကား မမှတ်မိတော့ပေ။ ကိုအောင်ဆန်းသည် မစ္စတာရှာရှစ်အတွက် ဒေါပွကာ ထိုကုလား ကို ကြိမ်းမောင်း၍ 'ရဲရင်ထွက်' စသော အသုံးမျိုးသုံး၏။ လက်သီးဆုပ်ကာ ကုလားအပါးသို့ တိုး၍ သွား၏။ ဘေးက ကျောင်းသားများက ဝိုင်း၍ ဆွဲထားရလေ၏။

သူသည် ဒေါသကြောင့် ဆတ်ဆတ်တုန်လျက် ရှိလေသည်။

ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်းအပြီး ဒေါက်တာဗမော်၏ တက္ကသိုလ်ဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး အဆိုကြမ်းကို သမဂ္ဂက ငြင်းပယ်လိုက်သည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ညှိမြအမှူးရှိသော ကျောင်းသားတစ်စုက မကျေနပ်သဖြင့် သမဂ္ဂကို အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်း၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ကိုအောင်ဆန်းသည် ညှိမြကိုဒေါပွကာ ဥက္ကဋ္ဌ ကုလားထိုင်မှနေ၍ ညှိမြအတင်းကို အတော် ပြောလိုက်လေသည်။

သည်လို စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြောပြီးနောက် တပါတ်လောက် ကြာသောအခါ၊ ထိုနေ့က အောင်ဆန်းက ညှိမြ အားရှုံ့ချသော စကားများကို ရုပ်သိမ်း လိုက်ကြောင်း ကြော်ငြာစာကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းဆောင် အသီးသီးတွင် ထွက်ပေါ်၍ လာလေသည်။

တက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ်က ကိုအောင်ဆန်း သည် ပြုံးသော မျက်နှာထားကို ထားခဲ့၏။

သူ၏ မျက်နှာထားသည် သုန်မှုန်၏။ တခါတွေဖူးသော သူကို နောက်တခါတွေလျင် နှုတ်ဆက်ချင်မှ ဆက်၏။ သူ့ကိုသိသူက ပြုံးပြသော်လည်း သူသည် တုံ့ပြန်၍ ပြုံးချင်မှပြုံး၏။ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သဖြင့် သူ့ကိုကား ကျောင်းသား တိုင်းက သိကြ၏။ သူကလည်း အစဉ်လိုလို နိုင်ငံရေးကိုသာ တွေးနေဟန်တူ၏။

ဗမာပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးအတွက် စိတ်ပူပံ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် သူသည် သုန်မှုန်လျက် ရှိနေသည်။

သူစကားပြောလျှင်လည်း နိုင်ငံရေး အကြောင်းကိုသာ ပြောသည်။ သူပြောနေစဉ် ဘေးရှိလူများက နားထောင်နေရသည်။ ဘေးကလူများ၏ စကားကိုသူမကြား။ သူပြောချင်တာတွေကိုသာ စွပ်၍ပြောနေတတ် သည်။

(၄)

တခါက ရန်ကုန်ကို ဂျပန်တို့ သိမ်းပိုက်စ အချိန်။

ဝိတိုရိယရိပ်သာရှိ အိမ်တအိမ်တွင် သခင်မြနှင့် ရဲဘော်များ နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်။ ကျွန်တော်မှာလည်း တောကရောက်ကာစဖြစ်သည်။ ဧည့်ခန်းရှိစန္ဒယားတွင် ကျွန်တော်က ထိုင်ကာတီးနေ၏။ ဘေးမှ သခင်စံဝေ နှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အချို့က ဝိုင်း၍ သီချင်းလိုက်ဆိုလျက်ရှိ၏။ ဘီအိုင်အေ သမားများမှာ ဂီတ အင်မတန်ငတ်နေ၍ သီချင်းသံကို တောင့်တနေသဖြင့် အတင်းတီးခိုင်းကြ၏။ စန္ဒယားမှာ အသံတွေပျက် နေ၏။

ချစ်ခင်မှာလား၊ ကြင်မှာလား ခင်ခင်ရယ်။
ချစ်သဲနွယ်၊
အဟုတ်ကို ချစ်တော့မယ်
ခင်ရယ် ကြင်မယ်...

ဝိုင်း၍ဆိုနေကြရာမှ သည်နေရာသို့ ရောက်သောအခါ ကိုအောင်ဆန်း သည် ဂေါက် - ဂေါက် - ဂေါက် - ဂေါက်နှင့် တဘက်က လျှောက်လာကာ စန္ဒယားအပါးတွင် လက်ထောက်ကာ ရပ်လျက်...

'ဟေ့...ရပ်ကြ။ ခုလိုအခါမျိုးမှာ ရဲစိတ်ရဲမာန်တက်စေမယ့် ရဲတင်းသံ တို့ကိုသာ ဆိုရမယ်ဗျ။ ဒီချစ်မယ် ကြင်မယ် သီချင်းမျိုးက မဟန်ဘူး...' ။

ရုတ်တရက်ကြောင်၍ ကျွန်တော်သည် စန္ဒယားကို ခေတ္တရပ်လိုက်၏။

သူသည် သူပြောချင်တာ ပြောပြီး၍ ထွက်သွားလေသည်။ ကျွန်တော် တို့လည်း ဆက်လက်သီဆိုကာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ သူကား သည်လိုလူစားမျိုး။

သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုလှမောင် (ယခုသံအမတ်) ၏ လက်ထပ်ပွဲသည် ဘီအိုင်အေခေတ်၌ ရွှေတောင်ကြားတွင် ကျင်းပသည်။ သူ၏ လက်ထပ်ပွဲသည် ဘီအိုင်အေသမားများတွင် ပဋ္ဌမဦးဆုံးဖြစ်၏။ လက်ထပ်ပွဲပြီးသော အခါ ဧည့်ခန်းဆောင်တွင် မိတ်ဆွေများစုရုံးကာ နေကြ၏။ စန္ဒယားဆရာတဦးက တီးကာ ဖျော်ဖြေလျက်ရှိ သည်။

သည်အတွင်း ကိုအောင်ဆန်းသည် စန္ဒယားဆရာကို ရပ်စေကာ ကျွန်တော့်ကို လူကြားထဲမှ အတင်းဆွဲခေါ်၍ သီချင်းတပုဒ်ကိုတီးစေ၏။ သူသည် စန္ဒရားကို လက်ထောက်ကာ မရတရဖြင့် လိုက်ဆိုနေ၏။ တီးသော သီချင်းမှာ 'ကဉ္စန' သီချင်းပင် ဖြစ်၏။ တေးဆုံးလျှင် လက်ခုပ်တီးကာ နောက်တပုဒ် တီးခိုင်းပြန်၏။

တခါက ဂျပန်ခေတ် ဝန်ကြီးတဦး၏ ထမင်းစားပွဲတွင် သူလာ၏။ ထမင်းစားပွဲ စမည်ပြုသောအခါ သူ့ကို စစ်သေနာပတိဟု အားလုံးက လေးစား သောအားဖြင့် ထမင်းစားခန်းကြီးထဲသို့ သူ့ကို အရင်ဝင်စေ၏။ ဧည့်သည် များကား အဝတွင်ရပ်၍ သူ့အဝင်ကို စောင့်လျက်နေကြသည်။ သူသည် စစ်ဝတ်စစ်စားနှင့် ဝင်လာကာ ရုတ်တရက်၊ စားပွဲထိပ် ကုလားထိုင်တွင် ဝင်ထိုင် လိုက်ပြီး ဇော်ကနဲ ဘယာကြော်တတုံးကို ယူစားလိုက်လေ၏။

သူ ထမင်းစားနေစဉ် ဧည့်သည်ဝင်လာလို့လည်း ဗမာဧည့်ဝတ် ထုံးစံအရ 'ထမင်းစားပါအုံးလား' ဟု ခေါ်ချင်မှ ခေါ်သော လူစားမျိုးဖြစ်၏။

ဒါတွေကြောင့် သူ့ကို မိတ်ဆွေရင်းများက 'ကြောင်သည်' ဟု အမှတ်ထားကြလေ၏။

(၅)

သူ့တွင် သိမ်မွေ့ခြင်း မရှိ။ အလှအပကို သူ မမက်မော။ သူသည် ကြမ်းတမ်းသည်။ ရိုင်းသည်။ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းရေးတွင်ရှိသော ဧည့်ဝတ်ထုံးစံ၊ ယဉ်ကျေးခြင်း စသည်တို့ကိုသူသည် လုံးဝဂရုမစိုက်။ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ သဘင်စသော အနုပညာရပ်များကို မလိုက်စား။ သူ့ကိုသူ အတင်း ယဉ်ကျေးအောင် မလုပ်။ သူ၏ နဂိုရ် အတိုင်း ခပ်ရိုင်းရိုင်း၊ ခပ်ကြမ်းကြမ်းပင် မပြုမပြင်ဘဲနေ၏။

သူ့တွင် နိုင်ငံရေးဝိညာဉ်ကား ပြင်းထန်လှချေသည်၏။ သူသည် နိုင်ငံရေး တခုတည်းကိုသာ လုပ်သောလူ တဦးဖြစ်၏။

သူသည် ရိုင်း၏။ ကြမ်း၏။ ကြောင်၏။ သို့သော် ကိစ္စမရှိ။ သူသည် ဧည့်ခံခန်းဆောင်မှ ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးလူကောင်း မဟုတ်။ တခုတည်းသော ယုံကြည်ချက်နှင့် တခုတည်းကိုသာ မဲ၍လုပ်သော နိုင်ငံရေးသတ္တဝါ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကိစ္စမရှိ။

၁၉၄၂-၄၃ ခုနှစ်တွင် သူနှင့် နောက်ဆုံးတွေ့၏။ သူသည် အနုပညာ အကြောင်းကို ပြောပြ၏။

'အနုပညာဆိုတာ ရှိတာပဲ။ လင်မယားဘဝမှာလဲ အနုပညာမဲ့ရင် လင်မယားကွဲမှာပေါ့။ ဒီလိုပဲတော်လှန်ရေး မှာလဲ အနုပညာရှိတာပဲ။ အနုပညာမြောက်မှ တော်လှန်ရေးဟာလဲ တကယ့်တော်လှန်ရေး အစစ်ပဲ ...။'

ဆရာမဒေါ်ခင်ကြည်နှင့် စေ့စပ်ပြီးစ လက်မထပ်ခင် ၃-၄ ရက်အလိုက ကိုဘဟိန်းကို လာရှာရင်း ကျွန်တော် နှင့်သွားတွေ့၏။

သူသည် ဧည့်ခန်းရှိ အဖုံးပိတ်ထားသော စန္ဒယားတွင် လက်ထောက်
ကာ 'ဒီမယ်...အိမ်ထောင်ပြုတယ်ဆိုတာ သိပ်...စဉ်းစားတွေဝေ နေလို့မရဘူး။
တခါတည်း ဇွတ်လုပ်လိုက်ရတယ်...' ဟု မမေးဘဲ သူ့ဘာသာသူ သူပြောနေ၏။

လက်ထပ်ပြီးစက ကျွန်တော်ရေးလျက်ရှိသော လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု
စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ အင်းယား ကန်စောင်းရှိ သူ့အိမ်သို့ ရောက်သွား၏။

ဧည့်ခန်းတွင်ခေတ္တစောင့်နေရ၏။ ထွက်လာသောအခါ သူ့နှုတ်ခမ်းတွင်
ရဲနေသည်ကို တွေ့ရ၍ မပြီးမီအောင် ဟန်ဆောင်နေရ၏။

သည့်နောက် သူနှင့်ကျွန်တော် မတွေ့တော့။ တွေ့ဆုံဖို့လည်း
အကြောင်းမရှိ။ အကြောင်းမရှိဘဲ သူ့ဆီသွားလည်ကလည်း ဖော်ဖော်ရွေရွေ
လောကွတ်ပြုငှာ ခေါ်မည့်လူစားမျိုးလဲ မဟုတ်။

တခါက ပိုလ်ချုပ်ဘဝတွင် မော်တော်ကားကြီးထဲ၌ သူ၏ဇနီး၊
ကလေးများနှင့် တပြိုင်ကြီးကို မြင်လိုက်၏။ အော်...သားနဲ့၊ မယားနဲ့မို့ လူစိတ်
တော်တော်ပေါက်လာပြီ။ အရင်ကလို ကြောင်တော့မည် မဟုတ်။ အကြမ်း
အရိုင်းမှ ယဉ်ကျေးလာတော့မည်ဟု အောင့်မေ့လိုက်၏။ မှန်၊ မမှန်ကား
မပြောတတ်။

ဖ ဆ ပ လ ဥက္ကဋ္ဌ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်၊ ဦးအောင်ဆန်းကိုကား
ကျွန်တော်မသိ။ သူ၏ နိုင်ငံရေးကို ဝေဖန်ခြင်း မဟုတ်။ သူ၏ အဖြစ်သာ။
ကျွန်တော် သိသည့်အထိ ပြောပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တခုတော့ ထင်သည်။ သူသည် လူထုထဲမှ လူတဦးဖြစ်၍၊ လူထုနှင့်
ဆက်စပ်နေ၍ လူထုခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာသည် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ။

ဒဂုန်တာရာ

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၄၆

ကိုဘဟိန်း (သို့မဟုတ်) ကဗျာ

(၁)

ယခုခေတ် ဗမာပြည်၌ ကွန်မြူနစ်တို့သည် ရုပ်ဝါဒကိုမျိုးစေ့ကြ၍ နေကြပေပြီ။ ရုပ်ဝါဒဆိုသည်မှာ စိတ်ဝါဒမဟုတ် စိတ်ကူးစိတ်သန်းမဟုတ်။ အကောင်အထည်ကိုမာကြောကြမ်းတမ်းကြီး လက်တွေ့ကိုင်စမ်းမိသော ရုပ်ဝါဒ။ သည်လို လူအများက ယေဘုယျ မှတ်ထင်ကြပေသည်။ ရုပ်ဝါဒကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်သူ၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင် သခင်ဗဟိန်းအား ကဗျာဟု ရေးလိုက်ခြင်းသည် တကယ်ဆိုတော့ အနုကဗျာနှင့် ရုပ်ဝါဒ နိုင်ငံရေးသမားဟာ မနီးစပ်ပါကလားဟု ထင်မှတ်ကြပေလိမ့်မည်။ သည်လိုမှတ်ထင်လျှင် ဘဟိန်းကို နိုင်ငံရေးသမား အဖြစ် တွေ့မြင်၍ လူအဖြစ် မသိသေးသောကြောင့် ဖြစ်တန်ရာ ပေသည်။ ကဗျာ ။ ဟုတ်သလား။

၁၉၃၈

သရက်ထည်ပန်းပွင့်ရိုက် အနားကွပ် ခန်းဆီးပြာသည် ပိန်လိုက်
ဖေါင်းလိုက်နှင့် ရွက်တိုက်လျက်ရှိသည်။ အပြင်ဘက်တွင်ကား မှောင်၍
နေသည်။ တချက်တချက် တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်းမှ အမိပတိလမ်းသို့ ကွေ့ကာ
မောင်းဝင်လာသော မော်တော်ကား ရှေ့မီးရောင် သည် ဝင်းကနဲ လက်လိုက်ရာ
တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အသင်းတိုက်ရှေ့ရှိ ဇော်မွားပန်း၊ ဗုဒ္ဓိသရဏံပန်းများကို
လျှပ်စစ်ပြက်လိုက်သလို ရိပ်ကနဲ တွေ့မြင်လိုက် ရပေသည်။

လူများချိန် (၈) နာရီခန့် ဖြစ်သဖြင့် သမဂ္ဂပျော်ပွဲစားရုံသည် ဖွန်းသံ၊
ပန်းကန်သံ၊ စကားပြောသံတို့ဖြင့် ညံ့၍ နေ၏။ မြို့ဝှဲတွင် လည်ပတ်ရာမှ
နောက်ကျသော ကျောင်းသားများသည် သမဂ္ဂတွင် ဝင်၍ ညစာစားလေ့ ရှိကြ၏။
ပျော်ပွဲစားရုံ၏ ဒေါင့်ရှိ စားပွဲရှည်တွင်ကား သမဂ္ဂခေါင်းဆောင် ကျောင်းသား တစု
သည် ဝိုင်းဖွဲ့ကာ စကားပြောသူကပြော၊ အစားစားသူကစားလျက် ရှိကြသည်။

သည်အထဲမှ ကျောင်းသားတဦးသည် ဝိုင်းဖွဲ့ စကားပြောထဲတွင်
မပါဝင်ဘဲ စီးကရက်ကို တွင်တွင်ဖွာလျက် စားပွဲစွန်းရှိ ဓာတ်စက်ကို ဓါတ်ပြား
တချပ်ပြီး တချပ်လဲကာ ဖွင့်လျက်ရှိသည်။

သူသည် အသားဖြူဖြူ၊ ဆံပင်ကောက်ကောက်၊ ဖျင်အင်္ကျီ လက်ရှည်၊
ဘန်ကောက်လုံချည် မြင်းချေးရောင်အစိမ်းကို ဝတ်ဆင်ထားသည်။ မျက်နှာမှာ
ပဒုမ္မာကြာပန်းကဲ့သို့ လန်းရွှင်သည်။ သူ၏ ချစ်ဖွယ်ကောင်းသော အပြုံး
ကလေးများသည် နီရဲသော ပါးပြင်နှင့် နှုတ်ခမ်းပေါ်တွင် ထာဝစဉ် နားလျက်
ရှိသည်။ ကြက်သရေဖြင့် လျှမ်းသောအပြုံး၊ မေတ္တာ၏ အထိမ်းအမှတ် အပြုံး။

ကျွန်တော်သည် ရုပ်ရှင်ကြည့်ရာမှ အပြန် နောက်ကျနေသဖြင့်
ကျောင်းထမ်းစားရုံသို့ မသွားတော့ဘဲ သမဂ္ဂ ပျော်ပွဲစားရုံတွင်ပင် ညစာကို
မှာစားလျက်ရှိသည်။

သူတို့ပိုင်းထဲမှ ကိုဗဆွေ (ယခု ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး) က ကျွန်တော့်ကို ကိုဘဟိန်းနှင့် အသိဖွဲ့ပေးလေသည်။ ကိုဗဆွေကား စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင်တွင် ကျွန်တော်နှင့် အခန်းခြင်းကပ်နေ၍ တယောက်ကို တယောက် ဆဲမနာ၊ ဆိုမနာ ခင်မင်သူ ဖြစ်သည်။

‘ဒါ ကိုယ်တို့ စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင်ကလေ။ ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်းမှာစာတွေ ဘာတွေ ရေးတာပေါ့ကွ’ ဟု ကိုဗဆွေက မိတ်ဖွဲ့ပေးသောအခါ ကိုဘဟိန်းသည် ဓါတ်စက်မှသော့ကို လှည့်ရင်း သူ၏ ကြာပွင့်ချပ်ကလေးထဲမှ ဝတ်ဆံကို ဖွင့်လှုပ်လိုက်သော ကဗျာဆန်သည့် အပြုံးဖြင့် တုံ့ပြန်ကာ ...

‘ဩ...ဟုတ်လား။ ရတုပိုဒ်စုံတွေ ဘာတွေ ဒဂုန်မှာဖတ်ဖူးပါတယ်။ မန္တလေးမှာ နေကထဲက တွေ့ဖူးပါတယ်’

ကိုဘဟိန်းသည် လူဖတ်နည်းလှသော ကျွန်တော်၏ရတုပိုဒ်စုံများကို ဖတ်ဖူးသဖြင့် အံ့ဩ၍သွား၏။ သူသည် ကဗျာကို မြတ်နိုးသူ တယောက် ဖြစ်သည်။

‘ကျွန်တော်တော့ မေရင်ကို အတော်ကြိုက်တယ်။ ခင်ဗျားကော ဘယ်နှယ့်လဲ’ ဟု ပြောကာ သူသည် ‘ချစ်၍ခေါ်ရာ၊ ချစ်၍ခေါ်သည်’ ကို ဒုတိယ အကြိမ် ထပ်၍ ဖွင့်ပြန်၏။ ပြီးလျှင် ‘သော်တာငွေမင်း’ ကို ဖွင့်၏။ သူသည် ဂီတကိုချစ်သည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်သည် ခဏနှင့်ပင် စကားလက်ဆုံကျလျက် ရှိကြသည်။ ကာလပေါ် ဗမာဂီတ အခြေအနေကို သူသည် ဝေဖန်လျက်ရှိသည်။

‘တချို့က အင်္ဂလိပ်တီးလုံးသွား သီချင်းတွေကို မကြားနိုင်ကြဘူး။ နားပိတ်ထားချင်သတဲ့ဗျ။ သာယာတဲ့ တေးသံကို ဘာပြုလို့ လက်မခံနိုင်ရသလဲ။ ဂီတဆိုတာ လူတမျိုးတည်း ကန့်သတ်ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့် အဖို့တော့ သာယာလှပတဲ့ တေးဂီတဆိုရင် နိုင်ငံခြား ဂျပန်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကုလားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဣတာလျံပဲဖြစ်ဖြစ် နားထောင်တာပဲ။ တချို့က အင်္ဂလိပ်သံ

ဆိုရင် အသံသေး အသံကြောင်ဆိုပြီး နားမထောင်နိုင်ကြ တာ အံ့ဩဆရာပဲ’ စသည်ဖြင့် သူက ပြောလေသည်။

တဘက်စားပွဲစွန်းတွင် သမဂ္ဂအမှုဆောင်တစ်ဦးနှင့် နိုင်ငံရေးအကြောင်း ငြင်းခုံစကားကောင်း လျက်ရှိသော ကိုဗဆွေက ဂီတနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးလျက်ရှိသော ကိုဘဟိန်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ဘက်သို့ လှည့်ကာ ‘အေး... မင်းတို့နှစ်ယောက် ကတော့ ကိုက်မှာပဲ။ ဘဟိန်းကလဲ ဝတ္ထုရေးချင်၊ ကဗျာစပ်ချင်၊ ဂီတလိုက်စား ချင်နဲ့တော့။ မင်းတို့နှစ်ယောက်က စိတ်ကူးယဉ် သမားတွေကိုး’ ဟု ပြောကာ ရယ်မော၍ နေသည်။

‘လူဆိုတာ အလှအပကို မက်တာပဲ။ ကဗျာဂီတရဲ့ အလှအပကို မကြည့်နူးဘဲ မနေနိုင်ဘူး။ လူဟာ မင်းပြောတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ပဲ ဆိုပါတော့။ ကဗျာဂီတကို နားလည် မွေ့လျော်တာဟာ ယဉ်ကျေးလာတာကွ’ ဟု ရယ်မောရင်း ကိုဘဟိန်းက ပြန်ပြောလေသည်။

ကိုဗဆွေ ပြောသလိုပင် သူနှင့်ကျွန်တော်သည် မကြာမီပင် ခင်မင် ရင်းနှီးကာ ကျောင်းတွင် တတွဲထဲတွဲလျက် ရှိပေသည်။ သူသည် မန္တလေး ကောလိပ်မှလာစ ဘီအေ ပဋ္ဌမနှစ်။ ကျွန်တော်ကား ကျောင်းရောက်စ ဥပစာ ပဋ္ဌမနှစ် ဖြစ်ပေသည်။

(၂)

အကယ်၍ ကိုဘဟိန်းသည် နိုင်ငံရေးသမား မဖြစ်လျှင် ဧကန် စာရေးဆရာ တယောက် ဖြစ်မည်ဟုကျွန်တော် ထင်သည်။

သူသည် စာပေကိုလည်း အင်မတန် ဝါသနာပါသည်။ ကားလ်မတ်စ်၏ ကွန်မြူနစ်စာပေ ပရိယတ္တိကိုသာ မဟုတ် အနုစာပေကိုလည်း ဖတ်သူဖြစ်သည်။ ရုရှားစာရေးဆရာကြီး ဂေါ်ကီကို သူအတော်ကြိုက်သည်။

တခါက သူသည် နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်း၌ တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂတွင်ရှိစဉ် ဂေါ်ကီ၏ ဝတ္ထုတိုတပုဒ်ကို ဗမာလို ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန် ဖူးသည်။ သူသည် ကျွန်တော့်ရှေ့တွင်ပင် ဝတ္ထုတိုကို ရေးပေသည်။

သူ၏ဝတ္ထုသည် ထိုအခါက နာမည်ထွက်စ ပြုလျက်ရှိသော လက်ရွေးစဉ်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါစေသည် (လက်ရွေးစဉ် မဂ္ဂဇင်းကို စတင် တည်ထောင်သူ အယ်ဒီတာမှာ ဂျာနယ်ကျော်တွင် မကြာခဏ ရေးလေ့ရှိသော ကွယ်လွန်သူ အဆန်းဆရာကြီး ဖြစ်သည်။) ကိုဘဟိန်းရေးသော ဝတ္ထုတို၏ အမည်မှာ ‘လေလွင့်သူ’ ဖြစ်၍ ပစ္စည်းမဲ့ အချင်းချင်း ဆင်းရဲသော ဘဝအကေ့၌ တွေ့ဆုံကာ ရင်းနှီးခင်မင်ပုံ သဘာဝကိုပြထားသော ငတ်မွတ်ခြင်းဘွဲ့ တပုဒ် ဖြစ်သည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော သူ၏ ‘ဘဝခရီး’ အမည်ရှိ ဝတ္ထုတိုကား ဝတ္ထုတိုဂုဏ်နှင့် ကြွယ်ဝပြည့်စုံ လှသည်။ ကုလားဗမာ အဓိကရုဏ်းကို နောက်ကားခံကာ ဆင်းရဲမွဲတေသော ပန်းချီဆရာ သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက်၏ မေတ္တာနှင့် ငတ်မွတ်ခြင်း အကြောင်းကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးသားထားသည်။ သည်အထဲတွင် အရင်းရှင်စနစ်၏ စာရိတ္တကိုလည်း သိမ်မွေ့စွာ ထည့်သွင်း ထားသေးသည်။

ထွန်းအေးစာအုပ် ဖြန့်ချိရေးဌာနမှ ထုတ်ဝေသော ‘ခနရှင်လောက’ ကား ဗမာစာနယ်ဇင်းလောကတွင် ထင်ရှားသည်။ ‘ခနရှင်လောက’ သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို မျိုးစေ့ချပေးသော သစ်စေ့ကောင်းတစေ့ ဖြစ်သည်။ ရှင်းလင်း ပြတ်သား၍ လှသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ကိုဘဟိန်းသည် အရေးအသား၌ နိုင်နင်း ကျမ်းကျင်ကြောင်း ဖော်ကြားထားပေ၏။ သူသည် စာရေးကောင်းသူတယောက် ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ပြေးခါနီး သူထောင်မကျခင်က ချားလ်ဒစ်ကင်း၏ နာမည်ကျော် ‘မျှော်တလင့်လင့်’ ဝတ္ထုကြီးကို ‘လူ့အလို’ အမည်ဖြင့် ရေးဖူးသည်။

သို့သော် တိုင်းပြည်ပျက်ခိုက်နှင့် ကြုံသဖြင့် စာမျက်နှာ(၆၀)ကျော်သာ ပုံနှိပ်ပြီးစီး ရသေးသည်။ အကယ်၍ သည်ဝတ္ထုသာ ထွက်လာလျှင် ဗမာ စာပေလောကတွင် ကျော်စောထင်ရှားဦးမည့် ဝတ္ထုကောင်းတပုဒ် ဖြစ်ပေမည်။ သူသည် နိုင်ငံရေး ကိစ္စများဖြင့် အလုပ်ရှုပ်နေရာ တဖေါင် ရိုက်နေစဉ် နောက်တဖေါင် ဆက်စီနိုင်ရန် ပန်းဆိုးတန်းရှိ ထွန်းအေး စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန အလုပ်ခန်းတွင် ထိုင်ကာ ရေးပေးသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သူ့မှာ ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး တယောက် ဖြစ်နိုင်သော လက္ခဏာတွေအများကြီးရှိသည်။ သို့သော် ဗမာပြည်ကို လွတ်လပ်ချင်သော စိတ်၊ ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံတော် တည်ထောင်လိုသော စိတ်က ပြင်းထန်လွန်းလှ သဖြင့်သာ ကျောင်းသားဘဝ ကတည်းကပင် ထောင်ကျဆင်းရဲ အနစ်နာခံကာ နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး’ သီချင်းခံကို ဂီတ၌အတန် ဝါရင့်သူများသာ ရပေသည်။ ကိုဘဟိန်းသည် ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး သီချင်းခံကို အစအဆုံးပင် ဆိုနိုင်သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေသည်။ ဇမ္ဗူကျွန်းလုံးသည် ဂီတဝိသောဓနိကျမ်း၌ တမျက်နှာကျော် ရှည်လျားသည်။

အေဝမ်းဓာတ်ပြားများကို သူသည် နှစ်သက်သည်။ ပြည်လှဘေ ဆိုသော ‘နတ်ရှင်နောင်’ သီချင်းကို တူရိယာ တီးမှုတ်သူ တွေတိုင်း တီးခိုင်းလေ့ ရှိသည်။ နတ်ရှင်နောင်ထဲမှ ‘ပေါ်နွေလလျင်’ ရတုကို မရတရဖြင့် ညည်းသည်။ ဒိုရာသန်းအေး၏ ‘လှေကလေး’ ကိုလည်း သူအတော် သဘောကျသည်။

တက္ကသိုလ် ရာဇဝင်ကထိက ဦးဘညွန့် သီဆိုဓာတ်ပြားသွင်းသော ဆုထူးရွယ် သီချင်းကို သူသည် ဓာတ်ပြားမထွက်ခင် ကတည်းက ရနေသည်။ ဦးဘညွန့်မှာ ကိုဘဟိန်းနှင့်ခင်ရာ ဦးဘညွန့် တယောလေးနှင့် ဆိုလေ့ရှိသည်ကို နားဖြင့် မှတ်ကြားကာ ရနေဟန် တူလေသည်။ ကိုဘဟိန်းကား အခြား နိုင်ငံရေးသမားများလို မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးသမားများ နှင့် သာမဟုတ်၊ အနုပညာ သမားတွေနှင့်လည်း ခင်မင်ပေါင်းသင်းသူ ဖြစ်ပေသည်။

ကိုဘဟိန်းသည် လူအဖြစ် ကုန်လုံပြည့်စုံသူ တယောက်ဖြစ်သည်။ လူတွင် ချစ်စိတ်ကြိုက်စိတ် ရှိသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် လိင်ကို ကြိုက်တတ်သည်။ ကိုဘဟိန်းသည်လည်း ချစ်စိတ်ကြိုက်စိတ် ရှိသည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ်က လှပသည့် ကျောင်းသူတဦးကို ကော်ရစ်ဒါ အကွေတွင် စကားလိုက်ပြောသည် ဆိုသော သတင်းထူးသည် တက္ကသိုလ်နယ်တွင် ပျံ့နှံ့သွား၏။ ကိုဘဟိန်းသည် လူဖြစ်သည်။ သူတယောက်တည်း သာမဟုတ် ပုတုဇဉ် အားလုံးသည် ဥမ္မာတကော မဟုတ်လား။

ဘီအေအထက်တန်းတွင် ရှိသော ၁၉၃၉ ခုနှစ်က သူသည် သထုံ ကျောင်းဆောင်တွင် မနေဘဲ မြေနီကုန်းရှိ ပြည်လမ်းမကြီးမှ အရှေ့ဘက်သို့ ချိုးဝင်ရသော မြေနုလမ်းတွင် နေကာ နေ့ကျောင်းသားအဖြစ် ကျောင်းတက် လျက်ရှိသည်။ သူနှင့်အတူ ကိုထွန်းရှိန်(ဗိုလ်ရန်နိုင်) နှင့် သူ၏ညီ မောင်သန်းနိုင် တို့ နေသည်။ ကျွန်တော်သည် အတန်းအားချိန်တွင် သူ၏နေအိမ်သို့ မကြာခဏ သွားလည်လေ့ ရှိသည်။ သူ၏ အိမ်တွင် ဓါတ်စက်တလုံး ရှိ၏။

ကိုဘဟိန်းတွင် လူတွေကို ချစ်ခင်တတ်သော မေတ္တာဓါတ် ကြွယ်ဝသည်။ အထူးသဖြင့် သူသည် ကလေးများကို အင်မတန် ချစ်ခင် တတ်သည်။ တနေ့ ကျောင်းအားချိန်တွင် မြေနုလမ်းအိမ်သို့ သွားလည်ရာ သူသည် (၄)နှစ်သား အရွယ် ကလေးလေးကို ဒူးနှစ်ဖက်ကြား တွင် ပွေဖက်ကာ ‘သည်ဆောင်းဟေမန်’ ဓါတ်ပြားကို ဖွင့်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကလေးလေး၏ နှပ်ချေးများကို သူကိုယ်တိုင် လက်ဖြင့် သုတ်သင်ပေးသည်။ သူသည် သည်ကလေးလေးကို အင်မတန် အလိုလိုက်သည်။

ကျွန်တော်က မသင်္ကာ၍ ကိုထွန်းရှိန်ဘက်သို့ လှည့်ကာ ‘ဘယ့်နယ့်လဲ ကိုထွန်းရှိန် သူ့မှာ နမချော၊ အဒေါ်ချောမှ ရှိရဲလား’ ဟု ကလေးကို မေးငေါ့ပြရင်း ရယ်မောကာ မေးလိုက်၏။ ကိုဗဟိန်းကား ဓါတ်စက်မှ သော့ကိုသာ အတွင် လှည့်နေသည်။

ကိုထွန်းရှိန်သည် အိမ်ဘက် လမ်းရှေ့စီသို့ ငေးကြည့်ကာ 'မသိတော့လားဗျာ' ဟု ခပ်ပြုံးပြုံး ဖြေလေသည်။

သူ၏ အိမ်ရှေ့တွင်ကား ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်းသူ မခင်ကြီး ရှိသည်။ ကိုဘဟိန်းသည် မခင်ကြီးအား ချစ်သူဘဝ ကတည်းကပင် အတော်ချစ်၏။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ် ကျောင်းပိတ်ရက် အတွင်းက သူနှင့်ကျွန်တော် ရှမ်းပြည်သို့ မန္တလေးမှ ဖြတ်သန်း သွားခဲ့၏။ ထိုစဉ်က မန္တလေးသို့ မင်းလတ် သင်္ဘောဖြင့် ဆန်တက်လျက်ရှိရာ သင်္ဘောပေါ်တွင် ကိုဘဟိန်းသည် မခင်ကြီးအကြောင်းကို တတွတ်တွတ် ပြောလျက်ရှိ၏။ မခင်ကြီးထံသို့ တနေ့တစောင်ကျ စာထည့်၏။ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမြို့ တမြို့သို့ ဆိုက်ကပ်လျှင် ကျွန်တော်က စာတက်၍ ထည့်ရ၏။ ကျွန်တော့် အမေထံသို့ စာထည့်ရန် ရန်ကုန်က ဝယ်လာခဲ့သော ဒစ်ကင်ဆန် စာရေးစက္ကူကပ် အပြာနုမှာ သူ့ မခင်ကြီးထံသို့ စာရေးသဖြင့် ရှမ်းပြည် နမ်းမတူ ရောက်အောင် မခံဘဲ အကုန်ချောတော့၏။

(၃)

ကိုဘဟိန်းကို သူ့မိဘများက ကြေးမုံသဖွယ် အရိပ်တကြည့်ကြည့် နေအောင် ချစ်၏။ သူ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သို့ လာသောအခါ မိဘများက သူ၏ သေတ္တာကို ချိပ်လှုံချည်၊ မန္တလေးပိုးလှုံချည်၊ ပိုးအင်္ကျီများဖြင့် ကြပ်နေအောင် သိပ်ပေးခဲ့၏။ ကိုဘဟိန်းမှာ သပ်သပ်ရပ်ရပ် နေတတ်၏။

ရှမ်းပြည်အသွားတွင် ကျွန်တော်သည် လက်ဆည်ကန်ရှိ ကိုဘဟိန်း၏ မိဘများအိမ်တွင် ရက်သတ္တတပတ်ခန့် တည်းခိုရလေသည်။ ထိုအခါ သူ၏ ဖခင် ဦးမှင်က သူ့ကို စကားမပြော။ မခေါ်ဘဲနေသော အခိုက်ဖြစ်၏။ သို့သော်

ရှမ်းပြည်တွင် လည်ပတ်သောအခါ အချမ်းလုံအောင် ဆို၍ သားအတွက် ရှူးဖိနပ်ကို ကိုယ်တိုင် ဆေးသုတ်ပေးရာ၏။ ဤမျှ သားကို ယုယ၏။

တည ကျွန်တော်တို့ရှိစဉ် သခင်အောင်ဆန်းသည် မန္တလေးသို့ နိုင်ငံရေးကိစ္စနှင့် လာခိုက်ဖြစ်၍ ကိုဘဟိန်းထံသို့ အလည်လာ၏။ ကိုဘဟိန်း အပြင်သို့ ထွက်နေသဖြင့် သခင်အောင်ဆန်းသည် ဦးမှင်နှင့် စကားပြောလျက် ရှိ၏။ ကိုဘဟိန်းအကြောင်း ရောက်သွားသောအခါ ဖခင်ဦးမှင်က 'သူ့ကို ကျုပ်တို့က ဘယ်လောက် အရိပ်တကြည့်ကြည့်နဲ့ ချစ်ရပေမယ့် သူက မိဘကို နိုင်ငံရေးလောက် ချစ်တာ မဟုတ်ဘူး' ဟု ပြောလေသည်။

သခင်အောင်ဆန်း နှုတ်ဆက်၍ ပြန်သွားသောအခါ ဦးမှင်သည် ကျွန်တော့်ဘက်သို့ လှည့်၍ 'ကိုအောင်ဆန်းနဲ့ ဘဟိန်းဟာ အတူတူပဲ။ သူတို့က နိုင်ငံရေးကို မိဘထက် အပိုကြီး ချစ်တယ်' ဟု ပြောလေသည်။

မိခင်နှင့် အစ်မများကလည်း သူ့ကို 'ကိုဟိန်း - ကိုဟိန်း' နှင့် ပါးစပ်ဖျားလေးတွင်၊ ကိုဘဟိန်းသည် သူ့မိခင်၏ ပေါင်ကို ခေါင်းအုံးကာ မိခင်၏ ယုယစွာ ဆံပင်သပ်ပေးခြင်းကို ကျေနပ်စွာ ခံလျက်ရှိသည်။ အစ်မလုပ်သူများက ဘေးတွင် ထိုင်စကားပြောလျက်ရှိကြ၏။

မိဘများက သူ့ကို ဘယ်လောက်ပင်ချစ်ချစ် သူသည် နိုင်ငံရေးအတွက် အတွယ်အတာများကို စွန့်ပယ်ကာ မိဘ၏ အေးချမ်းရိပ်ငြိမ်သော အရိပ်တွင် မနေနိုင်ဘဲ ကြမ်းတမ်းခက်ထရော်၍ မာကြောလှသော အကျဉ်းထောင် နံရံလေးဘက် အတွင်း၌သာ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခ ကို တွေ့ကြုံရလေသည်။

သူသည် အဝတ်အစားကို သပ်သပ်ယပ်ယပ် ဝတ်ဆင်တတ်၏။ သန့်ရှင်းစွာ နေတတ်၏။ ဘန်ကောက်လုံချည် အပြာကို ကြိုက်၏။ ဂီတကို ချစ်၏။ သူ့ကို အဝေးက ကြည့်လိုက်လျင် ပေါ်လွင်၍ ကြက်သရေဖြင့် ရွမ်းရွမ်းမြသော သူ၏အပြုံးသည် ကြာပန်းမှဝတ်ဆံကို ဖွင့်လှုပ်

တင့်ကြားလိုက်သလို မြင်လိုက်ရ၏။ သူ၏ ရုပ်သည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော လူလတ်တန်းစား ဟန်သွင်ဖြစ်၏။ သို့သော် ကျောင်းသားဘဝ ကတည်းက မကျေးထောင်၊ အင်းစိန်ထောင်တို့တွင် နေရ၏။ တိုက်ပိတ်ခံရ၏။ အင်္ဂလိပ် ပြေးခါနီး အဖမ်းခံရ၍ ထောင်အမျိုးမျိုး ပြောင်းကာ ဒုက္ခကို တွေ့ကြုံ၏။ ဆင်းရဲခြင်း နှင့် နာခံရလုံး၏။

(၄)

ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်ဒေသကား လွင်ပြင်မှာထက် စော၍ နေဝင်သည်။ နေဝင်သော်လည်း အမှောင်ထုသည် မင်းမမူ။ လသည် ငြိမ့်ငြိမ့်ကြီး ထွက်လာ လေတော့သည်။

ငွေလရောင်သည် တောနှင့်တောင်ကို ပွေဖက်ကာ မြူလိုက်လေသည်။ တဘက်တွင် မိုင်းညှို့သော သစ်တောနှင့် စောက်မတ်သော မြေထရံကြီး။ တဘက်တွင် ရေတံခွန်တို့ဖြင့် ပြွမ်းကာ တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသော ဒုဠာဝတီမြစ်။

မြစ်ကမ်းရှိ သစ်ပင်တို့သည် ငွေသရဖူ-ငွေမကိုဋ်ကို ဆောင်းကာ သူတို့ ၏ အလှကို ဝင့်ကြားလိုက်သည်။ မြစ်ယံမှ ရေတံခွန်တို့သည် ငွေလရောင်ဦးဝယ် တလက်လက် ကွန်မြူး၍ နေသည်။

လားရှိုးသို့တက်သော မီးရထားသည် မန်ဆန်ဘူတာရုံကို ကျော်လေပြီ။ ကိုဘဟိန်းသည် ငွေလရောင်၏ အလှတွင် ယစ်မူးကာ မေရှင်၏ ကျောင်းပိတ်ရက် သီချင်းကို တအေးအေး ညည်းလျက် ရိုလေသည်။

ရေတံခွန် သွယ်ဖြာစီးလို့ရယ်
တောင်ခြေ နှင်းမြူတွေ့ပိုင်းတယ်
အလျှိုလျှိုတောင်ညို၊ တန်းလို့ကွယ်
ပျိုပျို လွမ်းပါလှတယ်.....

ရှမ်းပြည်သို့ လည်ပတ်စဉ်က ကိုဘဟိန်းနှင့် ကျွန်တော်တို့တွင် နောက်ခံ နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက် ရှိသေးသည်။ အကယ်၍ လမ်းပန်းသာမည် ဆိုလျှင် နယ်ခြားကို ဖြတ်သန်း၍ တရုတ်-ဗမာ လမ်းမကြီးတလျှောက် တရုတ်ပြည်တွင်းသို့ သွားရန်ဖြစ်၏။ တရုတ်ပြည်သို့ ရောက်မိလျှင် နိုင်ငံခြား အဆက်အသွယ် ရနိုင်မည်ဖြစ်၏။ သို့သော် အကြောင်းမသင့်သဖြင့် သိန္နီသို့ ရောက်သောအခါ ရှမ်းပြည်ပုဒ်မ (၁၀) ကြောင့် ဆက်မသွားနိုင်တော့ဘဲ ပြန်ခဲ့ရ၏။

လွယ်ယိုးသည် ငွေလရောင်နှင့် မှောင်ရိပ်ကြားဝယ် ငြိမ်ဝတ်စွာရှိသည်။ ယူနန်-ဗမာ လမ်းမကြီးသည် ငွေပြာ ဖဲပြားကို ဖြန့်ထားဘိသကဲ့သို့ မှတ်ထင်ရ၏။

တရုတ်ပြည်သို့ သွားကြသော မော်တော်ကားတန်းကြီးသည် လမ်းဘေးတွင် အိပ်စက်လျက်ရှိ၏။ မလှမ်းမကမ်းတွင်ကား ဒမ်းစတေရှင် ခေါ်သော လက်နက်စက်ရုံကြီးသည် ကုန်းမြင့်အစွန်းဝယ် ပေါ်နေ၏။ တဘက်တွင်ကား မိုင်းညို့သော လားရှိုး လေယာဉ်ပျံကွင်း ကြီးသည် ငွေလရောင်ဝယ် ဝမ်းလျားမှောက်၍ နေသည်။

တောတောင်ရေမြေသာမဟုတ် လေသည်လည်း ငွေရောင်ဖြင့် ပြွမ်းသည်။ ကိုဘဟိန်းနှင့် ကျွန်တော်သည် ယူနန်-ဗမာ လမ်းမကြီး ပေါ်တွင် လမ်းလျှောက်နေကြစဉ် သူက စတင်၍ 'လသာတယ်ဗျာ၊ တယ်ပြီး ကြည်နူးစရာ ကောင်းတာပဲ။ ဒီငွေလရောင်က ကျွန်တော့ရဲ့ အတွင်းစိတ် တခုကို ထကြွ ရွှင်လန်းအောင် လှုံ့ဆော်ပေးတယ်။'

ကျွန်တော်က သူသည် ရန်ကုန်တွင်ရှိသော မခင်ကြီးကို တမ်းတ လွမ်းဆွတ်လိမ့်မည် ဟု အောက်မေ့လျက် ရှိသည်။

'ကဲ ဆိုစမ်းပါဦး' ဟု ကျွန်တော်က ဝင်ထောက်၏။

‘အဲဒီတော့၊ ဒီလိုငွေလရောင် မြူးခိုက်မှာ စိတ်ဟာ ကြည်လင် ရွှင်လန်းပြီး လီနင်ရေးတဲ့ နိုင်ငံတော်၊ အစိုးရနှင့် တော်လှန်ရေး အကြောင်းကို ဆွေးနွေးရအောင်...’

ကျွန်တော်ထင်သည်မှာ တက်တက်စင် လွဲလေပြီ။ လသာသဖြင့် သူယုံကြည်သော ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ပြောချင်သည်။ ကျွန်တော်လည်း စိတ်မပါ လှဘဲ သူ၏ လီနင်ဝါဒများကို နားထောင်၍ နေရလေသည်။ ကိုဘဟိန်း၏ ရုပ်ဝါဒ တရားသည် လှပတင့်ထူးသော ငွေလရောင်ဝယ် ပြန့်လွင့်ကာ ပဲ့တင်ထပ်လျက် ရှိလေသည်။

(၅)

ကျွန်တော်ကား နိုင်ငံရေးသမား မဟုတ်၊ ကွန်မြူနစ်လည်း မဟုတ်။ သို့သော် ကိုဘဟိန်းနှင့် ကျွန်တော့်ကို မေတ္တာကြီး သွယ်ထား၏။ တခါက သူ၏ ဓါတ်ပုံကို ကျွန်တော့်အား အထိမ်းအမှတ် လက်ဆောင်ပေးသောအခါ ဓါတ်ပုံ၏ နောက်ကျော၌ ‘ကိုယ်တို့နှစ်ဦးကို တွယ်တာချစ်ခင်ခြင်းသည် ဂဟေဆက်စေ သတည်း’ ဟု စာထိုးလိုက်၏။

တခုသွား၍ သတိရ၏။ ဂျပန်ခေတ်က နိုင်ငံခြားရေးဋ္ဌာနသည် အင်းလျားကန်စွန်းရှိ ‘အိမ်ဖြူ’တွင် ရုံးလုပ်ထား၏။ ကိုဘဟိန်းသည် နိုင်ငံခြားရေး ဒုတိယအတွင်းဝန် ဖြစ်နေ၏။ ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တလာလည်စဉ် နေ့တိုင်း သူ၏ ရုံးခန်းတွင် အချိန်ဖြုန်း၏။ သူသည် အက်ဂါစနိုး ရေးသော ‘တရုပ်ပြည်ပေါ်က ကြယ်နီ’ စာအုပ်ကို ဖတ်လျက်ရှိသည်။

ကျွန်တော်မှာ ရန်ကုန်သို့ ၂-ရက် ၃-ရက်ဆိုပြီး တောမှအလာ (၃)လခန့် ကြာပြီး သောင်တင်လျက်ရှိရာ လဲစရာ လုံချည်ပိုမရှိ။ ဘန်ကောက်လုံချည် အပြာတထည်ကိုသာ မချွတ်တန်း ဝတ်နေရ၏။ သို့ဖြစ်ရာ ကိုဘဟိန်း

ဝတ်ထားသော မန္တလေးလုံချည် အစိမ်းနှင့်လဲရန် အတင်းပူဆာ၏။ ကျွန်တော်တို့သည် သူ၏ နိုင်ငံခြားရေးဌာန အတွင်းဝန်ရုံးခန်း တံခါးကိုပိတ်ကာ ဘောင်းဘီတို ကလေးတွေနှင့် တယောက် လုံချည် တယောက်လဲကြ၏။ ပြီးလျှင် နှစ်ယောက်သား အူတက်မတတ် ရယ်မောလျက် ရှိကြလေသည်။ သည်အကြောင်းကို မခင်ကြီးအား ပြောပြသောအခါ ‘ရှင်တို့ဟာ ခလေးတွေ လိုပဲနော်၊ အရှက်လဲ မရှိဘူး’ ဟု ရယ်ကာကြိုမ်း၏။

သူကား ကျွန်တော့်ကို အခွင့်သင့်တိုင်း နိုင်ငံရေးလောကသို့ သွေးဆောင်၏။ အင်္ဂလိပ်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့က ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး ဝင်ရန် ဖျားယောင်း၏။ နောက် ကွန်မြူနစ်ဖြစ်သောအခါ သူ ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်သော အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွင် ပါဝင်ရန် တိုက်တွန်း၏။ သို့သော် ကျွန်တော်ကား နိုင်ငံရေးသမား မဖြစ်၊ စာပေလောကတွင်သာ မွေ့လျော်၏။

ကဗျာကိုတွေ့လျှင် လူတွေ ချစ်သလို ကိုဗဟိန်းကိုလည်း တွေ့လျှင် မချစ်ဘဲမနေနိုင်။ သူ၏ အပြုံးသည် အင်မတန် ချစ်ဘွယ်ကောင်းသည်။ အပြုံးမှာ ကဗျာလေးတပုဒ်နှင့် တူနေ၏။ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခရုတ်စ် ကပင် ကိုဘဟိန်းအား ‘နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းသော သူငယ်ပဲ’ ဟု ပြော၏။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ကဗျာဟု ကျွန်တော်က ခေါ်၏။ ကျွန်တော့်အထင်ဖြင့် သူ့အမူအယာ၊ သူ့အပြုံးကလေးများသည် ကဗျာဆန်လှ၏။

ကိုဘဟိန်းကား ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်စေချင်၏။ သို့သော် မဖြစ်။ ကျွန်တော်က ကိုဘဟိန်းကို စာရေးဆရာ ဖြစ်စေချင်၏။ သို့သော် မဖြစ်။ ကိုဘဟိန်း မကျမ်းမာ၍ မန္တလေးတွင် ဆေးကုလျက်ရှိစဉ် တနေ့သ၌ သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် သခင်ဘကိုးနှင့် သွားတွေ့၏။

‘ဘယ့်နယ့်လဲ ကိုဘဟိန်း ဘယ်လိုနေသေးသလဲ’ ဟု ကျွန်တော်က မေး၏။

‘ဒီလိုပဲ...ရောဂါက တန်းနေတာပဲဗျာ၊ မန္တလေးဆေးရုံမှာ တက်
နေတယ်။ ခင်ဗျားတောင် ကိုဘဟိန်းက မေးလိုက်တယ်’

နောက် ၁၀-ရက်ခန့် ကြာသောအခါ ကျွန်တော်လည်း နေမကောင်း၍
အိပ်ယာထဲတွင် မိုန်းနေစဉ်၊ တည၌ သမာဓိ သတင်းစာတိုက်မှ မိတ်ဆွေ
အယ်ဒီတာတဦးက ‘ကိုဘဟိန်းတယောက် မန္တလေး ဆေးရုံမှာ ဆုံးပြီ’ ဟု
လာရောက်ပြော၏။ ကျွန်တော်သည် အံ့အားသင့်ကာ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်
သွားသည်။

ကိုဘဟိန်း၊ ကိုဘဟိန်း၊ ချစ်လှစွာသော သူငယ်ချင်း ကိုဘဟိန်းကား
မရှိတော့ပြီ။ ။

ဒဂုန်တာရာ

ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၄၇

သခင်နု - မုန်တိုင်းထဲက သစ်ရွက်တရွက်

(၁)

သခင်နု- ကျောင်းသား သပိတ်၊ ကျောင်းသား သပိတ် - သခင်နု။

ကျွန်တော့်အဖို့ရာကား သခင်နုနှင့် ၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်သည် ခွဲခွါ၍မရအောင် ဆက်စပ်၍ နေသည်။

ဗမာပြည် နိုင်ငံရေး ရာဇဝင်တွင် ၁၉၃၆ ခု ကျောင်းသားသပိတ်သည် မှတ်တိုင် တတိုင်ဖြစ်သည်ဟု ထင်သည်။ ၁၉၃၆ ခု ကျောင်းသားသပိတ်သည် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အသင်းချုပ် ကြီးကို မွေးဖွား ပေးလိုက်သည်။ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ ကြွေးကြော်သံဝယ် လူထုကြီးသည် မျက်စေ့ကို ပွတ်ကာ ထလိုက်ကြသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အလိုမရှိ။

သခင်ပညာ ပေးလော့။

ပညာရေး ပြုပြင်ပေး။

ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂသည် လူထု၏ အသဲစွဲ ဖြစ်လာသည်။

၁၉၃၆ ခု ကျောင်းသားသပိတ်မှ ပေါ်ပေါက်လာသော ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂသည် ၁၉၃၈ ခု ရေနံမြေ အလုပ်သမား အရေးတော်ပုံကြီးဝယ် နယ်ချဲ့စနစ် တိုက်ခိုက်ရေး တပ်ဦးသို့ ဘွားကနဲ ရောက်လာလေပြီ။ သမဂ္ဂသည် အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတို့ နှင့် အတူလက်တွဲကာ အရှင်းရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး အလံတော် ကို လွှင့်ထူခဲ့ကြပေပြီ။

အရင်းရှင်စနစ် ပျက်စီးပါစေ။

မီးတုတ်... မီးတုတ်... ရှိရှိ။

သူပုန်.... သူပုန်.... ထထ။

အရေးတော်ပုံ အောင်ပါစေ။

ကျောင်းသားများသမဂ္ဂသည် နယ်ချဲ့တိုက်ခိုက်ရေး အင်အားစုကို ရှေ့ဆောင်လာလေပြီ။ ဤ ၁၉၃၈ အထွေထွေသပိတ် အရေးတော်ပုံ၏ သားသွီးများ ဖြစ်ကုန်သော သခင်များ၊ ကျောင်းသားများသည် ဟိုင်နံ ကျွန်းသို့ လျှို့ဝှက်စွာ စစ်ပညာသင် သွားပြီး ၁၉၄၁ က အင်္ဂလိပ် မောင်းထုတ်ရေးကို ရှေ့ဆောင်ပြု ကြလေပြီ။

၁၉၄၁ - ၁၉၄၅။ ဖက်ဆစ်မုန်တိုင်းကြီး။

ဤ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကြီးကို ဤ ၁၉၃၆၊ ၁၉၃၈၊ ၁၉၄၁ ခု အရေးတော်ပုံများ၏ တိုးတက်သော အစိတ်အပိုင်းကပင် ပြုခဲ့ပေပြီ။ ဤ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးကပင် အမျိုးသား တပ်ပေါင်းချုပ်ကြီးဖြစ်သော ဖဆပလ ကိုမွေးဖွားလိုက်လေပြီ။

ယခုကား လွတ်လပ်ရေး အောင်ပွဲကို ဆင်နွဲကာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာ သမ္မတနိုင်ငံတော် ဟု ကြေညာခဲ့ ပေပြီ။

၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်၏ အမှတ်အသား သခင်နု။

၁၉၃၈ ၊ အထွေအထွေသပိတ် အရေးတော်ပုံ၏ အမှတ်အသား- သခင်ဘဟိန်း၊ ဒေါက်တာလှရွှေ။

၁၉၄၁ ၊ အင်္ဂလိပ်မောင်းထုတ်ရေး အမှတ်အသား သခင်အောင်ဆန်း။

၁၉၄၅၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အမှတ်အသား သခင်စိုး။
သခင်သန်းထွန်း။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း။

၁၉၄၆ ၊ ၁၉၄၇၊ ဖ ဆ ပ လ အမှတ်အသား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း။

ယခု ဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် သခင်နု။

(၂)

၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်။

ကျွန်တော်သည် ကျိုက်လတ် အမျိုးသားကျောင်းတွင် ပညာသင်လျက် ရှိသည်။ သပိတ် မမှောက်ခင်ကပင် သခင်နု အကြောင်းများ ကို သတင်းစာတွင် ဖတ်ရ၏။ သမဂ္ဂတရားပွဲ တပွဲတွင် သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ သခင်နုက 'ဦးဥတ္တမကြီး ကုလားပြည်ပြန်လော့' ဟု ကြွေးကြော်လိုက်ပုံကို ဖတ်ရသောအခါ သူ၏ ရဲရင့်ခြင်း အတွက် တက်ကြွ၍ နေခဲ့၏။ နောက် ကျောင်းအုပ်ကြီး မစွတာ စလော့စ်နှင့် သခင်နု အပြန်အလှန် စာပေးသည့် သတင်းများကို ဖတ်ရ၏။ လူငယ်များက သခင်နုကို ချီးကျူးကြသည်။ ဘီအေဘွဲ့ကို ပြန်အပ်ကြောင်း ကြားရသောအခါ လက်ခုပ်တီးကာ ဩဘာပေးလိုက်ကြသည်။

ဝေနေ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားကို ဖတ်၍ တက္ကသိုလ်ကို အထင်ကြီး နေစဉ် တက္ကသိုလ်၏ ‘ငွေလရောင် နှင့် အရိပ်’ ဇာတ်လမ်းများကို အိပ်မက် မက်နေစဉ် သခင်နုက ဘီအေဘွဲ့ကို ပြန်အပ်လိုက်ကြောင်း ကြားရသောအခါ သခင်နုကို နှစ်သက်စွဲလမ်းမိသည်။

ဖေဖော်ဝါရီလ(၂၅) ရက်နေ့တွင် တက္ကသိုလ်မှ ခေါင်းဆောင်၍ သပိတ် မှောက်လိုက်သည့် သတင်းကို ကြားရသောအခါ ရင်တလုပ်လုပ် ဖြစ်လာ၏။ သပိတ်ကြီးကို မော်တော်ကားအမိုးတွင် လှန်တင်ကာ ကားကို တဝန်းဝန်း ထုပြီး ‘ဘာစီတီ ဘာစီတီ ဘျိုက်ကောက် ဘျိုက်ကောက်’ ဟု အော်ကြသော အသံသည် ရန်ကုန်ဘုရားလမ်းမှ ကျော်ကာ နယ်သို့ တဝေ့ဝေ့ ပဲ့တင် ထင်ရိုက်လာသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်းကျောင်းသားများမှာ စာမေးပွဲ နီးကပ်၍ အိမ်တွင် စာကျက်ရန် အခွင့်ပေးထားသော ကျောင်းအားရက် အတွင်း ဖြစ်လေရာ သပိတ်သတင်းကိုသာ နားတစွင့်စွင့် ရှိနေကြ၏။

ထိုအခိုက် ဖျာပုံကျောင်းသားများနှင့် ဆက်သွယ်ကြ၏။

တညနေတွင် ဖျာပုံမှ ‘ဖျာပုံမှောက်ပြီ။ အဆွေတို့လည်း မှောက်ပါ’ ဟူသော သံကြိုးစာကို ရ၏။ ဆယ်တန်း ကျောင်းသားများ စုဝေးကာ သပိတ်မှောက်ရန် ဆုံးဖြတ်ကြပြီး သပိတ်မှောက် ကြေညာစာတမ်းကို လက်မှတ် ထိုး၍ ရန်ကုန်သပိတ်စခန်းသို့ ပို့လိုက်ကြ၏။

ထိုညတွင် ကျောင်းသားတဦး၏ အိမ်တွင်မအိပ်ဘဲ တညလုံး တရုတ် မှင်တောင့်များကို ဖျော်ကာ ကြွေးကြော်သံများကို ရေးပြီး ဈေးဆိုင်များ၊ ကုက္ကိုလ်ပင်များတွင် ကပ်ကြသည်။

သပိတ်မှောက်ပြီ။

ကျွန်ပညာကို မီးရှို့လော့။

စုတ်ချာသော ပညာရေးကို အမြန်ပြုပြင်။

နောက်တနေ့တွင် လူများသည် မိုးပေါ်က ကျလာသလို ဖြန်းကန် တွေ့ရသော ကြွေးကြော်သံများကို အံ့ဩစွာ ဖတ်ကြရသည်။ ရှုတ်ချမည့်သူကား မရှိ။ မြို့မူ စုံထောက်သည် ကျောင်းသားများကို လိုက်၍ မေးမြန်း ၏။

သို့နှင့် သပိတ်သည် တောမီးလောင်သလို တပြည်လုံး ကူးစက် တောက်လောင်၍ သွားလေပြီ။

(၃)

သပိတ်မှောက် ခေါင်းဆောင်များသည် အနယ်နယ်သို့ ဝါဒ ဖြန့်ဖြူးရေး တရားဟော ထွက်လာကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့ကိုကား သခင်နု၊ သခင်ဗိုလ် (ဂျပန်ခေတ်က ကွန်မြူနစ်ပြောက်ကျား ကိုယ်စားလှယ်၊ လေယာဉ်ပျံ ပျက်ကျ၍ဆုံးသူ)၊ ကိုထွန်းတင် (ယခု ဗိုလ်မှူးထွန်းတင်) တို့ လာကြသည်။ ကွယ်လွန်သူ ဖေဘီယံ အဖွဲ့ဝင် သတင်းစာဆရာ ဦးဘခိုင်လည်း သခင်နုတို့ နှင့်အတူ ပါလာသည်။

သတင်းစာထဲမှ မျက်နှာမဲ စာလုံးများဖြင့် ကော်လံဦးမှ ဖော်ပြသော သခင်နု၏ ဓါတ်ပုံရိပ်ကို ယခု ကိုယ်တိုင် တွေ့ရပေပြီ။ သင်္ဘောဆိပ်မှ ဆင်းလာပြီး သင်္ဘောဆိပ်အနီး ကျွန်တော်တို့အိမ်တွင် ခေတ္တနားသည်။

အိမ်တွင် လဘက်ရည်ပွဲဖြင့် တည်ခင်းကာ သခင်နုကို မြို့ပေါ်ရှိ လူများနှင့် မိတ်ဖွဲ့ပေးသည်။ အမျိုးသား ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် သခင်နုမှာ ဖော်ရွေ ပြုံးရယ်ကာ စကားပြောနေကြသည်။

သခင်နုသည် မီးခိုးရောင် သက္ကလပ် အပေါ်ဖုံး၊ အစိမ်းရင့် မုန့်လေး လုံချည်ကို သပ်ယပ်စွာ ဝတ်ထားသည်။ ဆံပင်၏ အတွန့်အလိပ် များမှာ

လှိုင်းထလျက် ရှိသည်။ သူ၏ မျက်နှာမှာ ကြည်လင်၍ ဖြူစင်ခြင်း လက္ခဏာ သည် တောက်ပ၍ နေသည်။

အထူးခြား အပေါ်လွင်ဆုံးကား တဖိတ်ဖိတ် ရွမ်းမြသော မျက်လုံးများ ဖြစ်သည်။ သူ၏ မျက်လုံးများမှာ ကောင်းကင်ပြာမှ ကြယ်ပွင့် ကဲ့သို့ ချစ်ဖွယ် ကောင်းသည်။ ပရိသတ်ကို ဆွဲငင် စွဲလန်းအောင် လုပ်သော စိတ်တန်ခိုး နဂါးငွေ့များသည် ဤကြယ်ပွင့်မှ ဖိတ်ကျရစ်သန်း လျက် ရှိပေသည်။

သခင်နုသည် လဘက်ရည်စားပွဲတွင် စကားပြော နေရာမှ ဧည့်ခန်း ထောင့်ရှိ စန္ဒယားကို သွားမြင်၍ ‘ဩ ... စန္ဒယားနဲ့ ပါကလား၊ ယယ်သူတီးသလဲ’ ဟု ပြုံးကာ မေးသည်။ သူသည် လူ့ဘဝ၏ လူမှုရေးရာ မြောက်မြားစွာထဲတွင် သီချင်းဂီတကိုလည်း မမေ့ပေ။

သခင်နုသည် ကျိုက်လတ်တွင် နှစ်ရက်ခန့်နေစဉ် ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား သွားရောက် ကန်တော့သေး သည်။ တနေ့လုံး အချိန်ယူ၍ ကုသိနာရုံ စသော ဘုရားပုထိုးများကို လှည့်လည် ဖူးမြော်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတတွေကား သူ၏ နောက်မှ တကောက်ကောက် လိုက်၍နေကြသည်။

တိလောကမာရဇိန် ဘုရားအထွက်တွင် အဝတ်အစား စုတ်စုတ် နွမ်းနွမ်းနှင့် လူတယောက်ကို သခင်နုက နှုတ်ဆက်စကား ပြောသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူသည် ပြုံးရယ်ကာ ဖော်ရွေစွာ နှုတ်ဆက် ပြောဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ထဲတွင်ကား သူ၏ မေတ္တာခါတ်ကို ချီးမွမ်း၍ နေမိသည်။

သပိတ်လှန်ကာနီး ဂျူဗလီဟောလ်တွင် ကျင်းပသော ပဋ္ဌမနိုင်ငံလုံး ဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်သောအခါ ကျောင်းသားများ ၏ ပါးစပ်ဖျား၌ ‘ကိုကြီးန’ ဟူသော အသံသည် ဒေါင့်နေရာ တိုင်းတွင် ကျူးရင့် မြည်ဟီးလျက် ရှိသည်ကို ကြားရလေသည်။

(၄)

အမှန်အားဖြင့် ကျွန်တော်သည် သခင်နနှင့် တခါမှ လက်ပွန်းတတီး မနေခဲ့ဘူးပေ။ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂတွင် ရှိသောအခါ သခင်နသည် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင် ရောက်နေပေပြီ။ သို့သော် နိုင်ငံရေးရာ၊ စာပေရေးရာ တို့တွင် သခင်န၏ ပုံကားချပ် တစေ့တစောင်း ကလေးများကား ရံဖန်ရံခါ ဆိုသလိုပင် ဆုံတွေ့နေ ရပေသည်။

တခါက ကိုအောင်ဆန်း ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သောနှစ် သမဂ္ဂက ဒေါက်တာဘမော်၏ တက္ကသိုလ်ပြင်ဆင်ရေး ဥပဒေကြမ်းကို ပယ်သည့် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသားအချို့ မကျေနပ်၍ အယုံအကြည်မရှိ အဆို တင်သွင်းရန် စိုင်းပြင်းလျက် ရှိ၏။ သမဂ္ဂက လူထုအစည်းအဝေး ကို ခေါ်ပေးရ၏။

သမဂ္ဂစည်းမျဉ်းတွင် ပါတီနိုင်ငံရေး၌ မစွက်ဖက်ရဟူသော စာပိုဒ် ပါရှိရာ ထိုစာပိုဒ်ကို ကိုးကား၍ အတိုက်အခံဘက်က ဆူပူလျက် ရှိသည်။ ကျောင်းသားများမှာ အတိုက်အခံဘက်သို့ ယိမ်းလျက်ရှိရာ လက်ရှိ သမဂ္ဂ အမှုဆောင်များ၏ အခြေအနေမှာ စိုးရိမ်စရာ ဖြစ်နေသည်။

သို့သော် လူထု အစည်းအဝေးပွဲတွင် သခင်နကို စကားပြောခွင့် ပေးလေသည်။ ကိုအောင်ဆန်းတို့က သခင်န ကို ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ခေါ်လာရသည်။ သခင်န ထ စကားပြောသောအခါ ဝေါဝေါ အော်နေသော ပရိသတ်သည် ငြိမ်သက်သွားလေသည်။

သခင်န၏ သတ္တုသံပါသော အသံသည် ခန်းမကြီးတခုလုံးတွင် တလွင်လွင် ပြည့်လျက် ရှိသည်။ သတ္တုသံသည် တဒေါင့်မှ တဒေါင့်သို့ ဝေ့ရိုက်လျက် ရှိသည်။ သူ၏ ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်း အတွက်

စိတ်ထိခိုက်ပုံကို စပြောသောအခါ ပရိသတ်သည်လည်း သူနှင့် အတူ လိုက်၍ စိတ်ထိခိုက်နေပုံ ရသည်။

နောက် အဓိကရုဏ်းတွင် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ တာဝန်မကျေပုံမှ စပြီး လက်ရှိသမဂ္ဂ အမှုဆောင်၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို စွန့်ကာ ဆောင်ရွက်ကြပုံကို ချီးကျူးပြောသည်။ ပရိသတ်ကား သခင်နုခေါ်ရာသို့ လိုက်ပါကြလေပြီ။ နောက်ဆုံး မဲခွဲသောအခါ သမဂ္ဂ အပြတ်အသတ် အနိုင်ရလေသည်။

သည်ကတဲက ကျွန်တော်သည် သခင်နု၏ ဆွဲငင်နိုင်သော သံလိုက် ဓါတ်ကို ယုံကြည်မိသည်။

သခင်နု၏ တစေ့တစောင်း ကားချပ်များထဲတွင် စကော့ဈေးနားရှိ နဂါးနီ စာအုပ်တိုက်သည် နောက်ခံကား အဖြစ် ပေါ်လာတတ် ပေသည်။ ...လက်နှိပ်စက် ရိုက်သံ၊ ...သခင်စိုး၊ ...သခင်သန်းထွန်း တို့နှင့်အတူ သခင်နုကို စာအုပ်များ ကြားထဲမှ တွေ့မြင်ရတတ်သည်။ သူတို့သည် နဂါးနီ စာအုပ်အသင်း ကို စတင် တည်ထောင်သူများ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၃၉ ခု က ကျွန်တော်သည် သခင်ထိန်ဝင်း နှင့် ကိုပဆွေတို့၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ဖိလစ်ပိုင် မျိုးချစ် ဒေါက်တာ ဂျိုဆေရီဇော် ရေးသားခဲ့သော (အထိမခံ) ဝတ္ထုကြီးကို ဘာသာပြန်ခဲ့ရာ ပြီးဆုံး၍ စကော့ဈေးရှိ နဂါးနီတိုက်သို့ သွားပေးသည်။ (ထိုစာမျက်နှာ ၃၀၀ ရှိ ဘာသာပြန် လက်ရေးမူမှာ ဂျပန်အတက် သခင်ဗိုလ်၏အိမ် မီးလောင်ရာတွင် ပါသွားပြီ။)

နဂါးနီ အခန်းတွင် သခင်နုကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်သည် စာအုပ် ဘီဒိုထဲရှိ ရောင်းသော စာအုပ်များကို ကြည့်ရှုနေရာ သခင်နုသည် အပါးတွင် လာရပ်၍ 'အခု ဘာစာအုပ်တွေ ဖတ်နေသလဲ၊ ဒါတွေ ဖတ်ကြည့်ပါလား' ဟု ပြောကာ ဘီဒိုထဲရှိ လက်ဝဲစာအုပ် အသင်းမှ ကွန်မြူနစ်စာပေများကို လက်ညှိုး ထိုးပြသည်။ ကျွန်တော်လည်း သူညွှန်ပြသော လီနင်စာပေစဉ်မှ မှာကပ် စာပေ

စာအုပ် နှစ်အုပ်ကို ဝယ်ခဲ့သည်။ သည်က စ၍ မာ့ကစ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်များကို ပဋိမအကြိမ် ဖတ်ဖူးလေသည်။

(၅)

နဂါးနီစာအုပ်တိုက်မှ သခင်စိုး၏ ‘ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ’ ကျမ်းသည် ဗမာပြည်တွင် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ မျိုးစေ့ဦး တစေ့ ဖြစ်ပေ၏။ သခင်နု သည်လည်း ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ခေတ်စားလာအောင် လုပ်သူတဦး ဖြစ်ခဲ့၏။ သူ၏ ဆောင်းပါး များကို နဂါးနီ သတင်းစဉ်တွင် ဖတ်ရ၏။

သူ၏ ‘ခေတ်မှီ ပြဇာတ်များ’ ကိုကား အတော်ကို စွဲလမ်းခဲ့၏။ လူ့ အတ္ထုပ္ပတ် လူ့ဇာတ်ကို သရုပ်ဖော် ပြသော လူ့ဘဝ ကြေးမုံများ ဖြစ်၏။ ပြဇာတ်ထဲရှိ ပြောသော စကားများမှာ တကဲ့လူဆန်၏။ မြေကြီးနှင့် နီးကပ်၏။

‘မယားဆိုးလင်’ နှင့် ‘လင်ဆိုးမယား’ မှာ သဘာဝကျ လှ၏။ မယားဆိုးလင် ထဲရှိ မိန်းမကြီး၏ လေသံမှာ ဖတ်နေရင်း နားထဲတွင် စူးဝင် လာ၏။ ဖေါင်သမားတဦး၏ မယား လင်ငယ်နေပုံ ပြဇာတ်တခုမှာ လွမ်းစရာ လည်း ကောင်း၏။ သံဝေဂ ရဖွယ်လည်း ကောင်း၏။ ‘နောင်တော် ချွတ်ခက်’ ပြဇာတ်ကား ထိုအခါက သခင်နု၏ လူ့ကျင့်တရားနှင့် နိုင်ငံရေးအမြင်ကို ဖွင့်ဟလိုက်ခြင်းဟု ထင်သည်။

လူမွဲတို့၏ ထွက်ရပ်လမ်း၊ လူပေါ်လူဇော် စသောဘာသာပြန် စာအုပ် ကြီးများလည်း ရေးခဲ့သေး၏။ လူပေါ်လူဇော်မှာ အထူးသဖြင့် ကုန်သည်များအဖို့ အသုံးဝင်လှ၏။ ဂျပန်ခေတ်ကလည်း သူ၏ ‘ပုတုဇူနော ဥမ္မတကော’ မှာ ကြွ၍ ဖျတ်လတ်၏။ ‘နွားသိုး ကြီးပြတ်’ ကား လိင် ပြဿနာကို မကွယ်မထောက် ပြောပြထား၏။ သူသည် လူများကို အိမ်ထောင်မှု၊ လိင်မှု စသည်တို့ကို နားလည်စေချင်၏။

ယခုခေတ်တွင်ထွက်သော ‘မာ(ခ)ဆဇ္ဇင်း(မ်)’ ကိုကား နာမများ အမှတ်ရ ခက်သဖြင့် မဖတ်ဖြစ်ခဲ့ပေ။ ‘လေးရာသီ ဗမာပြည်’ မှာ ဖွင့်ဟ ဝန်ခံချက် များ ဖြစ်ပေသည်။

သူ၏ ‘ရက်စက်ပါပေကွယ်’ ဝတ္ထုကိုကား အကြိုက်ဆုံးပင်။ ယခုခေတ် စာပေလောကတွင် ထူးခြားသော ရတနာ တခုပင် ဖြစ်၏။ ပဋ္ဌမ အရှင်းရှင် စနစ်၏ စာရိတ္တများကို ဖော်ကာ ဝတ္ထုကို ဖွင့်လိုက်၏။ (သို့သော် ဖော်ပုံမှာ အကြမ်းပြေး နိုင်သည်ဟု ထင်၏။) နောက် တဖြည်းဖြည်း တောင်ကို တက်ရဘိ သကဲ့သို့ မြင့်၍ မြင့်၍ လာ၏။ မြင့်လာလေ မြေကြီးရှိ လှုပ်လှုပ်ရွရွ သနစ်တွေကို မြင်လာ၏။ အကျဉ်းသား ဘဝကို မီးမောင်းထိုးပြသည်မှာ ပေါ်လွင်လှ၏။ ဖတ်ရင်း ဆင်းရဲ ပင်ပန်းလာ၏။ ပင်ပန်းလာ၏နောက်, ဆုံးသောအခါမှ သက်ပြင်းကို ရှုထုတ်နိုင်တော့၏။ ဆုံးသည်အထိ သိမ်မွေ့လှပစွာ ခေါ်ဆောင် သွားပေ၏။

စင်စစ်အားဖြင့် ဤဝတ္ထုသည် ရာဇဝတ်မှု ပပျောက်ရေးကို ရည်ညွှန်း ထားသော ပြုပြင်ရေးဝတ္ထု ဖြစ်၏။ အကျဉ်းထောင်၏ ဒုက္ခကို အရိပ် ထင်ပြထား၏။

ဂျပန်ခေတ်က ကိုဘဟိန်း၏ နိုင်ငံခြားရေး အတွင်းဝန် ရုံးခန်းတွင် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ထားသော ‘ညချမ်းချိန်ခါဝယ်’ ပြဇာတ်ကို ဖတ်ခဲ့ဖူးသည်။ သခင်နုတွင် မရိုက်ထုတ်ရသေးသော ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထုများ ရှိသေးသည်ဟု သိရ၏။ ဘယ်တော့မှ ထုတ်မည်မသိ။

သခင်နုကား ပြဇာတ် ဘာသာပြန်ကျမ်း၊ ဝတ္ထုများကို ရေးခဲ့ရာ စာရေးဆရာ တဦးဟု ဆိုလောက်ပေသည်။

(၆)

လူအဖြစ်ကား သူသည် ကျယ်ဝန်းများပြားသော လူ့ဘဝ၏ အသွေး အသားတို့ကို ထိတွေ့ဆုံမိသူ ဖြစ်၏။ လူ့ဘဝသည်ကား သွေးသားတို့၏ အရာအားဖြင့်သာ ပြွမ်းတီးသည် ဖြစ်ကုန်၏။ သည်အထဲမှ တယောက် တလေသာ ထူးချွန်၍ သွေးသားထဲမှ ရုန်းထွက်ကာ ဟိမဝန္တာတောသို့ သွားပြီး ဘုရားဖြစ်ရန် ကျင့်၏။ တခုတည်းသော ရည်မှန်းချက်ကို တမ်းတပြီး သဲသဲမဲမဲ လုပ်သူ၊ သခင်အောင်ဆန်း သည်လည်း နိုင်ငံရေး တခုတည်းကိုသာစွဲပြီး ဒိုင်နမိုစက်လို မရပ်မနား ရှေ့သို့တိုးကာ အတင်းလုပ်သူ ဖြစ်၏။

သည်နေရာ၌ သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်နုမှာ မတူဟုထင်သည်။ အောင်ဆန်းမှာ တနေ့လုံး နေပူကြီးထဲတွင် တကုတ်ကုတ် နိုင်ငံရေး တိုက်ပွဲများကို လုပ်ပြီးနောက် ညတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် ပတ်သက်သော ထမင်းလုံးတစ္ဆေ အိပ်မက်များနှင့် နပန်းလုံးနေခိုက်... သခင်နုကား နိုင်ငံရေးမှ အားလပ်သည့်အခါ နိုင်ငံရေးဖိုင်တွဲကြီးကို ခေါင်းအုံးရင်း ရေဒီယိုမှ မေရှင်၏ 'မြပန်းဝတ်ကြည်' တေးသံလေးတွင် ပြိုင်၍ နေချင်ပေမည်။ ဒါမှမဟုတ် ကဗျာ တေးတပုဒ် ကာရန်တခုကို စိတ်ကူးချင် ကူးနေပေမည်။

လူ့ဘဝတွင် အရေးကြီးဆုံး အရေး (၃)ခုကား အစာအာဟာရ၊ အဝတ်အိုးအိမ်၊ လိင်ကိစ္စဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ ဟုတ်သည်။ စင်စစ် နိုင်ငံရေး ဆိုတာလဲ ဒါပဲ ဖြစ်၏။ အောင်ဆန်းလိုလူကား တခါက လိင်ကိစ္စကို နောက်ထားချင် ထားခဲ့ပေမည်။ ဒါတွေအားလုံး၏ ပြွမ်းတီး ရောယှက်မှု အထွေထွေကို မပယ်နိုင်သည်ကို တွေ့မြင်၍ ပုတုဇ္ဇနော ဥမ္မတကော ဟု ကျူးရင့် ကြပေမည်။ သခင်နုသည်လည်း ပုတုဇ္ဇနော ဥမ္မတကော သဘောကို တွေ့မြင် ပေသည်။ တခါက ဂျပန်ခေတ်တွင် ကုတ္တိုင်းရှိ သခင်နု၏ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးအိမ်တွင် နေသော သခင်ဘဟိန်း ထံသို့ သွားလည်၏။

သခင်ဘဟိန်း၊ ဇနီး မခင်ကြီး၏ မှန်တင်ခုံတွင် သခင်နုငယ်စဉ်က ဓါတ်ပုံကို ယိုးဒယားပန်းတွန့် မှန်ဘောင် နှင့် အလှတင် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ရုပ်ပုံလွှာ၏ ကျောတွင် 'ရီနိုမောင်နု' ဟု လက်မှတ် ထိုးထားသည်ကို ဖတ်ရ၏။ သခင်ဘဟိန်းကား သခင်နု၏ ကလေးကို ဖွေချီရင်း ကျွန်တော့်အား ပြုံး၍ ကြည့်ကာ 'မမရီကို ပေးတဲ့ပုံပေါ့ဗျ' ဟု ပြောလေ သည်။

သခင်နု ဧည့်ခန်းကား စန္ဒယားသံဖြင့် ငြိမ့်နေတတ်၏။ သူ၏ဝင်းထဲတွင် ဦးညာဏ၊ မောင်ထင်တို့ကို ဗမာသစ် ပြဇာတ်အတွက် သက်သက် ခေါ်ထား သည်ကို တွေ့ရ၏။ အဓိပတိ ရုံးခန်းတွင် ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ပြဇာတ် အကြောင်း၊ စာပေအကြောင်း နှစ်နှစ်မြိုက်မြိုက် ဆွေးနွေးပြောဆိုနေသည်ကို မကြာခဏ တစေ့ တစောင်း တွေ့ခဲ့ရဖူး၏။

ဂီတ၊ ပြဇာတ် စသော ယဉ်ကျေးမှု၊ လူ့ဘဝရေးရာတို့တွင် ခံစားမှု၌ သခင်အောင်ဆန်း နှင့် မတူသော်လည်း နယ်ချဲ့စနစ်မှ လွတ်မြောက်ရေးကိုကား အတူယုံကြည် ကြ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် သခင်အောင်ဆန်း အစိုးရ အဖွဲ့ထဲ ဝင်သောအခါ သခင်နုကိုခေါ်ကာ ဖဆပလ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ နေရာကို ခေါ်ပေး ခဲ့ပေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ လုပ်ကြံခံရသည့်ညက သခင်နုခေါင်းဆောင်၍ အစိုးရ အဖွဲ့သစ် ဖွဲ့သည်ဟု သိရသောအခါ အနည်းငယ် စိတ်သက်သာရာ ရမိသည်။ တပါတီက ဦးစီး၍ တပါတီအစိုးရ တက်လျှင် အာဏာရှင်ဆန် သွားပေမည်။ ပါတီများက မပယ်နိုင်သော ကြားနေသူ တယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ တခါကလည်း 'ကွန်မြူနစ်ဝါဒ အောင်မြင်ပါစေ' ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။

မုန်တိုင်းတိုက်သော်
လွင့်ပိုက်လေပါ၊
ဝေလည်ချာနှင့်၊
မျောကာ သစ်ရွက် တရွက်တည်း။

သခင်နု၏ ဘဝကို ရှုကြည့်ရင်း အဆုံးမသတ်သော ကဗျာလေးကို ရေးစပ်မိ၏။ သစ်ရွက် တရွက်ကား မုန်တိုင်းတွေ ပြင်းထန်စွာ တိုက်သည့်ကြား ထဲမှပင် လွင့်ပျောက်၍ မသွားဘဲ ချာလည် ချာလည်နှင့် ဝေကာ မျောနေသည်။

အင်္ဂလိပ်ကို မောင်းထုတ်သည့် ဘီအိုင်အေ စစ်တပ် ချီလာစဉ် သခင်နုမှာ ထောင်ထဲတွင် ရောက်နေ၏။ ဂျပန်ခေတ်က ဖက်ဆစ် ဆန့်ကျင်ရေး မြေအောင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်နေစဉ် သခင်နုသည် ပြဇာတ်ကို လုံးပမ်းလျက် ရှိနေသည်။ ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် သခင်ဘဟိန်း သည် သခင်နုအိမ်မှပင် မြေလျှိုးသွား ခဲ့၏။ နောက် ဂျပန် အပြေးဝယ် သူသည် အဓိပတိနှင့်အတူ မုဒုံသို့ ပါသွား၏။

၁၉၃၆ သပိတ် စသောလှုပ်ရှားမှုများတွင် သူသည် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ပြီး၊ လက်နက်ကိုင် တော်လှန် ပုန်ကန် ထကြွသည့် အရေးတော်ပုံ များတွင်ကား သူသည် မုန်တိုင်းထဲတွင် မျော၍နေပေသည်။

ပြန်လည် ထူထောင်ရေး ခေတ်တွင် သခင်နုသည် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်နေ၏။ လူမှုရေးရာကို လျစ်လျူမရှု။ တေးသီချင်း၊ ပြဇာတ်၊ စာပေစသည့် ယဉ်ကျေးမှုများကို မမေ့။ မျှမျှတတနှင့် အလယ်ကနေ၏။

သူ၏ နိုင်ငံရေး အမြင်ကား ခေတ်မှီချင်မှ မှီပေမည်။ သူ၏ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကား ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေး မဟုတ်ဘဲ ပျော့ချင် ပျော့ပေမည်။ ကျွန်တော် မသိပေ။ ယခုစာသည် န-အက်တလီ စာချုပ်ကို ဝေဖန်ခြင်း မဟုတ်။ လူအဖြစ် သူ၏ ဘဝကို တစေ့ တစောင်း ကြည့်ရှုခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

သူ့ဘဝနှင့် ယှဉ်လျှင် မဆုံးသော ကဗျာကိုပင် ထပ်၍ ဆိုပြ
ချင်ပေသည်။

မုန်တိုင်းတိုက်သော်
လွင့်ဝိုက်လေပါ၊
ဝေ့လည်ချာနှင့်၊
မျောကာ သစ်ရွက် တရွက်တည်း။

ဒဂုန် တာရာ

မတ်လ ၁၉၄၈

သခင်သန်းထွန်း - အနီကို လေ့လာကြည့်ရှုချက်

(၁)

လူငယ်လည်း ဖြစ်ရမည်။ အဝတ်အစား ခပ်စုတ်စုတ်၊ ခပ်နွမ်းနွမ်းနှင့် (ဒါမှ ပစ္စည်းမဲ့သရုပ် ပေါ်ပေမည်ကိုး)။ မော်တော်ကား ခန့်ခန့်၊ ဆိုဖါ၊ အိုက်စကရင် နှင့် ကိတ်မုန့် စန္ဒယား စသည်တို့နှင့် မနီးစပ်ရ။ (တောအောင်း နေနိုင်က ပိုကောင်းမည်။) အကြမ်းအတမ်း လက်နက်ကိုင် ထကြွမှုကို လိုလားသူ။ ယေဘုယျ လူအများက ကွန်မြူနစ်ဆိုလျှင် ဤသို့ပဲဟု အောက်မေ့လျက် ရှိကြသည်။

ကွန်မြူနစ် ဆိုသူမှာလည်း စင်စစ် သွေးနှင့်သားနှင့် ပြုလုပ်ထားသော သတ္တပေဒ အကောင်အထည် လူပင် ဖြစ်ပါသည်။ လူဆိုသည်မှာ တဏှာပေမကို မပယ်နိုင်သူ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကို တောင့်တသော သွေးစိတ် သားစိတ်၊ မိမိသာလျှင် တွင်ကျယ်ချင်သော အတ္တစိတ်၊ အခါတရံ အမှောင်ကဲ့သို့ မိုက်မဲတတ်သော မောဟစိတ် စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောလူပင် ဖြစ်သည်။ အဘိဓမ္မာ ဆရာကြီး ဒေါက်တာဂျုတ် ပြောသကဲ့သို့ ‘လူသည် မိမိသာ

လူတွင်ကျယ် ဖြစ်ကြောင်း ပြလိုသည်' ဆိုသော လူပင်ဖြစ်သည်။ လူဆိုသည်မှာ ဘယ်သူပဲ ဖြစ်ဖြစ် အတူတူချည်းပဲ ဖြစ်သည်။

သို့သော်၊ သို့သော် ... လူတွေထဲမှာပဲ လူညံ့၊ လူတော်၊ ပညာတတ်၊ ပညာမဲ့ စသော အသွေးအရောင် ကွဲပြားခြားနားတာ တွေကား ရောထွေး ယှက်လိမ်လျက် ရှိနေပေသည်။

ကျွန်တော့် အဖို့ရာကား မိုက်မဲတတ်၊ လိမ္မာတတ်၊ ညံ့တတ်၊ တော်တတ်သော လူများကိုသာ တွေ့မြင်နေသည်။ သည်အထဲ ကွန်မြူနစ် ဆိုသူလည်း လူ၊ အခြားသူတွေလည်း လူပင် မဟုတ်လော။ ဒါကိုပဲမြင်သည်။

သို့ရာတွင် ကွန်မြူနစ် ဆိုသူကား တခုကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူ ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်နိုင်ရန် လူ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရာဇဝင်၊ လူ့ အတွေးအခေါ် အဘိဓမ္မာ၊ လူ့ နေမှုထိုင်မှု၊ နိုင်ငံရေး ဘောဂ ဗေဒ စသည်တို့ကို ကမ္ဘာဦး ရာဇဝင်ပေါ်စမှ ယနေ့ အနုမြူခေတ်အထိ အဖြစ်အပျက်များကို သိရှိ နားလည် ရပေမည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ကားလ်မာက်စ်က ဖော်စပ်ခဲ့၏။ ကားလ်မာက်စ် သည် အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံရေး ဘောဂဗေဒပညာ၊ ပြင်သစ် တော်လှန်ရေး နိဿယပညာ၊ ဂျာမန်ရုပ်ပိုင်း အဘိဓမ္မာ စသည်များကို သူ့အမြင်နှင့် ပေါင်းစပ်၍ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ဆိုတာကို ဖော်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူ့ အရင် ခေတ်ကလည်း လူ့အဖြစ် အပျက်များကို မိုး၍ အတွေးအမြင်များ ရှိခဲ့ပေမည်။ သို့သော် သူက အားလုံးကို ရှာဖွေစူးစမ်းကာ ယထာဘူတ စနစ်တကျ သိပ္ပံပညာ တရပ်အဖြစ် ပြုလုပ် လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

နောက် လီနင်က မာက်စ်၏ ဝါဒကို လေ့လာကာ တဖန် စူးစမ်းပြီး လက်တွေ့ လုပ်လိုက်၏။ ရုရှပြည်ကြီးကို ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံတော်အဖြစ် တည်ထောင်လိုက်၏။ သူ၏ နိဿယကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြီး လီနင်ဝါဒဟု ခေါ်ကြ၏။

နောက်တဖန် စတာလင်က ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံတော် တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် လက်တွေ့လုပ်ကိုင်၏။ ထိုနည်းကိုပင် 'စတာလင်ဝါဒ' ဟု ခေါ်စပြုပေပြီ။

ကမ္ဘာဦး သမတခေတ်က အနုမြူခေတ်အထိ လူ့ နေထိုင်မှုစနစ်များ ပြောင်းလဲလာခြင်းများကို စနစ်ကျကျ၊ မှန်ကန်စွာ လေ့လာရကြည့်ပြီးမှ ရှေ့ကို ဘယ်လိုနည်းဖြင့် ဘယ်လိုလုပ်လျှင် ဘယ်လိုခေတ်ကို ရောက်မည် ဟု ကြံဆ တွေးခေါ်ကာ ယုံကြည်ချက် အတိုင်း လုပ်ခြင်းသည် ကွန်မြူနစ် ဖြစ်လေသည်။

လောကတွင် ထမင်းရက်ချန် စားနေရသူနှင့် ဧည့်သည်များဖိတ်၍ နေ့လည်စားပွဲဖြင့် တည်ခင်းကျွေးမွေး နေနိုင်သူ၊ လက်ထဲတွင် ၂ ပြား မှု ပြည့်အောင် မရှိသူနှင့် အပို ရွှေဒင်္ဂါး ကုဋေ တရာကို ဘဏ်တွင် အပ်ထားသူ စသည်ဖြင့် ကွာလှမ်းလှသော အဆင့်အတန်းကို အဘယ်ပုံ သမအောင် လုပ်မည်လဲ။ လောကဓါတ် ပညာထွန်းကားနေသည့် အကျိုးကို လူတိုင်း ခံစားနိုင်အောင် အဘယ်ပုံ လုပ်မည်လဲ စသော လူ့လောက ကြီးဝယ် မညီမျှမှု၊ အလွန်တရာ ကွာလှမ်းမှုတို့ကို ဖြေစွမ်းနိုင်မည့် အဖြေကို ရှာသူတို့သည် ကွန်မြူနစ်နိဿယ နှင့် သွားတွေ ကြပေသည်။

ဥပမာ - တိုင်းပြည်တွင် လူ - ၁၀၀ ရှိသည် ဆိုကြပါစို့၊ ထိုပြည်၏ တနေ့ ဝင်ငွေသည် - ၁၀၀ - ကျပ် ဆိုကြပါစို့။ လူ - ၁၀ - ယောက်မှာ နေရှင်များ ဖြစ်၍ သူ၏ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများကို လုပ်ခိုင်းရာမှ - ၈၀ - ကျပ် ရ၏။ (ဖျမ်းမျှကြေး တဦးလျှင် - ၈ - ကျပ်) ကျန်လူ - ၉၀ -၏ ဝင်ငွေမှာ -၂၀ - ကျပ် ဖြစ်ပေမည်။ (ဖျမ်းမျှကြေး - ၄ ပဲ ဖြစ်၏။) ဤကဲ့သို့ မညီမျှသော - ၈ - ကျပ် နှင့် -၄ - ပဲ ကို အဘယ်ပုံ သမအောင် လုပ်မည်လဲ။ လူ - ၁၀၀ - စလုံး အလုပ်လုပ်၍ ဝင်ငွေ - ၁၀၀ - ရသည်ဆိုလျှင် တဦးလျှင် ဖျမ်းမျှကြေး - ၁ - ကျပ် ရကြပေမည်။ အကြမ်းအားဖြင့် ဤသဘောသို့ ရောက်အောင် ကျိုးစားသူသည် ဆိုရှယ်လစ် ဘောဂဗေဒသဘောကို ယုံကြည်နိုင်ပေမည်။

ဆိုရှယ်လစ် နှင့် ကွန်မြူနစ်မှာ ပဌမအဆင့် နှင့် ဒုတိယအဆင့် ဖြစ်လေသည်။ ဖူးပြီးမှ သီးပွင့်ရသကဲ့ သို့၊ ၁ - ပြီးမှ ၂ - လာရ သကဲ့သို့ ဆိုရှယ်လစ်ခေတ် မှ ကွန်မြူနစ်ခေတ် သို့ ကူးမြောက်ရပေမည်။

တန်းတူညီမျှခြင်းကား မဖြစ်နိုင်ပေ၊ လီနင်ကလည်း ဤသို့ ပြောခဲ့ ပေသည်။ တခါက အင်္ဂလိပ် အဘိဓမ္မာ ဆရာကြီး တဦးက ပြော၏။ ‘ဆိုရှယ်လစ် လုပ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ မညီမညာ ရှိနေတဲ့ မြေပြင်ကို ညှိပေးရတာပဲ။ တောင်ကမူစာ ကလေးကို နည်းနည်းနိမ့်၊ ဖြိုချ၊ ချိုင့်ဝှမ်းကို မြေနဲ့ဖို့တင်၊ အဲဒါပါပဲ။ တပြေးတည်း ညီနေအောင် လုပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။’ သူပြော သကဲ့သို့ပင် ကမ္ဘာရှိ လူနေမှုထိုင်မှု စနစ်ကြီးကို သမအောင်၊ ညီအောင် ညှိပေးခြင်းသည် ဆိုရှယ်လစ် လုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဆိုဗီယက်ရှိ ကွန်မြူနစ် ဆောင်ပုဒ် တခုမှာ ‘သူ့ထံမှ သူ့ အရည်အချင်း အလျောက် အလုပ်ကိုရ၍၊ သူလိုတာ (နေမှု၊ ထိုင်မှု) ကို သူ့အား ပေးရမည်’ ဟု ဖြစ်သည်။ စာချုပ်မှာ လူတိုင်း အလုပ်လုပ်ရ၍၊ လုပ်သလောက် စားရပေမည်။ တံမြက်စည်း လှဲသူကလည်း လမ်းအမှိုက် ရှင်းလင်းပေး၍ ဆရာဝန်ကလည်း ပြည်သူ အတွက် ဆေးစပ်ပေးပြီး နှစ်ယောက်စလုံး ဝဝလင်လင် စားနိုင်၊ နေနိုင်သော နေမှု၊ ထိုင်မှုကို ရရှိကြပေသည်။

ဤကား အကြမ်းအားဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်၊ ကွန်မြူနစ် သဘောများဖြစ်၏။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ အနုပဋိလောမ၊ ရုပ်ပိုင်းရာဇဝင်၊ ရုပ်ဝါဒ စသော သဘော တရားများ ရှိသေး၏။ ဤ အတွေးအခေါ်များကို သိရှိနားလည်ကာ ယုံကြည် နိုင်ရန် လူ့ရာဇဝင်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဘောဂဗေဒ စသော ပညာ အခြေခံများ ရှိရပေမည်။ ဤအခြေခံ ရဖို့ တော်တော်တတ်သိ နားလည် ရပေမည်။

ထို့ကြောင့်ပင် အထက်တန်းပညာ တတ်သူများသည် အများအားဖြင့် ကွန်မြူနစ်ဆန်ကြ ပေ၏။ တက္ကသိုလ်မှ ကမ္ဘာကျော် ပါမောက္ခများ၊ စာရေး ဆရာကြီးများသည် ကွန်မြူနစ် ဆန်ကြပေ၏။

ကျွန်တော် အဖို့ရာကား ကွန်မြူနစ်ဆိုလျှင် အစက ဖေါ်ပြသကဲ့သို့ သူများကို မမြင်ဘဲ။ တကယ့် ပညာတတ်များကို မြင်နေ၏။ သခင်သန်းထွန်း ဆိုလျှင် ပညာတတ် အဖြစ်သာ မြင်နေမိ၏။

(၂)

သခင်သန်းထွန်း ကို လူချင်း မသိမီ ကတည်းက အမည်ကို ကြားဖူး နေ၏။ ကိုဘဟိန်းက သခင်သန်းထွန်း ၏ အကြောင်းကို မကြာခဏ ကျွန်တော့် အား ပြောပြ၏။

ထိုအခါက ကိုဘဟိန်းသည် တက္ကသိုလ်ရိပ်သာရှိ သထုံကျောင်းဆောင် တွင် မရှိဘဲ မြို့ထဲ ၃၈ လမ်းရှိ ဇဝနတို့ စုဝေး နေကြသော အိမ်တွင် ရောက်နေတတ်၏။ ထိုအိမ်တွင် သခင်သန်းထွန်းလည်း နေ၏။

‘သခင်သန်းထွန်း ဆိုတာ တော်တော် စာဖတ်တယ်ဗျ။ မာကစ် စာပေ လည်း အတော်ဖတ်တယ်။ စာရေးလည်း ကောင်းတယ်’ ဟု ကျောင်းဆောင်သို့ ပြန်အရောက်တွင် ကိုဘဟိန်းက ကျွန်တော့်အား ပြောပြလေ့ ရှိ၏။ စိတ်ထဲတွင် သခင်ပေါက်စ တဦးပဲဟုသာ အောက်မေ့လိုက်၏။

တနေ့တွင် သခင်ဗဟိန်း နှင့်အတူ ပန်းဆိုးတန်းရှိ ထွန်းအေးစာအုပ် ဖြန့်ချိရေး ဌာနသို့ ရောက်သွားရာ သခင်သန်းထွန်း နှင့် သွားတွေ့၏။ ကိုဘဟိန်းက ကျွန်တော့်ကို သခင်သန်းထွန်း နှင့် အသိဖွဲ့ပေး၏။

‘ဩ ... ဩ... ခင်ဗျား အကြောင်းလဲ သခင်ဘဟိန်းက ခဏခဏ ပြောပြပါတယ်ဗျာ ...’ ဟု သခင်သန်းထွန်း က ပြုံးကာ ပြောလေသည်။

သူသည် မန္တလေး ပိုးအပေါ်ဖုံး၊ ပိုးလုံချည် ဝတ်ထား၏။ မျက်နှာမှာ ခပ်လုံးလုံး အရုပ်ဆိုးသည်ဟု ခေါ်ရပေမည်။ အသားက ဝါလဲ့လဲ့ ဆံပင်

ကောက်၏။ အထူးခြားဆုံးမှာ ခေါင်းကြီးခြင်း ဖြစ်၏။ အမူအရာမှာ ပျော့ပျောင်း၏။ စကားပြောသော အခါလည်း ခပ်အေးအေးနှင့် သိမ်မွေ့စွာ ပြော၏။

အစက ထင်ထားသကဲ့သို့ အာပေါင်အာရင်းသန်သန် ဟစ်အော်သူ မဟုတ်။ ညှင်းညှင်းညှိညှိ လေသံနှင့်၊ ကဗျာဆရာ မီလတန်၊ လီနင်ဝါဒ၊ ကိုလိုနီခေတ် တော်လှန်ရေး၊ ဘားနတ်ရှောပြဇာတ်၊ ချားလ်စ်ဒစ်ကင်း၏ ဝတ္ထု၊ ဗြိတိလျှပ်လီမန်၊ ဦးကုလားရာဇဝင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ခေတ်စမ်းစာ၊ နတ်ရှင်နောင် ရတု စသော အကြောင်းအရာများကို ပြော၏။

နောက်မှ သူသည် ဆရာဖြစ်သင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ထွက်ကြောင်း။ သူသည်(၁၀)တန်းတွင် အင်္ဂလိပ်စာ၊ ရာဇဝင်၊ ဗမာစာ စသည့် ဂုဏ်ထူးများဖြင့် အောင်ခဲ့သည်ဟု သိရ၏။ ကျောင်းနေစဉ်က စာတော်သူ တဦး ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုစဉ် အခါက သူသည် ရန်ကုန် အရှေ့ပိုင်း ကုလားကျောင်း တကျောင်းတွင် အင်္ဂလိပ်စာပြ ဆရာ လုပ်လျက် ရှိလေသည်။

တခါက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော ဆောင်းပါးတစောင်ကို တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ မဂ္ဂဇင်းဟောင်း တစောင်တွင် ဖတ်ရဖူး၏။ သူသည် အင်္ဂလိပ်စာကို နိုင်နင်းစွာ ရေးနိုင်သူ တဦးဖြစ်၏။ ဂျပန်ခေတ် သူဝန်ကြီး ဖြစ်စဉ်က သူရေးထားသော အင်္ဂလိပ်စာကို ဖတ်၍ ယခု ဆိုရှယ်လစ်ဝန်ကြီး ကိုကျော်ငြိမ်းက 'အင်္ဂလိပ်စာ ရေးတာ မြန်သလောက် ကောင်းတာပါပဲ' ဟု ချီးကျူးသည်ကို ကြားရဖူး၏။

၁၉၃၉ က၊ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့သည် ကွန်ဂရက် ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ အိန္ဒိယပြည် ရမ်းဂါးသို့ သွားကြ၏။ သခင်အောင်ဆန်း၊ ကိုဘဟိန်း၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ ပါသွားကြ၏။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား သမဂ္ဂများက သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်သန်းထွန်း တို့ကို မကြာခဏ ဖိတ်၍

စကား ပြောစေသည်ဟု သိရ၏။ သခင်သန်းထွန်းကို ပွဲတောင်းလှသည်ဟု ကြားရ၏။

ဂျပန်ခေတ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီး ဖြစ်စဉ်က သူ့ဌာနတွင် လုပ်သော အတွင်းဝန်များသည် သူ့ကို လေးစားကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သူသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို လေ့လာနားလည်ပြီး ညှာဝါး ဖြန့်သန်းကာ မဆိုင်သည်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မလုပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သခင်စိုး၏ 'ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ' ကျမ်းစာအုပ်၏ အမှာကို သခင်သန်းထွန်း က ရေးသည်။ သူ့ဗမာစာမှာ တိုတို၊ လိုရင်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပေါ်၏။ သတင်းစာ ဆန်၏။ ဖတ်သူစွဲပြီး အနက်ပေါ်လွယ်၏။ အဖြတ်အတောက် ကလေးများမှာ ခေတ်ဆန်၏။ ရှင်းလင်းပြီး လှပ၏။ သတင်းစာ ဆရာလုပ်လျှင် သတင်းစာ ဆရာကောင်း တယောက် ဖြစ်မည်ဟု ထင်၏။

သူသည် နဂါးနီစာအုပ် အသင်းကို တည်ထောင်သူ တဦးဖြစ်သည်။ သခင်စိုးနှင့် သူသည် ဗမာပြည်တွင် မာက်စ်ဝါဒ၊ ကွန်မြူနစ် ဝါဒကို ပဋ္ဌမ ဖြန့်ချိသူများ ဖြစ်ကြ၏။ သခင်စိုးက စကားလုံးအသစ် တည်ထွင်၍ ခုံညားသော စာကြီးပေကြီး၊ ပိဋကတ်စာပေ ဖြစ်အောင် လုပ်ပေး၏။ သခင်သန်းထွန်းကား ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒ နှင့် ဗမာပြည်၊ ကမ္ဘာ့ စသည် တို့နှင့် ယှဉ်ကာ လူအများ နားလည်အောင် ပြောပြသူ ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြကာ ရှင်းလင်း၏။

ယခုခေတ် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို လေ့လာသူတိုင်း သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ ပြုစုစိုက်ပျိုးခဲ့သော အသီးအပွင့်နှင့် မကင်းနိုင်ကြ။ သူတို့၏ ကွန်မြူနစ် စာပေများကို ဖတ်ပြီး လူများသည် ကွန်မြူနစ်ကို သိလာကြ၏။ သူတို့ စကားလုံတွေကိုပင် သင်အံ့ပြီး ဖောက်ပြန်ရေး၊ ကလာပ်စည်း၊ လူမှုဆက်ဆံရေး စသည်ဖြင့် ကြွေးကြော်နေကြ၏။

ခက်သည်မှာ အတုအယောင်များက နိုင်နိုင် နေတတ်၏။ အတု အယောင်တို့က လွှမ်းမိုး တွင်ကျယ်သဖြင့် လျင်ဦးစွန်၍ တီထွင်သူ အစစ်တို့မှာ ဖုံးကွယ်ခြင်း ခံနေရတတ်၏။ လူထုမှာ အတုအယောင်များက ကာထား သဖြင့် အစစ်ကို မမြင်ကြရပေ။

သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ စွန့်ကာ စလိုက်သော ကွန်မြူနစ်လမ်းစဉ် စာတမ်းများကို ဖတ်ပြီး နိုင်ငံရေး ဇာတ်ခုံပေါ် ရောက်လာကြ၏။ အာဏာတွေ ရလာကြ၏။

ကွန်မြူနစ် နိုင်ငံရေး စာပေတွင် ဝေါဟာရကို ကြွယ်ဝ စေသော သခင်စိုးကား ထောင်နံရံထဲတွင် တိမ်မြုပ်နေ၏။ လူအများ ရှင်းလင်း နားလည်အောင် အဓိပ္ပါယ် ကောက်ပြသော သခင်သန်းထွန်းကား ချုံနွယ် ပိတ်ပေါင်းများ အကြားတွင် ရောက်နေရလေပြီ။

(၃)

တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂ အမှုဆောင် အခန်းတွင် သခင်သန်းထွန်းကို မကြာခဏ တွေ့ရတတ်၏။ သခင်အောင်ဆန်း ပင်းယဆောင်တွင် ရှိစဉ် သူသည် မကြာခဏ လာလည်ကာ နိုင်ငံရေးများကို ဆွေနှွေးလေ့ ရှိ၏။ သူ့ကိုတွေ့တိုင်း မွန္တလေး အပေါ်ဖုံး၊ မွန္တလေး လုံချည်နှင့် ပြောင်ပြောင်လက်လက် တွေ့ရတတ်၏။ စကားကို ညှင်းညှင်းညွှညွှ ပြော၏။

ကိုဘဟိန်း အယ်ဒီတာချုပ် လုပ်သော ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ၏ ကြွေးကြော်သံ 'မျိုးညွန့်' မဂ္ဂဇင်း (၁၉၃၈) တွင် သခင်သန်းထွန်း၏ အရင်းရှင် ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးများကို ဖတ်မိ၏။ သူသည် ကိုလိုနီ တော်လှန်ရေးကို လှုံ့ဆော်ခဲ့၏။ ကျောင်းသားပိုင်းသည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဝင်စား လာကြလေပြီ။

သူသည် ကိုဘဟိန်းကို အတော်ခင်၏။ ခလေးလို အလိုလည်း လိုက်၏။ ကိုဘဟိန်း၏ နေရှင်လောက စာအုပ်အမှာတွင် သူသည် ကိုဘဟိန်း အကြောင်းပါ ရောဖက်ကာ ရေးထားရာ အတော်ဖတ်၍ ကောင်း၏။ သူသည် အမှာစာ ရေးကောင်းသူဖြစ်၏။

အိုးဝေ မဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော် အယ်ဒီတာ ဖြစ်စဉ်က သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်စိုးတို့ထံမှ ဆောင်းပါးများ တောင်းဖူး၏။ သခင်စိုး၏ 'လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲ' မှာ မထုတ်မီ ပြည်ထဲရေးဋ္ဌာနက ဆင်ဆာလုပ်ရာတွင် ပါသွား၏။ သခင်သန်းထွန်း၏ 'နိုင်ငံရေး လက်တွေ့လုပ်လိုသူ များအဖို့ စကားလက်ဆောင်' ကား ပုံနှိပ်ဖြစ်၏။

ထိုဆောင်းပါးကား ထိုခေတ်က ဝါဒဖြန့်ပြီး အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နာမည်ကြီးအောင် လုပ်ကာ နိုင်ငံရေးလိုက် စားကြသော ပေါ်ပင် နိုင်ငံရေးသမားများကို ပြောင်လှောင်၍ ထားသည်။ သရော်ချက်ပါ၏။ ဖတ်ရင်းရယ် မော မိသည်။

ထိုဆောင်းပါး အိုးဝေ မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါလာသောအခါ သခင်သန်းထွန်းမှာ နဂါးနီစာအုပ်အသင်း လူကြီး။ ဒို့ဗမာ အစည်းအရုံး အမှုဆောင် အဖြစ်တွင် ထောင်ထဲ ရောက်နေပေပြီ။

နောက် ဂျပန်အဝင် ဒိုင်အိုကျောင်း စစ်ဆေးရုံ၌ သူနှင့်တွေ့သောအခါ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အကြောင်း စကားစပ် မိရာ

'အဲဒီ ဆောင်းပါးထည့်တာ ခင်ဗျားကို ကျေးဇူးတင်တယ်' ဟု ကျွန်တော့်အား ပြောသည်။

'ကျွန်တော်လည်း အဲဒီတုန်းက မထည့်ဘူးလို့ နေသေးတာ။ သခင်သန်းထွန်း ဆောင်းပါးဖတ်ပြီး သခင်တွေဟာ ဒီလိုပဲ နိုင်ငံရေးသမား လုပ်နေတာလို့ ထင်မှာစိုးလို့ပဲ။ နောက်တော့ ဟာသ ပါတာ၊ စာပြောင်တာနဲ့ ထည့်လိုက်တာပဲ' ဟု ကျွန်တော်က ပြော၏။

သခင်သန်းထွန်းကား ပြုံးနေပေသည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများကို နိုင်ငံရေးဘက် ပါအောင်၊ နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးကို ပြုအောင် ဆွဲဆောင်ခဲ့သည်ဟု ထင်၏။ ၁၉၃၉ ခု လောက်က မြေခိုကုန်းရှိ ကိုဘဟိန်း၏ အိမ်တွင် သူ့ကို မကြာခဏ တွေ့ရတတ်၏။ သခင်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်လက်ျာ၊ သခင်သန်းထွန်းနှင့် ဝိုရှယ် (ထိုအခါက ဘောဂဗေဒ ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသား) တို့ကို တွေ့ရတတ်၏။

သခင်သန်းထွန်းတို့သည် ၁၉၃၉-ခုလောက် ကတည်းက ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ဖွဲ့စည်းနေကြသည်။ ကိုဘဟိန်းက ကျွန်တော့်ကို မှာက်စံကျမ်း စာအုပ်များကို ပေးဖတ်စေပြီး ကွန်မြူနစ်ဘက်ပါရန် မကြာခဏ ပြော၏။ သို့သော် ကျွန်တော်ကား စာပေကို ပို၍ ချစ်၏။ ကဗျာကို ပိုစပ်ချင်နေ၏။

လျှို့ဝှက်၍ ထုတ်သော အရေးတော်ပုံ အမည်ရှိ စာတမ်းကို ၁၉၃၉-လောက်က ဖတ်လိုက် ရလေ၏။ ထို 'အရေးတော်ပုံ' ကား ပဋ္ဌမဆုံးသော ကွန်မြူနစ် ဂျာနယ် ဖြစ်ပေ၏။

(၄)

ဂျပန်ခေတ်က ရွှေတောင်ကြားလမ်းရှိ စိမ်းညိုမှိုင်းမှုန်သော တောရိပ် မြိုင်ခြေကလေးသည် တရေးရေးထင် လာ၏။

ရွှေတောင်ကြားလမ်း နှင့် လောင်းဝစ်လမ်း အဆုံးတွင် ပိန်းပင်၊ ရေမြက်ရှည်ပင်၊ မှော်ပင်များဖြင့် နောက်ကျိသော ရေအိုင်တအိုင် ရှိ၏။ ရေအိုင်မှာ ရေညိုများ လွှမ်းနေသဖြင့် ထိုပတ်ဝန်းကျင်မှ ဘာအရောင်မျှ လာမထင်၊ မှုန်ညိုညို၊ စိမ်းဝါဝါ သာလဲ့လဲ့ ပေါ်နေသည်။

ထိုရေးအိုင်ရှိ ကုန်းမြင့်ကလေးတွင် ခေတ်ဆန်သော တိုက်တတိုက် သည် မော်ကြားနေ၏။ ခရမ်းပွင့်များ တွဲလွဲခိုနေသော ဆင်ဝင်ရှေ့တွင် အမြောက် ကလေး နှစ်လက်ဆင်ထား၏။ အိမ်ရှေ့ မျက်နှာစာရှိ မြက်ခင်းကား အနီ အဝါ အဖြူ စသော ပန်းမာလာတို့ဖြင့် ပြောက်ကျားနေသည်။

ဂျပန်ခေတ်က ထိုနေရာ တဝိုက်တွင် ဘီအိုင်အေ သခင်များ နေထိုင်ကြ၏။ ဗိုလ်စကြာ၊ ကိုလှမောင် (ယခုသံအမတ်)၊ ဗိုလ်လကျာ၊ သခင်တင်၊ ကိုကျော်ငြိမ်း၊ သခင်ချစ်၊ ဗိုလ်ဇေယျ၊ သခင်လင်း၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း စသူတို့သည် ဤ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တိုက်များနှင့် နေကြ၏။ ထို အမြောက်နှင့် အိမ်တွင် ပထမ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နေ၏။ နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဒေါ်ခင်ကြည်နှင့်လက်ထပ်၍ ပြည်လမ်း ပြောင်းသွားသော အခါ သခင်သန်းထွန်း လာနေ၏။ သခင်သန်းထွန်း မှာ ထိုအခါက လူပျိုဖြစ်လေသည်။

ယခင်က အင်္ဂလိပ် အထက်တန်း အရာရှိကြီးများ နေသော တိုက်ဖြစ်၍ ခမ်းနားထည်ဝါသော နေရှင် အဆောင်အယောင်များဖြင့် တောက်ပလျက် ရှိသည်။ ဖက်ဖူးရောင်ခံတွင် သရက်ထည်ပွင့် ပန်းနွယ် ပန်းခက် တို့ဖြင့် ယုက်လိန်သော ဆိုဖါများသည် အဝါနုနုရံ နှင့် အသွေးခြင်း အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်နေကြ၏။

ဆိုဖါဆက်တီ၏ အလယ်မှာ မဟော်ဂနီရောင် ထနေသော ပန်းအိုးတင် စားပွဲသည် တူရကီကော်ဇော ပေါ်တွင် အဝင့်သား ထင်နေ၏။ မှန်ပြုတင်းမှ အစိမ်းပုပ်ရောင် ဇာခန်းဆီးသည် အပြင်ဘက် ကောင်းကင်ပြာ သစ်စိမ်း ရွက်ညိုတို့ကို မှန်ရေးရေး မြင်ရအောင် ကာရင်း လေအဝှေ့တွင် ဆွေဆွေခုန် လျက်ရှိ၏။

သခင်သန်းမြိုင် သယ်လာသော ဂျာမန် စန္ဒယားကြီးကား အခန်း ထောင့်တွင် ရှိပေသည်။ အပေါ်မှ ပဒေသာ မီးပွင့်သည် လရောင်ကဲ့သို့

ကြည်အေး မြစ်မီးသော ရောင်ခြည်ဖြင့် သပေးနေသည်။ စိမ်းစိမ်းလဲ့လဲ့ ဧည့်ခန်းဆောင်။

ဤ စိမ်းစိမ်းလဲ့လဲ့ ဧည့်ခန်းဆောင်မှာပင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး သခင်သန်းထွန်းသည် မှာကပ်၏ 'အရင်း' စာအုပ်ကို ဖတ်နေ၏။ သခင်တင်သည် ညနေဆိုလျှင် ရောက်လာကာ စန္ဒယားခုံတွင် ဝင်ထိုင်ပြီး ထူးမခြားနား အစပိုဒ်ကို စမ်းပြီး မပီကလာ တီးကြည့်တတ်၏။ တီးရင်း အသံပျောက် နေသဖြင့် 'လုပ်ပါဦးဗျ... တီးစမ်းပါအုန်း' ဟုဆိုကာ ကျွန်တော့်ဘက်သို့ လှည့်၍ ပြောတတ်၏။

သခင်လင်းကား ဆိုပါပေါ်တွင် ကိုယ်တခြမ်းမြှုပ်ကာ ရယ်စရာ ပြောနေ၏။ ဗိုလ်စကြာ၏ ကြွယ်ဝသော စကားသံသည် ပဲ့တင်ထပ်လျက် ရှိ၏။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကား ကားနှင့်ရုတ်တရက် ရောက်လာသည် လည်းရှိ၏။

သခင်သန်းထွန်းသည် မှာကပ် စာအုပ်ကို ချလိုက်ပြီး 'လုပ်ပါဦးဗျ။ သီချင်းတပုဒ်လောက် ... သက်ဝေဆိုတာလေ...' ဟုပြောကာ ကျွန်တော့်ကို မေးခွဲပြု၏။ သူသည် 'သက်ဝေ' သီချင်းကို အလွန် နှစ်သက်၏။

ဘယ်တော့မှ မညှိသဖြင့် အသံကြောင်နေသော စန္ဒယားကြီး မှာ ဂီတသံ ထွက်လာရ၏။ သခင်သန်းမြိုင်သည် ဘေးမှရပ်ကာ လိုက်ဆိုနေ၏။ သူသည် ဘင်ဂျို အတီးကောင်းသူလည်း ဖြစ်သည်။

လှသထက် လှမယ်ဆိုယင်
ဆေးဘက်ဝင်ပါသလားလို့
မောင့်အသဲတွေ မောင့်အသွေးတွေ
မောင့်နှလုံးတွေ
အသုံးပြုပါလေ.....

သခင်တင်သည် ဂီတသံဝယ် ငေးမောနေလေပြီ။ ညအမှောင်ကူးစတွင် ကိုကျော်ငြိမ်း ရောက်လာကာ သခင်သန်းထွန်းနှင့် စကားပြောကြပြီး မကြာမီ ကားနှင့်အတူ အပြင်ဘက် အမှောင်ထဲသို့ ထွက်သွားကြ၏။

ကျွန်တော်သည် ကပ်လျက်ရှိသော တဘက်အိမ်တွင် ကိုဘဟိန်းနှင့် အတူနေရာ လူစုံတတ်သော သခင်သန်းထွန်းတို့ ဧည့်ခန်းသို့ ကူးကာ လည်ပတ် နေတတ်၏။

ဤ စိမ်းလဲ့လဲ့ ဓနရှင်ဆန်သော ဧည့်ခန်းဆောင်မှာပင် ဖက်ဆစ် ဆန့်ကျင်ရေး လှုံ့ဆော်စာတန်းများကို ရေးကြသည်။ ဤ ဧည့်ခန်းဆောင်မှ ထွက်လာသော ကွန်မြူနစ် တယောက်သည် ‘ပုန်ကန် ထကြွ လော့’ ဟူသော စာတမ်းများကို လွယ်အိတ်နှင့် ထည့်ကာ အိမ်ရှေ့လမ်းပေါ်တွင် လမ်းသလား နေသော ဂျပန်စစ်သားကလေး တဦးကို တိုးမိမတတ် ဖြတ်ကျော်လွန် သွားခဲ့လေသည်။

ဤအခန်းဆောင်တွင် အတူဆိုကြ၊ တွေ့ကြ၊ ရယ်စရာ မောစရာ ပြောခဲ့ကြသော သူများသည် ဖဆပလ ကို ဖွဲ့စည်းကာ တော်လှန်ရေး ပြုခဲ့ကြသည်။

ဤ စိမ်းလဲ့လဲ့ ဧည့်ခန်းဆောင် မှပင် အနီထဲမှ ကြယ်ဖြူပွင့် ပေါ်နေသော ဖဆပလ အလံကို နွေလယ်အခါ အိမ်မက်နေကြသည်။

(၅)

ဤ စိမ်းလဲ့လဲ့ ဧည့်ခန်းဆောင်တွင် ဆုံးခဲ့ကြသော သူများသည်ပင် အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ကုန်လျက် သွေးစည်းနှင့် ကိုင်ကာ စိုက်ခဲ့ကြသော ဖဆပလ အလံကို နွဲ့နေကြပေပြီ။

သူတို့အားလုံးသည် လူပင်ဖြစ်သည်။ လူတို့၏ မိုက်မဲခြင်း၊ လိမ်မာခြင်း၊ တကိုယ်ကောင်းကြံခြင်း၊ တိုင်းပြည် အကျိုးကြည့်ခြင်း၊ ယုတ်မာခြင်း၊ သန့်ရှင်း ဖြူစင်ခြင်း တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းကာ နေပေမည်။

သခင်သန်းထွန်း သည်လည်း သည်လူအများ အလယ်မှ လူပင် ဖြစ်လေသည်။

ဂျပန်ခေတ်က ကျွန်တော်၏ ငရှင့်သွေး ကတ္တီပါ ဂျာကင်အင်္ကျီကို ကိုဘဟိန်းက ကြိုက်သည်ဆို၍ ယူထား၏။ နောက် သခင်သန်းထွန်း က ကိုဘဟိန်းထံမှ ယူကာဝတ်၏။

သခင်သန်းထွန်းသည် ထိုငရှင့်သွေး ဂျာကင်အင်္ကျီကို အတော် နှစ်သက်၏။ ချမ်းသည့် အခါတိုင်း ငရှင့်သွေး အင်္ကျီကို ဝတ်ကာ နေတတ်၏။ သူနှင့် အတူနေကြသော သခင်တင်ထွန်း၊ သခင်လှကွန်း တို့ကား သခင်သန်းထွန်း ရုံးမှအပြန် ကားဆိုက်လျှင် ဆိုက်ခြင်း အဝမှ ကြိုကာ ငရှင့်သွေး ဂျာကင်ကို ဆီးပေးပြီး...

'သခင်သန်းထွန်း ဒီဟာလေးဝတ်ထားပါ' ဟု စလေ့ရှိ၏။ လူဆိုတာ အလှအပကို ချစ်တတ်ကြပေသည်။

ဒိုင်အိုကျောင်းရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံ အပေါ်ထပ် အခန်းတွင် သခင်သန်းထွန်း သည် မကျမ်းမာသဖြင့် ဆေးဝါးမှီဝဲ နေသည်။ နေ့လည် ဆိုလျှင် ဧည့်သည်များသည် သူ့ အခန်းတွင် ဆုံလှ၏။

ဆရာမ ဒေါ်ခင်ကြီး (ဗိုလ်ချုပ်ကတော် ဒေါ်ခင်ကြည်၏ အစ်မ) သည် သူ့ကို ပြုစုနေ၏။ ဧည့်သည်ကား မစဲ။ ထိုအခိုက် ကျွန်တော်လည်း ဝင်မေးရာ မကြာမှီ ဆရာမ ဒေါ်ခင်ကြီးသည် ကာဖီယူလာ၏။

'သောက်ပါအုံး'

ကျွန်တော်က 'ဟာ...ဒုက္ခရှာလို့' ဟု ဆိုကာ အားနာဟန် ပြုနေ၏။

'သခင်သန်းထွန်း ဧည့်သည်ဆိုရင် ကော်ဖီနဲ့ ဧည့်ခံတယ်' ဟု ဗိုလ်စကြာက ပြောကာ နောက်နေ၏။ သခင် သန်းထွန်းကမူ ရှက်နေ၏။

နောက် တလခန့် ကြာသောအခါ သခင်သန်းထွန်းနှင့် ဒေါ်ခင်ကြီး တို့သည် လက်ထပ် လိုက်ကြသည်။ လူတို့၏ ဘဝ ဇာတ်လမ်းသည် သည်လိုပဲ ဖြစ်ကြပေမည်။

ဂျပန်တော်လှန်ရေး ပြီးစက ကျွန်တော်သည် တောတွင် ရောက်နေရာ ဖဆပလ၏ သတင်းများကိုသာ နားထောင် နေရသည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ပြည်သူ့အာဏာ ဂျာနယ်ကို ဖတ်ရသည်။ ဖဆပလ၏ အမည်မှာ ကမ္ဘာ့ သတင်းစာ ကော်လံထိပ်တွင် မျက်နှာမဲဖြင့် ပါနေလေပြီ။ သခင်သန်းထွန်း အမည်ကို နိုင်ငံခြား သတင်းစာများတွင် မကြာခဏ တွေ့ရ၏။ ထိုအခါက သူသည် ဖဆပလ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လေ၏။

သူ ဖဆပလ မှ ထွက်သောအခါ သူ့နေရာတွင် တွဲဘက် အတွင်းရေးမှူး ကိုကျော်ငြိမ်း ရောက်လာ၏။

တာရာမဂ္ဂဇင်း ထွက်ခါစက သခင်သန်းထွန်းထံ ဆောင်းပါး တောင်း ဖူး၏။ သို့သော် သူလည်း မရေးဖြစ်။ ကျွန်တော်လည်း မရောက်တော့။

နောက်ဆုံး ဘုန်းကြီးလမ်း ကွန်မြူနစ် တရားပွဲတွင် တူတံဇင် အလံနီကို နောက်ကျောခံလျက် ဓါတ်ခွက် ရှေ့တွင် တရားဟောနေသော သခင်သန်းထွန်း ကို ပရိသတ်အလယ်မှ မြင်လိုက်ရ၏။ သခင်သန်းထွန်း၏ တရားကား ပဋ္ဌမတော့ ခြောက်သွေ့ပြီး နောက် ... တဖြေးဖြေး အချက်အလက်များ ပါလာကာ ဆုံးကာ နီးတွင် သွေးကြွ လာစေသည်။ ဒါပဲ သိလိုက်သည်။

သူသည် (၃) နာရီမျှ မရပ်မနား စမ်းရေယဉ်မှ ရေများ စီးသွန်ကျသလို ပြော၏။ သူ၏ စကားများထဲတွင် လူအများ ရုတ်တရက် အသိခက်သော

စာအုပ်ဆန်ဆန် စကားကြီး၊ စကားကျယ်များ မပါ။ ရိုးရိုး နှင့် လူတိုင်း နားလည်သော၊ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော စကားလုံးများ နှင့်သာပြော၏။ ဗမာ့ လက်ရှိ နိုင်ငံရေး အခြေအနေကို ကမ္ဘာ့ အခြေအနေများ နှင့် ယှဉ်ကာ နောက်ခံကား ပေးလိုက်ပြီးနောက် အကိုးအကားနှင့် တကွ ပြော၏။

လူအများသည် စိုက်ကာ နားထောင် နေကြ၏။ ဂျစ်ကားနှင့် အထက်တန်း အရာရှိဟု ထင်ရသောသူ တဦးက 'တယ်တော်တဲ့လူပဲ။ အချက် အလက်တွေချည်းပဲ... ကျုပ် အစက လက်သီးလက်မောင်း တန်းပြီး ကြိမ်းမယ် မောင်းမယ် ထင်နေတာ' ဟု ခပ်တိုးတိုး သူ့အဖော်အား ပြောနေလေသည်။

ခါတ်ခွက်မှ သခင်သန်းထွန်း၏ အသံသည် ညိုမှောင် မိုင်းမြသော ညဉ့်ဝယ် ပဲ့တင်ထပ်လျက် ရှိသည်။

ယခု ပြည်တွင်းစစ် ပြဿနာကိုကား ကျွန်တော် ဘာမျှ ထင်မြင်ချက် မပေးလိုသေး။ ဘာပဲပြောကြ၊ အော်ကြ၊ နောက်ဆုံး သည်လူတွေဟာ အတူတူ လူချည်းပါပဲ။

ကျွန်တော့် အဖို့ရာကား တော်သူတွေ နေရာကောင်းတွင် ရောက်နေ စေချင်၏။ လက်တွဲ၍ တော်လှန်ရေး လုပ်လာသူတွေ ယခုလည်း လက်တွဲကာ အုတ်သစ်ကလေးများကို သယ်စေချင်နေ၏။ နောက်ပြီး လူအများ ဆန္ဒအရ လုပ်စေချင်၏။ မလိုတာကို အတင်းအကြပ် ပေးတာလည်း မကြိုက်။ ဒီမိုကရေစီ စင်မြင့်တွင် လွတ်လပ်မှု အခွင့်အရေးသည် ပျံ့ဝဲ နေစေချင်၏။

တကယ့် အမြဲတေများ ပါဝင်သော အမျိုးသား တပ်ပေါင်းချုပ် ပြည်သူ့ အစိုးရကို လိုချင်၏။ ။

ဒဂုန်တာရာ
၁၉၄၈ ဇွန်လ

ကိုဗဆွေ - လျှို့ဝှက်သော အပြုံး

(၁)

တလောက ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေနှင့် ကုန်သည်လမ်းရှိ ပြည်သူ့စာပေ စာအုပ်ဆိုင်တွင် မတော်တဆ သွား၍ တွေ့လေသည်။

ကွဲကွာနေသည်မှာ ကြာပြီ ဖြစ်သဖြင့် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် ထွေရာလေးပါး လျှောက်၍ ပြောကြရင်းက တာရာတွင် ပါသော လူကို လေ့လာခြင်း ဆောင်းပါးများ အကြောင်း ရောက်သွားရာ ကိုဗဆွေက 'ကိုယ့်အကြောင်း ရေးရင်တော့ ဗဆွေ သို့မဟုတ် ဂျပိုး လို့ ရေးပေါ့ကွာ၊ မဟုတ်ဘူးလား။ ကိုယ်က စင်စစ် ဂျပိုး ပဲကွ...' ဟု ပြောကာ သူ့ဘာသာသူ သဘောကျပြီး ရယ်မောလျက် ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်က ပြုံးနေစဉ် အပါးရှိ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး က 'အောင်ဆန်းကိုတော့ ခင်ဗျားက အရိုင်းလို့ ဆိုတယ်။ သူကတော့ မယဉ်၊ မရိုင်းဗျ' ဟု ပြောကာ ရယ်နေပါလေသည်။

ကိုဗဆွေသည် ကျွန်တော့်ရှေ့ရှိ စားပွဲတွင် တင်ပလွဲထိုင်ကာ သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ လက်ဝဲ ညီညွတ်ရေး၊ စာပေ နှင့် မှတ်တမ်းဝါဒ၊ ကာလပေါ်ဝတ္ထု၊ အိမ်ထောင်ရေး စသည်များကို ပြောပြလျက် ရှိစဉ် ကျွန်တော်၏ နားထဲတွင်ကား တဖြည်းဖြည်း ဝါးဝါးလာပြီး သဲ့သဲ့သာ ကြားရတော့၏။

ပုံသဏ္ဍာန်တို့သည် မှုန်မှုန်မေးမေးလာကာ အသံသည် တိုးတိုး လာပြီး... အထပ်ထပ် ယှက်လိမ်ရက်ဖောက် ထားသော ဗုံအလိမ်းလိမ်းနှင့် ပင့်ကူအိမ်ကြီးကို ထွင်းဖောက်လျက် အဝေးရှိ စိမ်းစိုသော ကမ္ဘာသစ် တခုသို့ ဟုတ်ကန် ရောက်သွားလေ၏။ လွင့်ပါးနေသော မြေပြင်မောင်းသည့် သစ်ရွက်ယော် ကလေးများ ၏ ရှုပ်တိုက်သံများ ... ဝါတာတာ နီတီတီနှင့် တွဲလွဲဆိုင်းကာ တင့်နေကြသော စိန်ပန်းပွင့်ရောင် ... တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂရှေ့မှ ဗုဒ္ဓိသရဏံပင်များ ... ၁၉၃၈။

(၂)

၁၉၃၈

စင်စစ် ကိုဗဆွေကို ဆယ်တန်းတွင် ကျောင်းတက်လျက် ရှိစဉ် (၁၉၃၆-၃၇) ကတည်းက သိခဲ့ပေပေ၏။ ထိုအခါက စစ်ကိုင်းကျောင်းဆောင်ရှိ မောင်စည်သူ ထံသို့ သွားလည်ရင်း တဆောင်တည်းနေသူ ကိုဗဆွေ နှင့် သွားတွေ့၏။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါသော ကျွန်တော်၏ ရတုပိုဒ်စုံ လူးတား၊ အေးချင်း၊ တေးထပ် စသော ကဗျာများကို သူသည် ဖတ်ဖူးနေ၏။ သူ့ကိုလည်း

ကဗျာလင်္ကာ စာပေ ဝါသနာပါသော တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားအဖြစ် သိ၏။ သူသည် ဟိုက်စကူးတွင် ရှိစဉ်က ကျောင်းမဝင်များတွင် အယ်ဒီတာ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ တေးထပ်များ စပ်ကြောင်းလည်း သိရ၏။

သူသည် သခင်နု ခေါင်းဆောင်သော ၁၉၃၆ သပိတ်က ထားဝယ်ရှိ ကျောင်းသားများကို ကိုထွန်းအေး (နဂါးနီ) နှင့် အတူ ခေါင်းဆောင်ခဲ့၏။ ပဋ္ဌမ ကျောင်းသားများ ညီလာခံသို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ခဲ့၏။

နောက်နှစ်တွင် ကျွန်တော်သည် တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်ကာ၊ စစ်ကိုင်းဆောင်တွင် ကိုဗဆွေနှင့် အခန်းခြင်း ကပ်လျက် နေရ၏။ သူနှင့် ခင်မင်ကာ ရင်းနှီးလာ၏။ ရုပ်ရှင်သွားအတူ၊ မြို့ထဲသွားအတူနှင့် တတ်တွဲနေခဲ့၏။

ထမင်းစားရာ၌လည်း သူနှင့်တစားပွဲတည်း ဖြစ်၏။ ကျောင်းဖွင့်စ နာမည် (၄) ဦးတွဲ ပေးရသောအခါ သူနှင့် အတူတွဲပေးရ၏။ သို့သော်လည်း သူက ကျွန်တော်တို့ကို ချာတိတ်ကလေးတွေဟု သဘောထား၏။ စင်စစ်လည်း ကျွန်တော်က သူထက် အတော်ငယ်၏။

တွေ့စက ကျွန်တော့်ကို ‘ခင်ဗျား ကဗျာတွေ ရေးနိုင်သားပဲ’ ဟု ခင်ဗျားနှင့် ကျွန်တော်နှင့် ပြောပြီးနောက် ရင်းနှီးလာသောအခါ သူက ကျွန်တော့်ကို မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောလာ၏။ သူက လူကြီးအနေနှင့် စကား ပြောလေ့ ရှိ၏။ ကျွန်တော့်ကို သူက အမြဲနိုင်တတ်၏။ တခါ တခါ နေ့လည် စားချိန်တွင် ကျွန်တော့်အတွက် ကိတ်မုန့်ကို သူက ယူစားပြီး ရယ်မောကာ ထွက်သွားတတ်၏။

သူနှင့်ကား ဆဲမနာ၊ဆိုမနာ ခင်မင်ရင်းနှီးသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ကသာ အဆဲခံရ၏။ ကျွန်တော်၏ နာမည်ကို မခေါ်၊ ‘ဟေ့ - ခွေးသား’ ဟု နှုတ်ဆက်လေ့ ရှိ၏။ သို့သော် သူ့ကွယ်ရာတွင်မူ ကျွန်တော်တို့က

‘ပဆွေကြီး’ က ဘယ်သို့ ဘယ်ညာ စသည်ဖြင့် သူ့ အတင်းကို ပြောလျက် ရှိကြလေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် အတူ ပဌမနှစ် ဥပစာတန်းသားများရှိ၏။ သူ့ကို အမြဲ နောက်လေ့ရှိ၏။ နေ့လည် သူ့အိပ် နေလျှင် တံခါးကိုပုတ်ကာ ထွက်ပြေးကြ၏။ သူမရှိခိုက် သူ့အခန်းမှ ဘရိမို စက္ကူခွေများကို ဆွဲထုတ်ကာ ကော်ရစ်ဒါတွင် အရည်ကြီး ပတ်ထား၏။ ဒါမှမဟုတ်လည်း သွားတိုက်ဆေးကို အကုန် ညှစ်ထားခဲ့၏။ သူကား ကျွန်တော်တို့ကို တဆဲတည်း ဆဲလျက်ရှိ၏။

ကိုပဆွေသည် ပိုကာကစားလေ့ ရှိသည်။ မြို့ထဲမှ သူ့ ရိုသေ လေးစားသော နိုင်ငံရေးသမား သခင်များ လာမေးလျှင် ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို ခေါ်မပေးဘဲ သူဖဲရိုက်နေသည့် အခန်းသို့ တိုက်ရိုက်ခေါ်ဆောင် သွားတတ်ကြ၏။ သူကား မျက်စောင်း တခဲခဲနှင့် ရှိနေ၏။ ကျွန်တော်တို့ကား ပျော်နေကြ၏။

ကိုပဆွေသည် သူ့အခန်းတွင် နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ဆွေးနွေးလျက် ရှိစဉ် ကျွန်တော်တို့က သူ့အခန်းဝသို့ လာကာ ‘ကိုပဆွေကြီး ကျွန်တော်တို့ အကြွေး ဆပ်ဦးဗျာ’ ဟု မရှိသော အကြွေးကို တောင်းလေ့ရှိ၏။ ဒါနှင့် နောက်လွန်း ပြောင်လွန်းသဖြင့် စိတ်ညစ်လာသလား မသိ၊ တညနေတွင် ကျွန်တော်တို့ထံသို့ လာကာ ‘ငါ စကားကောင်းကောင်း ပြောချင်တယ်ကွာ၊ လာကြပါအုံး’ ဟု ခေါ်၏။ ကျွန်တော်တို့က ပြုံးဖိုးဖိုး နေရင်းက သူ၏ မျက်နှာပျက်နေပုံကို မြင်မှ အရှိန်သတ်ကြ၏။

‘ငါ တည်တည် ပြောချင်တယ်။ မင်းတို့တတွေ နောက်တာ ပြောင်တာ ဟာ တဆိတ် လွန်နေပြီကွ...’

ကျွန်တော်တို့ကား သူ၏ တောင်းပန် စကားများကို မနဲအောင့်ကာ နားထောင် နေကြရ၏။ စိတ်ထဲမှာကား ရယ်ချင်နေ၏။ ဒါနှင့် (၂) ရက်လောက် ခပ်တန်းတန်း ဖြစ်သွားကြ၏။

နောက်တနေ့တွင်ကား ကိုဗဆွေ သည် စုဝေးလျက် ရှိသော ကျွန်တော်၏ အခန်းသို့ ဘွားကနဲ ပေါ်လာကာ ပြုံးလျက် ‘ဟေ့ ခွေးသားတွေ ကိုယ် ဆာတယ်ကွာ၊ သမဂ္ဂပျော်ပွဲ စားရုံမှာ ခေါက်ဆွဲကြော် ကျွေးကြစမ်း’ ဟု ပြောနေလေသည်။

စင်စစ် သူသည် ကျွန်တော်တို့နှင့် ကြာရှည်မခေါ်ဘဲ မနေနိုင်ပေ။ ကျွန်တော်တို့နှင့် မှပဲ သူပျော်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မရှိလျှင် သူမနေတတ်။

(၃)

ထိုနှစ်က သူသည် တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂတွင် ခေါင်းဆောင် ဖြစ်နေ ပေသည်။ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ မှာ ယခု တရားရေးဌာန ဝန်ကြီး ဦးဘဂျမ်း ဖြစ်၏။

သူသည် ဥပစာတန်းများကို မကြာခဏလစ်ကာ သမဂ္ဂ အသင်းတိုက် တွင်သာ အနေများ၏။ သမဂ္ဂ လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်တို့ထံ မကြာခဏ အပူကပ်၏။ အလှူငွေ ကောက်ခံစရာ၊ အမျိုး သားနေ့အတွက် လူစုစရာ ရှိလျှင် ကျွန်တော့်ထံလာ၍ ‘လုပ်ပါဦးကွ’ ဟု ဆိုလေ့ရှိ၏။

ကိုဗဆွေသည် ကော်ရစ်ဒါတွင် ပက်လက်ကုလားထိုင် တလုံး နှင့် ထိုင်ကာ အင်္ဂလန် လက်ဝဲစာအုပ်အသင်း မှ စာအုပ်ထူထူများကို ဖတ်နေသော အခါ ကျွန်တော်က အပါးကပ်ပြီး ‘ခင်ဗျား စာအုပ် ထူလှချေ ကလား။ ခင်ဗျား ပြီးအောင် ဖတ်ရဲ့လားဗျ’ ဟု ပြောင်လေ့ရှိ၏။ သူ၏ အခန်းထဲတွင် မှာကပ် စာပေ များ တွေ့ရ၏။ စာအုပ် အပေါ်ဆင့်တွင် ခေတ်ဆန်းကဗျာ စာအုပ် လည်းရှိ၏။

သူသည် သပ်သပ်ယပ်ယပ် နေတတ်သူမဟုတ်။ သူ၏ အခန်းကား အပေါစား ပြည့်တန်စာမ၏ အိပ်ခန်း ကဲ့သို့ ဗလပွ၊ အရာအားလုံး တို့သည် ပြန်ကြဲကာ မသဲမကွဲ ဖြစ်နေကြ၏။

ဆေးလိပ်ပြာ တို့သည် ငွေရောင် ယုတ်သန်းလျက် ရှိ၏။ ရှုပ်ပွေ့
ညစ်ပတ်ပုံ၌ ညိုမြဲနှင့် ပြိုင်နေ၏။

စင်စစ် သူ၏ မိဘများသည် သတ္တုတွင်းများ ပိုင်သော မြေပိုင်နှင့်
သူဌေးများ ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။ သို့သော် လူလတ်တန်းစား ၏ ပြောင်လက်
တောက်ပခြင်း မရှိ။ ဧည့်ခန်းဆောင်ရှိ လူဂုဏ်တန် ဟန်မျိုး မဟုတ်။
ခပ်ကြမ်းကြမ်း။ သူ၏ တောင့်တင်း မြင့်မားသော ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်မှာ
ယောက်ျားပြီသ၍ ကြည့်ကောင်းသူ တယောက်ဖြစ်၏။ ကျမ္ဘာ သန်စွမ်းခြင်းမှာ
ပေါ်လွင်လျက် ရှိ၏။ ဖျဉ်အင်္ကျီနှင့် ထားဝယ် လုံချည်အနီ ကြူထရံကွက်ကို
ဝတ်လေ့ရှိသည်။

သူသည် ခေတ်စမ်း ကဗျာစာအုပ်ကို စွဲလမ်းစွာ ဖတ်သူဖြစ်၏။
တိုတိုနှင့် လိုရင်းကို အဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်စွာရေးသော ခေတ်စမ်းစာပေ ကို သူသည်
နှစ်သက်၏။ ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ စကားစပ်တိုင်း မင်းသုဝဏ်နှင့် ဇော်ဂျီ၏
ကဗျာများကို ထောက်ပြလေ့ ရှိ၏။ မင်းသုဝဏ်၏ 'တရားဦး ဟောလှည့်ပါ' ကို
သူ အတော်ကြိုက် ပုံရ၏။

ကာမဘောင် အရှုပ်အထွေးကိုလှ
ပျိုလေးမယ် မခင်လို့
ရုန်းချင်ပြီ ဆုပန်ကြားသူရဲ
တားမြစ်ဖို့ ခွင့်မသာ.....

သူကိုယ်တိုင်လည်း ဘားမားဂျာနယ်၌ ဆောင်းပါးများ ရေးဖူး၏။
နာမည် အမျိုးမျိုးနှင့် ပြောင်းလဲ ရေးသဖြင့် မေ့နေပြီ။

၁၉၃၇ တက္ကသိုလ် နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်း၌ 'ဘိုထူး' အမည်ရှိသော
တောဝတ္ထု တပုဒ်ကို ဖတ်ရဖူး၏။ သူသည် တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း ကော်မတီ

အဖွဲ့ဝင်၊ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း မန်နေဂျာ လုပ်ခဲ့ဖူး၏။ သူသည် အရင်းရှင် လူမှု ဆက်ဆံရေး စနစ်ကို ပြက်ရယ်ပြုသော စာပြောင်များ ရေးလေ့ရှိသည်။

ညိုမြ အယ်ဒီတာလုပ်သော နှစ်က အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် 'သူတို့ဝါဒ' အမည်ရှိ စာပြောင် ဝတ္ထုတခု ပါလာ၏။

သူ့ဝတ္ထုထဲတွင် အင်္ဂလိပ် အလိုတော်ရိ 'ကက်သရင်း ဝွက်ထော်' သည် အိုင်စီအက် ဖြေနေသူ ကျောင်းသားတဦးကို အမိဖမ်းကာ နောက်ဆုံး ထိုသူမှာ အိုင်စီအက် မအောင်ဘဲ သူမမှာသာလျှင် ထိုသူထံမှ ရသော တက်ခေတ် နတ်ဆိုးရောဂါ အမွေရကာ ဆွေးကျန်ရစ်လေသည်။ ညစ်တော့ ညစ်ညမ်း၏။ ကျောင်းတွင် ခပ်ပျံ့ပျံ့နေသော ရှေ့တု အင်္ဂလိပ်နာမည်နှင့် ဗိုလ်ဆန်ဆန် ကလေးများကို ပြောင်လှောင်ထားလေသည်။ သူသည် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို မလေးစားဘဲ နိုင်ငံခြားကိုချည်း အားကိုးကာ အတုခိုးခြင်းကို မုန်းတီး ခဲ့၏။

နောက် သူသည် ဂျပန်ခေတ်တွင် မိန်းမ ရသောအခါ ကွန်ဗင့် ကျောင်းထွက် 'နန်စီ' အမည်ရှိ ခေတ်ဆန်ဆန်ကလေး နှင့် ရလေသည်။ ကျောင်းတုန်းက သူရေးခဲ့သော စာပြောင်များကို ပြေး၍ သတိရလိုက်၏။

(၄)

နောက်နှစ်များ၌ကား ကိုဗဆွေနှင့် ကျွန်တော်သည် ဝေး၍ နေခဲ့၏။

ကျွန်တော် တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂတွင် ရှိသောနှစ်က သူသည် ကျောင်း ထွက် နေလေပြီ။ ကျွန်တော် ကျောင်းမှ ထွက်သော ၁၉၄၁-ခုနှစ် က သူသည် ကျောင်းသို့ပြန်လာကာ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်နေလေသည်။

စစ်ဖြစ်သည့်နှစ်က သူသည် နဂါးနီ အယ်ဒီတာ ကိုထွန်းရွှေနှင့် အတူ ဂျပန်ပြည်သို့ ကျောင်းသား သမဂ္ဂဝင်များ နှင့် သခင်များကို လျှို့ဝှက်၍ စေလွှတ်ရေးကို စီမံပျက် ရှိနေ၏။ သခင်မြနှင့် တွဲနေသည်ကို တွေ့ရတတ်၏။

နောက်ကား သူနှင့် ကျွန်တော် အတော်ပြတ်နေကြ၏။ သူသည် ဂျပန် တခေတ်လုံး နှင့် တော်လှန်ရေးအထိ ဆက်လက်ကာ နိုင်ငံရေး လုပ်လျက်ရှိ၏။ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ဖဆပလ မှ ထုတ်ပယ်လိုက်သောအခါ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ သည် ထင်ပေါ်စ ပြုလာရ၏။ ထိုအခါ ကိုပဆွေ၏ နာမည်သည်လည်း သတင်းစာ ခေါင်းစဉ်များတွင် မျက်နှာမဲနှင့် ပါလာလေပြီ။

သူသည် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ၏ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး သာမဟုတ်၊ ဖဆပလ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးလည်း ဖြစ်ကာ ယခုလက်ရှိ အရေးပါသော နေရာတွင် ရောက်နေ၏။ သူ့ကို အထင်ကြီးသူတွေ ပေါများလာ၏။ ‘ဦးပဆွေ’ ဟုခေါ်ကာ လေးစားသူတွေ ရှိလာ၏။

ကျွန်တော့် အဖို့ရာကား အတော်ခက်နေ၏။ သူ့ကို ဘယ်လိုမှ အထင်ကြီး၍ မရ။ မှာကိစ် လီနှင့်ဝါဒ သဘောတရားတွေ အဘိဓမ္မာ၊ ဘောဂဗေဒပါ အကုန် အရေကျို သောက်ထားသူ ပညာကျော် တဦးအနေဖြင့် မမြင်။ တော်တော်ခက်နေ၏။

တည ဂလုပ်ရုံတွင် သူနှင့် မမျှော်လင့်ဘဲ သွားတွေ့၏။ သူသည် လူကြားထဲမှ ကျွန်တော့်ကို လှမ်း၍ နှုတ် ဆက်လိုက်၏။

ကျောင်းတုန်းက ကဲ့သို့ပင် ရွှင်လန်းသော အပြုံးဖြင့် တောက်ပ၏။ ကျောင်းတုန်းကကဲ့သို့ပင် ကြူထရ်အကွက် ထားဝယ်လုံချည်နှင့်၊ သို့သော် ပြာပြာသလဲ မရှိ၊ အမူအယာမှာ ဂမူးရှူးထိုး မဟုတ်ဘဲ အေးအေးဆေးဆေး နှင့် တည်ငြိမ်နေ၏။ နိုင်ငံရေး ဇာတ်ခုံ၏ ဖုထစ်ချိုင့်ဝှမ်းများဝယ် ဒရွတ်တိုက်ကာ ကျော်လွန် လာခဲ့ပြီးနောက် အနယ်ထိုင်၍ ထုသားပေသား ကျနေဟန် ရှိ၏။

သူ၏ အပြုံးကား ကျောင်းတုန်းက ကဲ့သို့ပင် လွယ်ကူလျော့ရဲခြင်း မရှိတော့ဘဲ လေးနက်လာ၏။ နက်ရှိုင်း လာသည်ဟု ထင်မှတ်ရ၏။

သူ၏ အပြုံးနောက်၌ ဘာရှိလိမ့်မည်ကို မှန်းဆရန် ခက်၏။ နိုင်ငံရေး ပရိယာယ်လား၊ ဖုံးကွယ်ခြင်း မရှိသော နှလုံးသားလား၊ သို့မဟုတ် ဒိုင်းနမိုက် စနက်တံလား၊ ဒါကို မြင်ရန် ခက်၏။

သူ၏ အပြုံးသည် အချိုင့် အဖေါင်း မရှိ။ တပြေးတည်းညီကာ နေသဖြင့် အကဲခတ်ရန် ခက်လှ၏။

နိုင်ငံရေးလောက၌ သူ့ကို 'ကျားကြီး ဗဆွေ' ဟု ခေါ်ဝေါ်လေ့ ရှိကြ၏။ ကျွန်တော်ကား ကိုဗဆွေကို ဘာကြောင့် ကျားကြီးဟု ခေါ်ရသည်ကို အစဉ်းစားရ ကြပ်နေ၏။

ထက်မြက်သော သတ္တိအဟုန် ကြောင့်လား။ ဒါမှမဟုတ် ကျားကဲ့သို့ ရန်သူကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ ဟုတ်ကနဲ့ ပေါ်ကာ အုပ်တတ်၍လား။ လေးစားစရာ ကောင်း၍လား။ ကြောက်စရာကောင်း၍လား။

လွန်ခဲ့သော (၅) လ ခန့်က တာရာ အမှတ်(၄) တွင် ပါသော သခင်သန်းထွန်း ဆောင်းပါးကို ဖတ်ပြီးစ စာပေသမားတဦးက 'နောက်အပတ် ဘယ်သူ အကြောင်း ရေးဦးမလဲ' ဟု ကျွန်တော့်ကို မေးဖူး၏။

'ဆိုရှယ်လစ်ပါတီက ကိုဗဆွေ အကြောင်း ရေးမလားလို့ စိတ်ကူးမိတယ်'

'ကျုပ် အရင်ဆုံး ပြေးဝယ်မယ်ဗျာ၊ သိပ်သိချင်နေတာ'

မနေ့တနေ့က ထိုသူနှင့်ပင် သွားတွေ့၍ တာရာ မဂ္ဂဇင်းအကြောင်း ရောက်သွားရင်းက ယခင်ကဲ့သို့ပင် မေးရင်း 'ကိုဗဆွေ အကြောင်း ရေးရမယ်' ဟု ဖြေသောအခါမူ သူ၏ လေသံမှာ ပြောင်းသွားလေပြီ။

'ဆိုရှယ်လစ်ပါတီက ကိုဗဆွေလား။ ဆိုရှယ်လစ် ဆိုရင်တော့ မဖတ် ချင်တော့ဘူးဗျာ၊ အမြင်ကပ်တယ်'

သူ၏ မျက်နှာသည် ရှုံ့သဖြင့် တွန့်နေ၏။

‘ခင်ဗျား အရင်တခါ ပြောတော့ ကိုဗဆွေအကြောင်း ရေးရင် ပြေးဝယ် ဖတ်မယ်ဆိုဗျ’

‘ဟုတ်လား...ကျွန်တော် ပြောမိသလား... ဟုတ်မယ် မထင်ပါဘူးဗျာ’

သူသည် နဖူးရေတွန့်ကာ တွေဝေနေစဉ် ကျွန်တော်ကား ရယ်မော မိလေသည်။

ကိုဗဆွေသည် ငေးနေသော ကျွန်တော့်ကို ပခုံးပုတ်ပြီး ‘တာရာလဲ ငါ မဖတ်ရတာ (၂) လလောက် ရှိသွားပြီ ထင်တယ်။ ပေးစမ်းပါဦး’ ဆိုကာ ပြုံးနေလေသည်။

ကျွန်တော်လည်း သူနှင့်အတူ ဂလုပ်ရုံမှ အပြင်သို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

သူ၏ နောက်နားတွင်ကား ခေတ်ဆံဆံ အရပ်မြင့်မြင့် တောင့်တင်း သော သူ၏ ဇနီးသည်ကလေး၏ အပြာနုရောင်သည် ကပ်ပါလာ၏။

(၅)

ကိုဗဆွေကို ဘယ်လိုမှ အထင်မကြီးသော စိတ်နှင့်ပင် ပြည်သူ့ စာပေတိုက်၌ သူနှင့် စကားပြောနေစဉ် နယ်မှ ပါတီ ခေါင်းဆောင်များ ရောက်လာ၏။ သူ့ကို အရိုအသေပေးကာ တွေ့ဆုံ၏။ ကိုဗဆွေသည် သူတို့ နှင့် အတော်ကြာ စကားပြောနေသည်။

သူ၏ လေသံမှာ တည်ငြိမ်ပြီး လေးနက်သည်။ နယ်မှ အခက်အခဲ များကို သူက ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကာ ရှင်းလင်း ပေးလိုက်သည်။ ပြဿနာ တရပ် သည် ကျွန်တော့်ရှေ့မှာပင် ပြေလည် သွားပေပြီ။ သူ၏ ရိုက်ဖွာနေသော

စီးကရက် မီးခိုးများသည် တဖြေးဖြေး ယုတ်လိမ် ကွေ့ကောက် နေရာမှ ဆန့်ကားပြေသွားလေပြီ။

လူအများက သူ့ကို လေးစားခြင်းကို တွေ့ရတော့မှ ကျွန်တော် သူ့အား အထင်မကြီးနိုင်သည့် အချက်ကို သိမြင်လာ၏။ လွန်ခဲ့သော (၁၀) နှစ်ခန့်က သူနှင့် ခင်မင်တုန်းက သူသည် ဥပစာ အထက်တန်းကျောင်း ကျောင်းသား၊ နိုင်ငံရေးသမား ပေါက်စ၊ သမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်မျှသာ ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် နောက်ဘက်ပြောင်ဘက်၊ ထို့ကြောင့် သူ့ကို အမှတ်တမဲ့ နေခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် သူ၏ နိုင်ငံရေး သက်တန်းကား (၁၀) နှစ် အတွင်း ကြီးရင့် လာခဲ့ပေပြီ။ စစ်ဖြစ်စက တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ကျောင်းသားများကို စည်းရုံးခဲ့၏။ ဂျပန်သို့ လျှို့ဝှက် စစ်ပညာသင်လွှတ်ရေးအတွက် ရှေ့ဆောင်ခဲ့၏။ ထိုနောက် မြေအောင်း တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်ခဲ့၏။ ဂျပန်ခေတ်ကလည်း ကေဘိုတိုင် ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် တွေ့ရ၏။ မတ်လတော်လှန်ရေးတွင် ဖဆပလ အလံတော် အောက်ဝယ် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးကို ပြုခဲ့သည်။

ယခုခေတ်တွင် ပြည်သူက ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ ပမာပြည်ကြီးကို ဖန်တီးလျက်ရှိ နေသော ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ကြီး ၏ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်နေလေပြီ။ ဖဆပလ ၏ မဏ္ဍိုင် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ၏ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး လည်း ဖြစ်ပေသေးသည်။ သို့သော် ကျောင်းမှာ တုန်းကကဲ့သို့ပင် ထယ်ဝါခြင်း၊ ပလွှားခြင်းကို သူ၌ မတွေ့ရ။ ကျောင်းမှာတုန်းက ကဲ့သို့ပင် မထေမဲ့မြင် မထီ လေးစား နေတတ်သည်။

မီးထွန်းပွဲ ညတညက သူနှင့် ဗိုလ်မှူးအောင်သည် လမ်းထဲရှိ အငြိမ့်ပွဲ သို့ လာသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ အိမ်ရှေ့မှ ဖြတ်သွားစဉ် သူ၏ မေ့ပြစ်၍ မရသော မြင့်မားတောင့်တင်းသည့် ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီးကို အတူနေသူ မောင်စည်သူက လှမ်းမြင်လိုက်သည်။

'ပဆွေကြီးနဲ့ တူတယ်ကွ။ ပခုံးစောင်းပုံကတော့ သူ့ဟန်ပဲ'

ကျွန်တော်တို့လည်း ကပျာကယာ ထလိုက်ကြရာ အငြိမ့်စင်နားတွင် သွားတွေ့သည်။ ကိုဗဆွေမှာ အံ့အား သင့်နေသည်။ သူတို့ နှစ်ယောက် စလုံး လက်တို ရှပ်အင်္ကျီနှင့် ချည်လုံချီနှင့်။ သာမန် ပွဲကြည့် ပရိသတ် ထဲတွင် ရောနှောလျက် ရှိနေသည်။

ဗိုလ်မှူးအောင်က ပြုံးကာ 'ကျုပ်တို့လဲ တခါတခါ လူနဲ့သူနဲ့ ကြားထဲမှာ နေချင်တာပဲ' ဟုဆိုသည်။

စာပုံနှိပ်စက်တွေ တက်ဖျက် ကတည်းက တိုင်းပြည်က မေတ္တာထား နေသော ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင် တဦးသည် လက်နက်ကိုင် အစောင့် မပါဘဲ သွားရဲသည်ကို အံ့ဩမိ၏။

ကိုဗဆွေသည် ကျောင်းမှာတုန်းက အမ်းစထရွန်း ရေးသော (ဝံပုလွေ) စာအုပ်ကို စွဲစွဲလမ်းလမ်း ဖတ်သည်ကို သတိရမိ၏။ သူသည် ထိုစာအုပ်ကို အတော် နှစ်သက်သည်။

ထိုစာအုပ်ကား တူရကီ အာဏာရှင် အတာတပ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြစ်သည်။ ရေးပုံမှာ ခေတ်ဆန်၍ အတာတပ်၏ မထေမဲ့မြင် သဘောကလေးများ၊ ဘာကိုမှ ဂရုမစိုက်ဘဲ လုပ်ချင်လျှင် တဖွတ်ထိုး လုပ်တတ်သည့် အဖြစ် အပျက်များကို ဖော်ပြထားသည်။

အတာတပ်သည် အပေါစား ပြည့်တန်ဆာမ အိမ်များတွင် အိပ်ခဲ့သည်။ ညကြီးသန်းကောင် ထပြီး သေနတ်ဆွဲကာ စစ်တိုက်ချင်လျှင် တိုက်သည်။ အတော် သူရဲကောင်း ဇာတ်လိုက်ဆန်သော ဘဝဖြစ်သည်။ အတာတပ်သည် အနောက်တိုင်းဆံဆံ ပညာတတ်မကလေးနှင့် တွေ့ပုံလည်း ပါသည်။

ကိုဗဆွေကား သူအိမ်မက် မက်ချင်လည်း မက်ခဲ့မည်ဖြစ်သော၊ သူ အင်မတန် စွဲလမ်းသည့် အတာတပ် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ထဲမှ 'ဝံပုလွေ' ကား

ဖြစ်မလာ။ ကျားကြီးကား ဖြစ်လာပေပြီ။ ဝံပုလွေသည် ခေတ်သစ် တူရကီပြည်ကြီးကို ထူထောင်ခဲ့၏။ ကျားကြီးကား ... ကျားကြီးကား

(၆)

ပြည်သူ့စာပေ ဗဟိုဌာနတွင် တွေ့စဉ်က၊ ကျွန်တော်က ပြည်တွင်းစစ် ရပ်စဲရေး၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ပူးပေါင်းရေး၊ တကယ့် အမျိုးသားတပ်ပေါင်းချုပ် ဖွဲ့စည်းရေး တို့ကို တတွတ်တွတ် ပြောနေစဉ် ကိုဗဆွေကား စီးကရက်ကို ဖွာကာ ပြုံးလျက်ရှိသည်။

'လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကို ခိုလှုံ ကျိုးစားခဲ့တာပဲကွ။ မလွယ်ဘူး'

'ဘာဖြစ်လို့ မလွယ်ရမှာလဲဗျာ၊ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးကြီး ကို အတူလက်တွဲပြီး ပြုခဲ့တဲ့ ဗမာ့တပ်မတော် (ယခု ပြည်သူ့ရဲဘော်)၊ ကွန်မြူနစ် ပါတီ၊ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ ဖြစ်လာမဲ့ အရေးတော်ပုံပါတီ၏ အမြဲတေတို့ဟာ ဘာဖြစ်လို့ မပေါင်းနိုင်ရမှာလဲ။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကို လုပ်ပြီး လွတ်လပ်ရေး ရလာမှ တယောက်နဲ့ တယောက် မုန်းတီး၊ တိုက်ကြ ခိုက်ကြဆိုတာ သိပ်ဝမ်းနည်းဖို့ ကောင်းနေတယ်...' စသည်ဖြင့် ကျွန်တော်က လျှောက်ပြော၏။

'သခင်စိုးတို့၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ဟာ ညစ်ပတ်တယ်ကွ'

'ဒါကတော့ ထင်မြင်ချက်မျှသာ ဖြစ်တာပဲ။ သူတို့မှာရှိတဲ့ အရည် အချင်းမျိုး ခင်ဗျားတို့မှာ မရှိ၊ ခင်ဗျားတို့ လုပ်နိုင်တာ သူတို့ မလုပ်နိုင်၊ အဲဒီလို ဖြစ်နေတာ။ တကယ့်အရေးမှာ အရည်အချင်းတွေ စုပေါင်းပြီး တိုင်းပြည်ကို ထူထောင်စေချင်တာပဲ။ အဲဒါဟာ လက်ဝဲညီညွတ်ရေးပဲ။ နို့မဟုတ်ရင် တိုင်းပြည်ဟာ မျောမှာပဲဗျာ'

'စင်စစ်တော့ကွာ ... သခင်စိုးတို့ သခင်သန်းထွန်း တို့ဟာ ငါတို့ ဘုရားတွေ ပါပဲကွ။ ငါ့ဆရာတွေပါပဲ။ နဂါးနီ စာအုပ်အသင်း ကို အတူ ထောင်ခဲ့ကြတာပါ။ ဒါပေမဲ့...' ဟု ကိုဗဆွေသည် စာရေးစားပွဲပေါ်တွင် တင်ပလွဲ ထိုင်နေရာမှ အနည်းငယ် ရွှေကာ ပြောသည်။

'နောက်ပြီး ... ပါတီသန့်ရှင်းရေး ဟာလဲ အရေးကြီးတယ်ဗျ'

ခက်တာက ပါတီ လူစုခြင်းသည် အစိမ်းသူရဲမွေးတာနဲ့ တူနေသည်။ ကိုယ့်ပါတီ အားရှိရင် ပြီးရောဆိုကာ တွေ့ကရာလူတွေ လက်ခံခဲ့ကြ၏။ အာဏာ ရလာတော့ ရာထူးလိုချင်သူ များလာ၏။ ဂျပန် အဓိပတိခေတ် ကကဲ့သို့ ဆိုက်ကားသမားက မြို့အုပ် တက်ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေသည်။ နောက် အထက်က မကောင်းမှန်း၊ ဆိုးမှန်း သိလာတော့လည်း ကိုယ့်လူတွေ ဖြုတ်ချပစ်ဖို့ ခက်နေသည်။ သည်လူတွေပင် ကိုယ့်ကို မဲပေးနေ သကော။ ကြာတော့ အပုပ်နဲ့ လှိုင်လာကာ ပြည်သူက နှာခေါင်းရှုံ့လာတော့သည်။

'ပြောတော့ လွယ်တယ်ကွ။ ငါလဲ ပါတီ သန့်ရှင်းရေးကို ကြိုးစားတာ ပါပဲ။'

'ကျွန်တော်တော့ ကွန်မြူနစ်တွေဟာ ခင်ဗျားတို့ထက် သန့်တယ်လို့ ထင်တာပဲ'

'မင်းက သန်းထွန်းလူလား' လို့ ပြုံးကာ နောက်လိုက်ပြီးမှ 'ငါတို့က အာဏာရတဲ့ ပါတီဆိုတော့ ဝင်ချင်တဲ့ လူချည်းပဲကွ။ သန့်လို့ မရဘူး။ ကွန်မြူနစ် ပါတီဟာ တိုက်ပွဲကို လုပ်နေတဲ့ ပါတီဆိုတော့ သန့်ပြီးသား ဖြစ်နေပြီ။ တိုက်ပွဲ လုပ်နေတာကိုက သန့်နေတာပဲ။ တကယ် မယုံဘဲနဲ့ ဝင်မတိုက်ဘူး ...'

နောက် ကျွန်တော်က ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို ဆက်လက် ပြောပြန်သည်။

'ခက်တာပဲဗျာ ခင်ဗျားတို့တတွေ တိုက်ကြခိုက်ကြ လုပ်နေကြတာနဲ့ပဲ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို ဘာမျှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ အမျိုးသားပြတိုက်တို့၊ ပန်းချီပြခန်းတို့ ဘယ်မှာရှိသလဲ။ ယဉ်ကျေးမှုမှာ ဘာများ အာရုံစိုက်စရာ ရှိသလဲ။ စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းတွေ ဘာများလုပ်နိုင် သလဲ။'

'လုပ်ကြပါကွာ။ ငါတို့အားပေးချင်တယ်'

ထိုအခိုက် သူဖတ်ပြီး ခွဲသော မာကစ်စအုပ် တထပ်ကြီးကို ပြည်သူ့ စာပေသို့ ပြန်ပေးရန်အတွက် စားပွဲပေါ်သို့ တင်လိုက်သည်။ မာကစ်၊ လီနင်၊ စတာလင်တို့ ရေးသော စာအုပ်များဖြစ်သည်။ ကျောင်းတုန်းက ဆိုလျှင် 'ခင်ဗျား ကုန်အောင်ဖတ်ရဲလား' ဟု နောက်မိမည် ဖြစ်၏။

'အင်တီဒူးရင်း စာအုပ်ဟာ အတော်ကောင်းတာပဲ၊ အကိုးအကားတွေနဲ့ တခါထဲ ချေပထားပုံတွေဟာ'

ထိုနောက် ခေတ်ပေါ် ဗမာစာပေအကြောင်း ရောက်သွားပြန်သည်။ တိုးတက်စာပေ၊ ဂေါ်ကီ၏ ဝတ္ထုများ၊ ဘော်လဇက်၏ နင်နာဝတ္ထု၏ လူမှု ဆက်ဆံရေး..... နောက်ဆုံးဝယ် ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးကို လုပ်ခဲ့သူများ ပါဝင်သော ညီညွတ်ရေး တပ်ပေါင်းချုပ်။

ကိုဗဆွေကား နောက်တွင် ဘာရှိမည်ကို မမှန်းဆတတ်နိုင်သော သူ၏ အပြုံးဖြင့်သာ နားထောင်နေ ပေသည်။

ဒဂုန်တာရာ

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၄၈